

elering
ÜHENDAME ENERGIAD

Majandusaasta aruanne **2020**

elering

ÜHENDAME ENERGIAD

Juriidiline aadress: Kadaka tee 42, 12915 Tallinn, Eesti
Eesti Äriregistri kood: 11022625
Telefon: +372 715 1222
E-mail: info@elering.ee
Interneti koduleht: www.elering.ee
Põhitegevusala: Elektri ja gaasi ülekanne
Juhatuse esimees: Taavi Veskimägi
Omanik: Eesti Vabariik
Audiitor: AS PricewaterhouseCoopers

Sisukord

Juhatuse esimehe pöördumine	4
Eleringi missioonist strateegiliste eesmärkideni	6
Eleringi tegevused varustuskindluse tagamisel	12
Süsteempiisavus	12
Võrgupiisavus	13
Süsteemi töökindlus	15
Küberturvalisus	17
Majandustegevuse ülevaade ja 2020. aasta tulemused	18
Töötajate kaasamise ja motiveerimise tegevuskava Meie Elering	24
Vastutustundlik tegutsemine ehk ESG	26
Ühingu juhtimine	36
Raamatupidamise aastaaruanne	45

Varustuskindlus kliimaneutraalsel moel

TAAVI VESKIMÄGI
Juhatuse esimees

Eleringi ülesanne on hoida Eestis tuled põlemas ja kodud soojad. 2020. aastal saime sellega suurepäraselt hakkama. Elektrienergiat jäi andmata ainult ühe tavalise eramaja aastase elektritarbimise võrra ehk vaid 10,3 megavatt-tundi ja gaasienergiat null megavatt-tundi. Riikidevahelised elektriühendused Soome ja Lätiga töötasid hästi. Nende näitajate põhiseelt võib öelda, et Elering tuli oma põhiülesannetega 2020. aastal eeskujulikult toime. Arvestades keerulisi aegu ja niigi suurt segadust ühiskonnas, omab elektri- ja gaasivarustuskindluse tagamine eriti suurt kaalu inimestele heaolu ja kindlustunde loomisel. Jõudmine nii kvaliteetse elektrivarustuskindluseni ei ole tulnud iseenesest. See on otsene tulem 2011. aastal käivitatud ja 10 aastat väldanud programmide „Liinid puuvabaks“ ja „Töökindel võrk“ tegevustest elektrivõrgu rikkelisuse vähendamisel. See on üks näide paljude hulgast illustreerimaks Eleringis valitsevat mentaliteeti – kui midagi võetakse ette, tehakse see tulemuslikult ära. See näitab, kui tugevalt on üks Eleringi põhiväärtustest – vastutustunne – meie inimestele omane.

Nagu kõigi meie jaoks, ei olnud 2020. aasta tavaline ka Eleringile. Kui paljud ettevõtted olid 2020. aastal keskendunud eelkõige lühiajaliste väljakutsete alistamisele, siis meie põhilised väljakutsed olid lühiajaliste probleemide kõrval seotud eelkõige strateegiliste plaanidega. Tahaksin tuua esile neist kolm.

Esiteks, Eesti elektrivarustuskindluse standardi loomine

Elektrivõrgud elektrit ei tooda. Elektri tootmiseks on vaja elektrijaama kuskil Euroopa Liidu elektriturul ja piisavalt jämedat juhet tarbija juurde. Euroopa ühtse energiaturu vaates on mõistagi oluline regionaalne elektrisüsteemi piisavus, mitte üksnes Eesti elektrisüsteemi piisavus. Eesti on õnneks hästi ühendatud riik. Meil on ühendusi teiste ELi riikidega

koos 2020. aastal valminud kolmanda Eesti-Läti elektriühendusega 2500 megavatti, võrreldes Eesti ligikaudu 1600-megavatise tiputarbimisega.

Meie tuleviku elektrivarustuskindluse tagamine seisab kolmel sambal, millest esimene on Eesti varustuskindluse standardi kehtestamine. Standard sätestab tundide arvu, mil turu tulemusena ei kata tootmine koos ühendustega täielikult siinse tarbimise tippu. See ei tähenda tulede kustumist, vaid tarbimise juhtimist või Eleringi sekkumist reserve kasutades. Varustuskindluse standardi ettevalmistuste raames läbi viidud uuring soovib lubada Eestis üheksal (9) tunnil aastas olukorda, kus elektri pakkumine ei kata turupõhiselt täies ulatuses tipunõudlust. Euroopa kontekstis on selline standard tavapärase (näiteks Iirimaa ja Portugalis on standard kaheksa tundi). Teisena koostame igal aastal koos Euroopa teiste elektri põhivõrguettevõtjatega üle-euroopalise elektrisüsteemi piisavuse analüüsi. Kui tehtav analüüs peaks jõudma tulemuseni, et Eesti tuleviku elektrivarustus ei vasta varustuskindluse standardile, siis oleme kolmanda, administratiivse sammuna valmis võimsusmehhanismi rakendamiseks strateegilise reservi näol. Näeme, et sellel kümnendil tuleb Eestis elektrivarustuse tagamiseks mistahes olukorras hoida 1000 megavatti kindlaid tootmisvõimsusi.

Teiseks, varustuskindlus kliimaneutraalsel moel

Euroopa roheleppega seadis Euroopa Komisjon eesmärgi saavutada 2050. aastaks Euroopas kliimaneutraalsus, vähendades selleks ulatuslikult kõigi majandussektorite kasvuhoonegaaside heidet. Eleringi visioon on Euroopa Komisjoni ja Eesti valitsuse kliimapolitiilisi eesmärgi toetades tagada tulevikus Eesti tarbijate varustuskindlus kliimaneutraalsel moel ja digitaalsete tööriistade toel. Kust siis tuleb elekter süsinikuheitevabas energiamajanduses? Elektrit toodetakse nii hajatootmise vormis kui suurtes taastuvallikaid kasutatavates tootmiseseadmetes. Tuleb harjuda mõttega, et enamuse elektrist siinses regioonis toodetakse tulevikus suuresti tuulest. Tuuleenergia kogupotentsiaal Läänemeres on tohutu – kuni 93 gigavatti. Kui see potentsiaal rakenduks, oleks võimalik merel toodetava energia hulgaga katta kolmandik kogu Läänemereäärsete riikide aastasest elektrienergia vajadusest. Eesti potentsiaal ületab meie enda tarbimist kordades. Elering on võtnud initsiatiivi Läänemere merevõrgu arendamisel, kuna see võimaldab kiirendada tuuleenergia ulatuslikku kasutuselevõttu merel ning seeläbi kindlustada meie tarbijate varustuskindlus kliimaneutraalsel moel.

Konkreetsena projektina on Elering ise alustamas koos Läti kolleegidega põhivõrgu ettevõttest AST täiendava riikidevahelise mereühenduse loomist koos sõlmajaamadega, kuhu on võimalik liita riikidevahelise kokkuleppe järgi eelisarendatavatele merealadele ehitatavad tuuleelektrijaamad. Mida rohkem on konkurentsivõimelist tootmist võrgus, seda parem on see loomulikult nii varustuskindluse kui Eestis toodetud energia ekspordipotentsiaali vaatenurgast.

Kolmandaks, sünkroniseerimine kui energiajulgeoleku nurgakivi

Viimasel kümnel aastal oleme hoidnud fookuses eelkõige kõige süsteemsema riski, Venemaa elektrisüsteemi mõju vähendamist Eesti energiasüsteemile. Selle töö tulemusena peaksime 2025. aasta lõpuks olema elektriliselt ühendatud riikidega, kes jagavad meiega sarnasemat elukorraldust ja väärtusi. See tähendab eelkõige Venemaa elektrisüsteemist eraldumist ja Mandri-Euroopa elektrisüsteemiga liitumist 2025. aasta lõpuks. Hetkel Venemaal ja Valgevenes toimuvat jälgides nimetatud süsteemne risk ei kahane, vaid kasvab. Seega valmisoleku loomine mitte ainult plaaniliseks, vaid ka mitte-plaaniliseks desünkroniseerumiseks Venemaa ühendenergiast on lähiaastatel meie keskne prioriteet. 2020. aastal saime sünkroniseerimise seisukohalt võtmetähtsusega projektid tähtaegselt töösse ja Eesti poolt oleme selgelt täieliku desünkroniseerimise graafikus 2025. aasta lõpuks.

Ühiskondliku vastutuse tajumine

2020. aastal astume Eleringis sammu edasi, et olla ettevõttena parem sotsiaalne kodanik. Esimest korda kinnitasime koos 2021. aasta eelarvega ära Eleringi keskkonna, sotsiaalse ja hea ühingujuhtimise plaani uueks aastaks. See on meie tegevuskava eesmärgiga realiseerida Eleringi missioon – hoida tuled põlemas ja kodud soojad – senisest hoolivamalt. Hoolivamalt keskkonna ja inimeste suhtes. Eleringi professionaalse „muskliga“ on võimalik teha Eestis mida iganes ja kus iganes. Peame oma „muskleid“ kasutades märkama ja arvestama ümbritsevat. Saame sellele põhimõttele toetudes oma järgnevate aastate suurprojekte, mis mõjutavad elu-olu paljudes Eesti paikades, nagu sünkroniseerimine või merevõrgu arendus, teostada veelgi paremini ja paremas koostöös kohalike kogukondadega.

Lõpetuseks, kõige selle juures, mida me teeme ühiskonna, klientide ja oma töötajate heaolu nimel, suutsime 2020. aastal saavutada omaniku poolt seatud eelarvelised eesmärgid ja maksta omanikule omanikutulu planeeritud mahus, mis tuleb läbi riigieelarve samuti tagasi kõigi meie heaolu parandamiseks Eestis.

Aitäh teile, kliendid, partnerid ja kolleegid suurepärase koostöö eest 2020. aastal!

Eleringi missioonist strateegiliste eesmärkideni

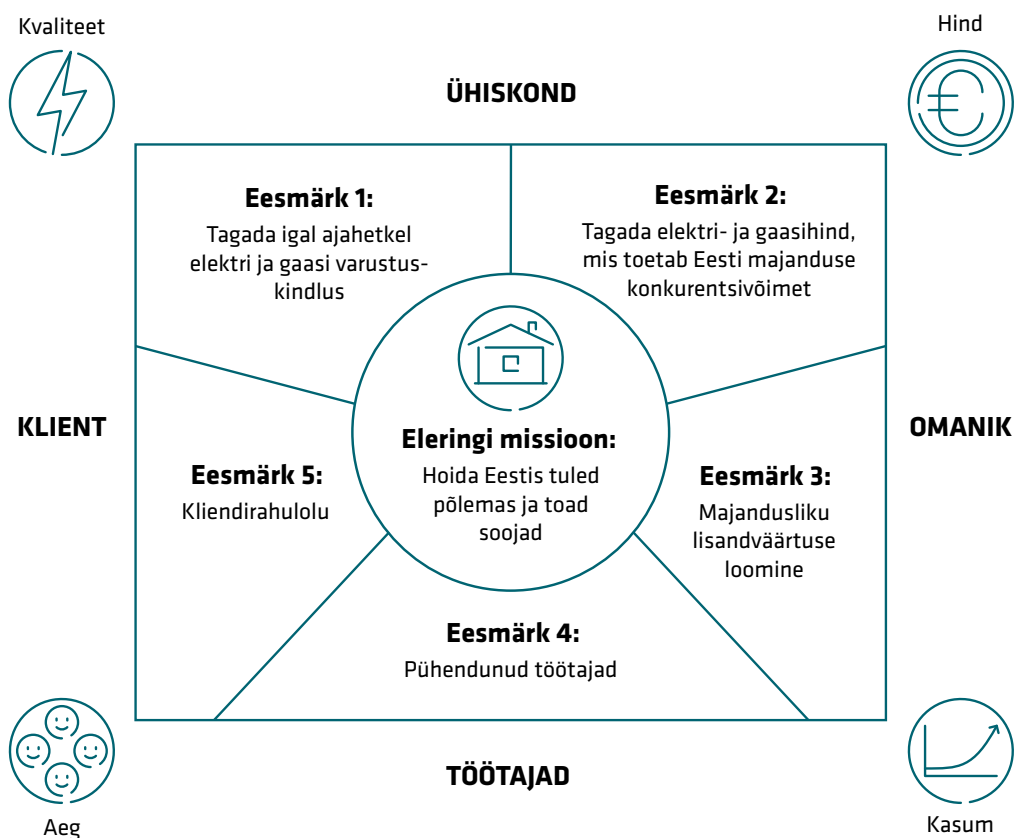
Energia kättesaadavus on muutunud ühiskonnas iseenesest mõistetavaks. Elektri puudumine mõjutab suurt osa Eesti ühiskonnast, sealhulgas elutähtsate teenuste tõrgeteta toimimist. Eleringi missioon Eesti elektri- ja gaasisüsteemi haldurina on „**hoida Eestis tuled põlemas ja toad soojad**“. Seda igal ajahetkel ja igas olukorras.

Kiiresti muutuv keskkond esitab meile suured väljakutsed saada hakkama üha kiireneva kliimamuutusega, tagades samas turvalisuse tänases geopoliitilises olukorras.

Eleringi visioon on **muuta Eesti energiavõrk ja turud Euroopa energiasüsteemi lahutamatuks osaks**. Selle saavutamiseks on oluline sünkroniseerida Eesti Mandri-Euroopa elektrisüsteemiga aastaks 2026. Samal ajal säilitame Eesti energiatarbijate varustuskindluse kõrge taseme, toetame Eesti majanduse konkurentsivõimet ja aitame täita kliimapoliitika eesmärgi.

Eleringi järgneva kümnendi väljakutseks on tagada **varustuskindlus kliimanetraalsel moel ja digitaalsete tööriistade toel**.

Missiooni saavutamisel ja visiooni elluviimisel on vajalik leida tasakaal eri osapoolte huvide vahel, milleks on **ühiskond, kliendid, töötajad ning omanik**. Sellest lähtuvalt oleme seadnud Eleringile viis strateegilist eesmärki.

Eesmärk 1: Tagada igal ajahetkel elektri- ja gaasi varustuskindlus

Varustuskindluse väärtusahel koosneb neljast sambast: süsteemi töökindlus, võrgupiisavus, süsteemipiisavus ning küberturvalisus. Antud komponentide tõhusaks juhtimiseks oleme seadnud endale 2025. aasta vaates **eesmärgiks tagada hästi töötav elektri ja gaasi põhivõrk**. Elektrisüsteemis on meie sihiks hoida andmata jäänud elektrienergia kümne aasta keskmine tase langustrendis. 2025. aastaks soovime selle näitaja viia põhivõrgus allapoole 120 megavatt-tunnise taseme aastas.

Ühiskonna ja tarbijate jaoks ei ole vahet, kas andmata jäänud energia on seotud seadmete rikke, süsteemi opereerimise vea, võimsuste puudujäägi või küberrünnakuga. Kliimapoliitikast tulenevalt saavutab elekter energiakandjana üha olulisemat rolli. Energiasüsteemi lisandub üha rohkem nii tootmis- kui tarbimisseadmeid, samuti lisandub energiasüsteemi uusi osalisi, mis omakorda muudab süsteemi haldamise, juhtimise ja kaitsmise üha keerulisemaks. Sellest tulenevalt nõuab antud strateegilise eesmärgi täitmine uute tehnoloogiate ning targemate ja efektiivsemate lahenduste kasutamist.

2020. aastal oli põhivõrgu 10 aasta keskmine andmata energia viimaste aastate madalaimal, 136 megavatt-tunni tasemel ja andmata jäänud energia ulatus vaid 10,3 megavatt-tunnini. Gaasisüsteemis on põhivõrgus andmata jäänud energia 0 megavatt-tunni tasemel ning meie eesmärgiks on saavutatud taset hoida. Varustuskindluse kõrgetasemelise saavutamise on võimalik tänu õigetele hooldus- ja investeerimisotsustele. Üha enam võtame kasutusele uusi lahendusi, et opereerimis-, hooldus- ja investeerimisotsused põhineksid rohkem üksikseadmete seisundi põhisel informatsioonil ning selle mõjul tervikvõrgule.

Baltimaade Mandri-Euroopa sagedusalaga sünkroniseerimine

Varustuskindluse tagamise üks suuremaid riske on erakorraline Baltimaade eraldumine sünkroonlasse, mis tuleneb Venemaa ühendenergiasüsteemis (IPS/UPS) toimunud arengutest ja tänasest geopoliitilisest olukorrast. Selle riski vähendamiseks ja elektrisüsteemi stabiilsuse ning töökindluse tagamiseks plaanime **Baltimaade sünkroniseerimise Mandri-Euroopa sagedusalaga 2026. aastaks**.

Sünkroniseerimise projekti raames arendame välja tugevama Baltikumi sünkroonala võimekuse. Baltikumi ootamatu saarestumisega toimetulekuks on võimekus juba ka täna olemas. Siiski tuleb tänases seisus suuremate avariide korral saartalitusel süsteemi stabiilsena hoidmiseks rakendada lühiajaliselt suures mahus tarbijate automaatset piiramist. Täiendavate arenduste ja meetmete abil saavutame võimekuse pikaajaliseks sünkroontööks N-1 (mistahes ühe elemendi väljalülitumise) olukorras ilma tarbijaid automaatselt piiramata.

Sünkroniseerimise projekti Eesti tegevuste üks olulisi teetähiseid oli Eesti-Läti kolmanda elektriühenduse pingestamine 2020. aasta detsembris ja ühenduse andmine turu käsutusse 1. jaanuaril 2021. Sellega lisandus kahe riigi vahele ülekandevõimsust ligikaudu 600 megavatti. Uus ühendus parandab oluliselt varustuskindlust, kuna tugevnenud on põhja-lõunasuunalised elektriühendused, samuti Eesti-sisene võrk Lääne-Eestis. Selle elektriühenduse valmimine võimaldab 2021. aastal teostada järgmisi vajalikke tugevdusi, sealhulgas renoveerida Narva piirkonnast algavad ning Tartu ja Valga kaudu Läti suunduvad ülekandeliinid. 2020. aastal viisime läbi hanked ja sõlmisime Balti-Tartu ja Tartu-Valmiera liinide renoveerimistööde lepingud.

Sünkroniseerimise juures on väga oluliseks meetmeks ka piisava inertsiga olemasolu, millega tagatakse süsteemi stabiilsuse püsimine avariide korral ja parema sageduse stabiilsuse hoidmine tavaolukorras. Baltimaade elektrisüsteemi sünkroniseerimiseks Mandri-Euroopa elektrisüsteemiga on vajalik Baltimaade süsteemis igal ajahetkel tagada piisav kogus (17 100 MWs) inertsiga. Baltikumi süsteemihaldurid paigaldavad üle Baltikumi kokku üheksa sünkroonkompensaatorit. 2020. aastal viisime läbi hanke ja sõlmisime ehituslepingu sünkroonkompensaatori ehitamiseks Viru, Püssi ja Kiisa 330 kilovoldi sõlmalajaamade juurde. Siemens Energy Oy Eesti filiaal ja Siemens Energy Global ühispakkumise kogumaksumus on 83,5 miljonit eurot. Seadmed valmistatakse Siemens Energy Global Saksamaa tehases. Sünkroonkompensaatorite projekteerimis- ja ehitustööde algus on planeeritud aastasse 2021 ning viimane neist viiakse töösse 2024. aasta lõpuks.

2020. aastal alustasime süsteemiteenuste raamistiku väljatöötamisega. Baltikumis võetakse kasutusele ja arendatakse vastavad võimekused tulenevalt Mandri-Euroopa sageduse reservide põhimõtetest ja tekitatakse lokaalse pingemuutuse võimekus. Olemasolevaid juhtimissüsteeme uuendatakse ja võetakse kasutusele ka täiendavaid juhtimissüsteeme,

et vastata Mandri-Euroopa sagedusalade nõuetele. Vaja on hankida kiired avariirezervid läbi olemasolevate Baltimaade ja Põhjamaade vaheliste ning lisaks rajatava Leedu-Poola alalisvoolu merekaabli.

Energiasüsteemi piisavus

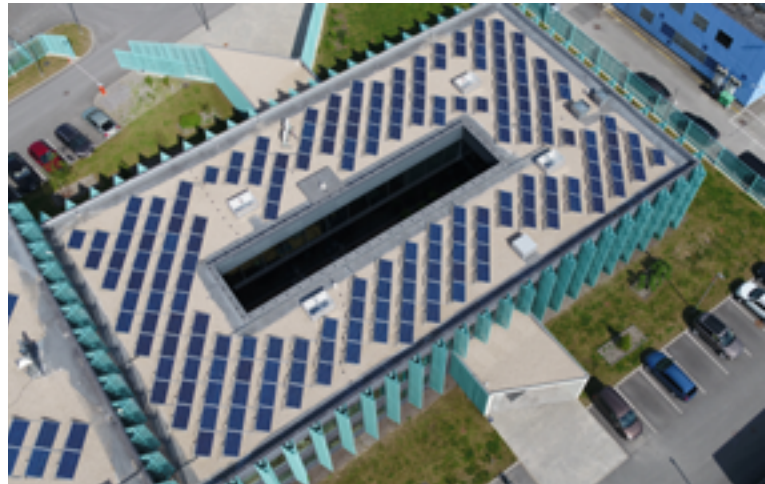
Euroopa Liidu ja Euroopa riikide ambitsioonikate kliimapoliitika eesmärkide tõttu on varustuskindluse seisukohast üha olulisemaks küsimuseks tõusmas energiasüsteemi piisavus. Kui kliimapoliitikast tulenevalt tõrjutakse planeeritava tootmistsükliga paindliku reguleerimisulatuses süsinikuintensiivsed tootmisvõimsused turult välja, siis kus toodetakse edaspidi elekter? Usume, et odavaima ja parima süsteemipiisavuse tagavad jätkuvalt hästi toimivad turud. Turg tagab, et arendatakse ja investeeritakse parimatesse tehnoloogiatesse, millele on nõudlus ja mida võimaldavad ka keskkonnapiirangud. Seega süsteemipiisavuse saavutamise esmaseks ülesandeks on läbipaistva ja hästi toimiva turukorralduse ning -platvormide tagamine.

Oleme endale eesmärgiks seadnud, et **igal ajahetkel on kolme aasta perspektiivis täidetud Eesti elektri varustuskindluse norm**. Oleme regulaarselt koostöös Entso-E ja Euroopa teiste süsteemihalduritega teostanud energiasüsteemi piisavuse analüüsi. 2020. aasta analüüs näitab, et tänase parima teadmise kohaselt kuni 2030. aastani Eestis energiasüsteemi piisavuse probleemi ei ole. Varustuskindluse analüüsi ja hinnangut teostatakse iga-aastaselt, kuna energeetikas on turukeskkond kliimapoliitikast tulenevalt kiires muutuses.

Tootmis- ja salvestusvõimekustele atraktiivne Eesti elektrisüsteem

Lisaks on meile oluline, et **energiasüsteemi kliimaneutraalseks muutmiseks oleks Eesti elektrisüsteem atraktiivne tootmis- ja salvestusvõimsustele**. Euroopa Liit on võtnud endale eesmärgiks saada 2050. aastaks kliimaneutraalseks ja meie naaberriik Soome, kellega oleme nii elektri- kui gaasisüsteemide ja turgude osas tugevalt integreeritud, soovib sama saavutada juba 2035. aastaks. Loomes lahendusi ja teeme koostööd naabritega, et saaksime pakkuda uute tootmisvõimsuste tekkeks konkurentsivõimelist keskkonda. Selleks arendasime Eleringis 2020. aastal välja regioonis ainulaadse e-Gridmap lahenduse, kus investorid saavad esmase elektrisüsteemiga liitumise hinna erinevates alajaamades teada kulupõhiselt sekunditega. Soodustamiseks kiiret liitumisprotsessi,

oleme töötanud välja lahenduse, kus suudame standardse liitumispunkti valmis ehitada 18 kuuga. Samuti oleme töötanud välja paindliku võimsusega liitumislahenduse, et muuta võimalik liitumine odavamaks ja investoritele atraktiivsemaks.

Näeme, et Eesti üks suurimaid potentsiaale ja ressursse suuremahulise kliimaneutraalse tootmisvõimsuse tekkeks on meretuuleparkidel. Täna on üheks meretuuleparkide potentsiaali kasutuselevõtu väljakutseks kindlasti merel paiknevate tootmisvõimsuste liitmine energiavõrku. 2020. aasta lõpus sõlmisime Läänemere-äärsete põhivõrguettevõtjatega (edaspidi ka TSO) ühiste kavatsuste kokkuleppe Läänemere merevõrgu initsiatiivi algatamiseks. Koostöö eesmärk on välja töötada Läänemere energiavõrgu kontseptsioon ja läbi viia teostatavuse eelanalüüsid. Merevõrgu lahendus peab olema kasutatav nii ülekandevõimsusena riikide vahel, et tugevdada kõikumaval tootmisel põhinevat energiasüsteemi, kui ka võimaldama liita energiasüsteemiga uusi merel olevaid suuremahulisi tootmisvõimsusi, et anda panus süsteemipiisavusse. Seoses Eesti ja Läti riikide vahel sõlmitud ühiste kavatsuste kokkuleppega, oleme 2020. aastal alustanud koostöös Läti TSO-ga esmaste analüüside läbiviimist Eesti-Läti merevõrgu alternatiivide hindamisel. Samuti alustasime uuringut, et välja selgitada piirangud ja meetmed, et Eesti elektrisüsteemi ette valmistada töötamaks 100% inverterpõhisel ehk eelkõige tuulel ja päikesel baseerual energiatootmisel. Süsteemihaldurina oleme jätkuvalt tehnoloogianeutraalsed, samas näeme tulenevalt tehnoloogiate küpsusest, et energiasüsteemi juhtimisel tuleb valmis olla keerukuse suurenemiseks, kuna enamus energiatootmisest baseerub inverterpõhistel tootmisviisidel.

Eesmärk 2: Tagada elektri- ja gaasihind, mis toetab Eesti majanduse konkurentsivõimet

Elektri- ja gaasivõrgu süsteemihaldurina saame panustada elektri ja gaasi hinda kolme parameetri kaudu.

Läänemere-äärsete riikidega sama elektri hinna tagamiseks peavad piiriülesed võimsused olema maksimaalselt töös

Oluline on tagada olemasolevate piiriüleste võimsuste võimalikult kõrge kasutatavus, et Eesti hinnapiirkonnas oleks Läänemere-äärsete riikidega sama elektri- ja gaasihind. Jälgime, et suudaksime pudelikaela tundidel hoida võimsused võimalikult suurel protsendil tundidest töös. On hea tõdeda, et oleme suutnud koostöös Soome elektrisüsteemihalduriga hoida alalisvooluühenduste töökindluse kõrgel tasemel. 2020. aasta EstLink 1 tehniline valmisolek oli 97,4% ja EstLink 2 tehniline valmisolek 97,5% ning seejuures üle 30% ajast töötasid ühendused maksimumvõimsusel.

Õhuke elektrivõrk

Teine oluline aspekt on muuta elektrivõrk nii õeldaks ja hoida sellega ülekandevõrgu tariifi kontrolli all. Meie pikaajaliseks eesmärgiks on, et meie viie aasta asendusinvesteeringud on väiksemad kui järgmise viie aasta reguleeritud varade kulum. Antud eesmärgil on pikaajaline mõju. Kuna samal ajal on oluline hoida ka andmata jäänud energia langustrendis, tuleb võrgu opereerimisel leida praegusest efektiivsemaid ja uuenduslikemaid lahendusi ja tehnoloogiasid.

2020. aastal tegime analüüsid Eesti elektrivõrkude optimaalse arengukava koostamiseks, et leida kogu elektrivõrku (nii ülekande- kui jaotusvõrku) silmas pidades ühiskonna jaoks sotsiaalmajanduslikult parimad lahendused. See arengukava ei ole veel meie partneriks oleva jaotusvõrguettevõtte Elektrilevi poolt heaks kiidetud. Samuti oleme ette valmistamas võimsuspõhist tariifikomponenti.

Investeeringute optimeerimise positiivseks näiteks on asjaolu, et oleme suutnud sünkroniseerimise projekti sisuliselt arendada selliselt, et sünkroniseerimiseks vajalikud investeeringud ei too kaasa elektri võrgutariifi tõusu. Elering rahastab ehitust kolmveerandi ulatuses Euroopa Ühendamise Rahastust ja veerandi osas ülekoormustulufondist. Kokku läheb Mandri-Euroopa elektrisüsteemiga sünkroniseerimise projekt Eestile maksma ligikaudu 300 miljonit eurot, millest suurema osa katab Euroopa Liidu kaasfinantseering. 2020. aastal olime taas kord edukad Euroopa Liidu vahendite kaasamisel ja Euroopa Komisjon otsustas eraldada Eleringile sünkroniseerimisega seotud investeeringute kaasrahastamiseks veel 55,5 miljonit eurot. **Nii 2020. aasta kui ka 2019. aasta taotlusvoorus saime Euroopa Komisjonilt maksimaalse võimaliku toetusmäära 75% ulatuses.** Omafinantseeringuks kasutame ülekandevõimsuste oksjonitulu ning seega ei koorma sünkroniseerimise investeeringud meie elektritarbijat. Kavatsime esitada Euroopa Liidu järgmisesse eelarveperioodi nelja riigi süsteemihalduritega üheskoos veel ühe sünkroniseerimisega seotud investeeringute kaasrahastuse taotluse, et kaasata Euroopa Liidu vahendeid ka elektrisüsteemi juhtimis- ja infosüsteemide kaasajastamiseks.

Kolmas aspekt konkurentsivõimelise energiahinna tagamisel on hästi toimiva turukorralduse ja -platvormide arendamine, mis soodustaksid võimalikult suurt konkurentsi ja tagaksid paljude osalistega konkurentsiturust. Kliimapoliitika eesmärkidest tulenevalt peaksid erinevad energiakandjad pikaajalises vaates omavahel konkureerima. Selleks oleme arendamas digitaalseid lahendusi nii süsteemiteenuste, paindlikkusteenuste, taastuvenergia päritolutunnistuste ja turuplatvormide kui ka energiaandmete lahendusi, mis võimaldaksid lihtsamini harmoniseerida regionaalsete reservide, hulgi- ja jaeturu reegleid ning andmevahetust.

Eesmärk 3: Majandusliku lisandväärtuse loomine

Iga omaniku ootus on, et ettevõttesse paigutatud kapital looks eesmärgipäraselt väärtust. Jälgime lisandväärtust, mis luuakse majandusliku lisandväärtuse meetodika EVA alusel. 2020. aastal suutsime luua omanikule lisandväärtust 8,3 miljoni euro väärtuses.

Majandusliku lisandväärtuse vaatest on kindlasti olulised pikaajalised arengud gaasisüsteemis. Gaasivõrgu areng on hetkel rohkem kui kunagi varem mõjutatud kliimapoliitilistest eesmärkidest. Kui varasemalt oli gaasivõrk vahelüliks kasvuhoonegaaside järk-järgulisel vähendamisel, siis praeguste ambitsioonikate kliimapoliitiliste eesmärkide puhul on vajalik muuta kliimaneutraalseks ka gaasitorustikus transporditavad kütused. Kindlasti saavad rohegaasid olema osa taastuvenergia ringlussüsteemist, sealhulgas energia ülekandmisel, salvestamisel ja muundamisel gaasist elektriks ja vastupidi. Seoses inverterpõhise taastuvenergia osakaalu suurenemisega elektrisüsteemis suureneb väljakutse hoida elektri tarbimine ja tootmine tasakaalus, mis toob kaasa kogu energiasüsteemi ehk nii elektri-, gaasi-, transpordisektori tugevama integreerimise ja energia salvestamise vajaduse. **Mittejuhitava tootmise lisandumine ja tavapärase elektrijaamade sulgemine nõuab energiasüsteemi turvaliseks haldamiseks suuremat võimekust energia salvestamiseks.** Eeldatavalt 2030. aastatel paigaldatava tuuleenergia integreerimise peamine väljakutse on vajadus rakendada suures mahus sesoonset paindlikkust. Olemasoleval gaasitaristul on potentsiaal mängida olulist rolli täielikult kliimaneutraalses elektrisüsteemis, kuna see võib pakkuda võimalusi sünteetiliste gaaside või vesiniku ladustamiseks ning transportimiseks kiiresti käivitatavatesse elektrijaamadesse. Seega seisab ees väljakutse, kuidas muuta gaasitaristu kasutatavaks rohegaasidele. Oleme praegu olukorras, kus on palju teadmatust tehnoloogiate, erinevate rohegaaside gaasivõrgus ja lõpptarbijate seadmetes kasutatavuse kui ka võimalike erinevate rohegaasidele üleminekulahenduste osas. 2020. aastal viisime läbi analüüsi rohegaaside kasutatavuse osas Eesti gaasivõrgus ja koostöös regiooni süsteemihalduritega oleme algatamas regioonipõhiseid uuringuid. Teeme praegu gaasivõrgu varustuskindluse taseme hoidmiseks vaid vältimatuid investeeringuid, kuniks oleme välja selgitanud, kuidas regionaalselt saame gaasisüsteemiga rohekütustele üle minna.

Eesmärk 4: Pühendunud töötajad

Üldise töötuse madala taseme ja palgafondi surve all on talentide hoidmine ja leidmine üha keerulisem. Seetõttu on olemasolevate inimeste hoidmiseks, järgmise viie aasta ambitsioonikate eesmärkide saavutamiseks ning energiasüsteemi muutuste juhtimiseks oluline tugev meeskonnavaim ja hea töökultuur. Pühendunud töötajad on oma tööga enam rahul ja panustavad enam. Mõistame, et töötajate pühendumuse juhtimisel on oluline roll ja reaalsed tagajärjed Eleringi missiooni täitmisele. Viime igal aastal läbi pühendumuse uuringut ja oleme seadnud endale eesmärgiks hoida ettevõtte pühendumuse indeksit tasemel üle 70%. 2020. aastal oli meie inimeste pühendumuse indeksi tase seejuures 87%. 2020. aastal olid suurimad väljakutsed seotud COVID eriolukorra ja kaugtöö rakendamisega. Samas oleme suutnud keerulisel ajal hoida fookust keskastme juhtide oskuste ja juhtimiskvaliteedi kasvatamisel.

Eesmärk 5: Kliendirahulolu

Eleringil on neli olulisemat teenuste segmenti: elektri ja gaasi võrguteenus, elektri- ja gaasisüsteemiga liitumise teenus, elektri ja gaasi bilansiteenus ning taastuenergia toetuste makseagentuur. Viies läbi kliima- ja geopoliitilistest väljakutsetest tulenevalt suuri muutusi energiasüsteemis ja energiaturgudel, ei saa Elering olla edukas, kui meie kliendid ei ole rahul. Samuti ühendub võrku üha rohkem uusi kliente, sealhulgas tuule- ja päikeseenergia tootjaid, kes eeldavad, et Elering toimib kiiresti ja tõhusalt. Oleme teinud tööd, et jõuda kliendikeskse töökultuurini. 2020. aastal arendasime ja lansseerisime võrguteenuse klientide portaali, uuendasime liitumiste teenuste kliendiportaali eesmärgiga muuta infovahetus ja protsessid kiiremaks ja efektiivsemaks. Samuti arendasime liitumise klientide jaoks välja e-Gridmap rakenduse, mis annab esmase info liitumise maksumuse kohta sekunditega. Taastuenergia toetuste klientidele oleme välja arendanud automatiseeritud lahendused taastuenergia toetuste taotlemiseks ning tegevusteks energia päritolutunnistustega.

Selleks, et olla süsinikuneutraalse energiasüsteemi eestvedaja ja meie kliendid saaksid kasutada kogu väärtusahelas kliimaneutraalset energiat, oleme võtnud suuna muuta Elering 2030. aastaks kliimaneutraalseks, viies sellega minimaalseks ka energia ülekandmise jalajälje.

Igal aastal viime klientide seas läbi uuringu kõikides teenusesegmentides nii teenuse täpsuse väljaselgitamiseks kui klientide rahulolu hindamiseks. Meie eesmärk on hoida klientide rahulolu tasemel üle 65%. 2020. aasta küsitluse põhjal oli Eleringi kliendirahulolu tase 71%.

Eleringi tegevused varustuskindluse tagamisel

Nii nagu juba eelpool mainitud, on Eleringi missiooniks varustuskindluse tagamine nii elektri- kui ka gaasitarbijate jaoks. Elering vaatleb varustuskindlust süsteemselt nelja niinimetatud varustuskindluse samba lõikes: süsteemipiisavus, võrgupiisavus, süsteemi töökindlus ja küberturvalisus. Süsteemi piisavusena vaatleb Elering olukorda, kus oodatav tarbimine on kaetud kohaliku tootmise, impordivõimaluste ning tarbimise juhtimise võimalustega. Võrgupiisavus tähendab, et ülekandevõrk on võimsuste ja töökindluse mõttes piisav, et tagada energia jõudmine tarbimiskeskustesse. Süsteemi töökindlus on võimekus hoida elektrisüsteem tervikuna töös ning tulla toime erinevate häiringute ja avariidega. Küberturvalisus on võimekus vältida küberohte aina enam digitaliseerivas energiasüsteemis.

Kõrge varustuskindluse taseme tagamiseks on oluline kõigi nelja varustuskindluse samba üheaegne tugev täitmine.

Süsteemipiisavus

2020. aastal tegi Elering mitmeid tegevusi süsteemipiisavuse taseme kõrgel hoidmiseks nii täna kui ka tulevikus.

Eesti elektrisüsteemi piisavuse hindamiseks teostab Elering koostöös Euroopa ülekandesüsteemihaldurite ühendusega ENTSO-E üleeuroopalisi süsteemipiisavuse hinnanguid. Hinnangu aluseks on Euroopa süsteemioperaatorite poolt esitatavad andmed iga riigi tootmisvõimsuste, tarbimise ning ülekandevõimsuste kohta ja kogutud andmeid sisaldav üleeuroopaline turu modelleerimise andmebaas. Aruande ajaline perspektiiv on kuni 2030. aastani ning tulemused sisaldavad kõigi Euroopa riikide elektrisüsteemi piisavuse indikaatoreid. Elektrisüsteemi piisavust hinnatakse tõenäosusliku meetodi abil. Meetodika aluseks on Monte Carlo meetod, mille kohaselt simuleeritakse 35 erinevat kliima-aastat 20 korda, arvestades tarbimise, tuuleolude, päikesekiirguse, hüdroloogilise olukorra ja süsteemi elementide avariide muutumisega.

Lisaks koostööle ENTSO-E'ga lõi Elering 2020. aastal sisemise võimekuse teostada tõenäosuslikul meetodil elektrisüsteemi piisavuse analüüse. Selleks hankisime vajaliku tarkvara nimega PLEXOS ning arendasime välja vajalikud sisemised kompetentsid analüüside läbiviimiseks. 2020. aasta detsembris välja antud Eleringi varustuskindluse aruanne sisaldas juba lisaks üleeuroopalistele analüüsidele ka Eleringi poolt teostatud tõenäosuslikke analüüse.

Olukorras, kus riigis on risk elektrisüsteemi piisavuse puudujäägile, tuleb Euroopa elektri siseturu määruse järgi kehtestada riiklik varustuskindluse norm. Normiga määrab iga liikmesriik oma elektrisüsteemi piisavuse aktsepteeritava taseme ning selle vastu võrreldakse elektrisüsteemi piisavuse analüüsi tulemusi. 2020. aastal tellis Elering koos Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi ning Konkurentsiametiga uuringu Eesti varustuskindluse normi taseme määramiseks. Läbi viidud uuringu põhjal on Eesti jaoks optimaalne, kui varustuskindluse normiks on keskmine piirangutundide arv 9 tundi aastas.

Kui peaks selguma, et tegelik süsteemipiisavuse olukord on kehvem kui 9 tundi, siis on lubatud pärast Euroopa Komisjonilt riigiabi loa saamist kehtestada riigis võimsusmehhanism. Võimsusmehhanism on sisuliselt riigiabi elektritootjatele või juhitavale tarbimisele, et nad oleksid valmis vajalikul hetkel oma võimsust pakkuma. Elering koos Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi ning Konkurentsiametiga viis 2020. aastal läbi uuringu, mille ülesandeks oli leida Eesti jaoks sobivaim võimsusmehhanismi liik. Erinevate mehhanismide kaardistamise ja sobilikkuse analüüsi tulemusena jäi kõige perspektiivikamaks lahenduseks strateegiline reserv. Strateegiliseks reserviks on võimsus, mis elektriturul ei osale, kuid on valmisolekus tiputarbimist katma.

Eelneva kokkuvõttena avaldas Elering detsembris 2020 iga-aastase varustuskindluse aruande. Aruande järelduste põhjal on nii Euroopa elektrisüsteemi piisavuse uuringu kui Eleringi poolt tellitud ja teostatud erinevatele meetodikatele tuginevate analüüside järgi Eesti tarbijate elektriga varustuskindlus tagatud turupõhiselt vähemalt 2030. aastani. Tänapäevaste teadmiste kohaselt ei ole tarbijatele taastuvenergia tasuga sarnaste täiendavate tasude kehtestamine elektritootjatele toetuse maksmiseks põhjendatud.

Gaasisüsteemi piisavus paranes 2020. aastal oluliselt tulenevalt Balticconnectori gaasitoru kasutusele võtmisest. Balticconnector on gaasitoru Soome lahes, mis ühendab omavahel Eesti ja Soome gaasisüsteemid ja lisas Eestile täiendava tarnekanali lisaks olemasolevatele ühendustele Läti ja Venemaaga. Regionaalse gaasitoru osalised alustasid otsekohe Balticconnectori aktiivset kasutamist ning gaasitoru on olnud täies ulatuses kasutuses suunal Eestist Soome. 2021. aasta jooksul on oodata Balticconnectori klasteri osana kompressorjaamade valmimist, mis suurendavad ülekandevõimsust Eesti ja Soome vahel.

Võrgupiisavus

110-330 kV elektrivõrgu investeeringud

Võrgupiisavuse ja seeläbi varustuskindluse jätkuvalt heaks tagamiseks ning võrgu optimeerimiseks ja kaasajastamiseks on Elering järjepidevalt teostanud erinevaid arendusi ja investeeringuid.

Käsil on suurprojekt Mandri-Euroopa sagedusalaga sünkroniseerimiseks. Projekti raames valmis aastal 2020 Eestit ja Lätit ühendav kolmas 330 kilovoldi (kV) ühendus, tänu millele on oluliselt tõusnud Eesti ja Läti elektrisüsteemi varustuskindlus ning tagatud on suurem läbilaskevõimsus. Järgmise sammuna teostatakse aastatel 2021-2025 olemasolevate Balti-Tartu-Valmiera ja Viru-Tsirculiina-Valmiera 330 kV ühenduste rekonstrueerimine ja ehitatakse Mustvee 330 kV alajaam. Samuti paigaldatakse projekti mahus võrgu strateegilistesse punktidesse sünkroonkompensaatorid, millega tagatakse süsteemi stabiilsus nii normaal- kui häiringuolukorras.

Lisaks sünkroniseerimise suurprojektile teostatakse riigisiseseid investeeringuid elektrivõrgu töökindluse, läbilaskevõime ja efektiivsuse tagamiseks ning võrgu vananemise peatamiseks. Üle Eesti rekonstrueeritakse 110 kV õhuliine, millest suur hulk tehakse sünkroniseerimise projekti mahus, kus ühtedele mastidele tõstetakse rekonstrueeritavate 330 kV liinidega paralleelselt kulgevaid 110 kV õhuliine. Sellega tagatakse väiksem mõju keskkonnale ning kokkuhoid hoolduskuludelt. Eesti kahes suuremas tarbimispiirkonnas – Tallinnas ja Tartus – on rõhk olemasolevate 110 kV õhuliinide asendamisel kaabelliinidega. Lisaks ehitatakse Tallinnas juurde uus Iru-Viimsi 110 kV kaabelliin ning Tartus rajatakse Tartu-Ülejõe 110 kV kaabelliin. Samuti rekonstrueeritakse ja optimeeritakse 110 kV õhuliine Tallinna ümbruses. Kirde-Eestis toimuvad võimsusvoogude muutustest ja koormuste ümberjagunemisest tingituna elektrivõrgu rekonfigureerimistööd, mille käigus tekib tugev Püssi-Ahtme-Alutaguse ringühendus. Samuti optimeeritakse 110 kV võrku suunal Balti-Allika-Oru. 330 kV võrgus on kavas Mustvee-Paide liini rekonstrueerimine. Saarte võrgupiirkonnas on käimas võrgu sidususe suurendamine mandriga ning seeläbi saarte varustuskindluse tõstmine. Valminud on Rõuste-Tusti ja Väikese väina 110 kV merekaabel. Vähendamaks õhuliinide mõju linnustikule, teostati Tusti-Leisi kaheahelalisel 110 kV õhuliinil üle Väikese väina tammi suunduvast lõigus osaline juhtmete eemaldus, asendati piksekaitsetross ning paigaldati liinimarkerid, et muuta liin lindudele ohutumaks. **Kaalumisel on Väikese väina teise 110 kV merekaabli rajamine, mis võimaldaks likvideerida üle Väikese väina tammi suunduvat õhuliini lõigu.** Varustuskindluse suurendamiseks ehitatakse Muhu saarel ühtedel mastidel paiknevad Tusti-Leisi ja Võiküla-Orissaare 110 kV liinid eraldi mastidele.

Aastatel 2019-2020 tegi Elering koostööd jaotusvõrguettevõtetega Elektrilevi OÜ ja VKG Elektrivõrgud. Koostöö tulemusena valmis 35(20)-330 kV elektrivõrgu pikaajaline arenguplaan aastateks 2020-2045, milles ühildati võimaluste ulatuses jaotusvõrguettevõtete ja Eleringi lühi- ja pikaajalised investeeringute kavad ning plaanid ning leiti piirkonniti optimaalseimad tehnilised lahendused, mis arvestavad lõpptarbija vajadusi ning vähimat ühiskondlikku kulu.

Võrguga liitumise võimekus

Vabad liitumisvõimsused on võimsused, mille korral ei ole vaja liitumisel Eleringiga ülekandeliinide läbilaskevõimeid suurendada. Peamiseks piirajaks on ülekandeliinide termiline piirang, mis sõltub liini läbivast voolust. Vabad liitumisvõimsused vähenevad uute liitumistega ja olemasoleva liitumisvõimsuse suurendamisega ning suurenevad elektrivõrku tehtavate investeeringutega, millest olulisema mõjuga on Harku-Lihula-Sindi liini valmimine, Balti-Tartu-Valmiera ja Viru-Tsireguliina-Valmiera 330 kV õhuliinide rekonstrueerimine ja Kirde-Eestis võrgu ümberkorraldamine.

Võrguga liitumise võimekuse suurendamiseks pakub Elering uue võimalusena paindlikku liitumist, kus võrguinvesteeringud on võimalik asendada piisava koguse paindlikkuse teenusega (tarbimise ja tootmise juhtimine). Sellisel moel muudetakse võrguga liitumine uutele klientidele atraktiivsemaks, kuna kliendil on võimalik valida, kas maksta kinni ülekoormuva võrguelemendi läbilaskevõime suurendamine või leppida ülekoormuse tekkimise olukordades kokku oma tootmis- ja/või tarbimisvõimsuse mahakoormamine. Läbi paindlikkuse on teoreetiliselt võimalik saavutada piiratud võrguressursi maksimaalne ärakasutamine, mis tagab võrguettevõtjale optimaalsema elektrivõrgu, mille tulemusena vähenevad selle investeerimis- ja ülalpidamiskulud.

Võrgu talitluskindlus

2020. aasta oli Eleringi ajaloos võrgu talitluskindluse seisukohalt parim aasta. Andmata energia oli 2020. aastal läbi aastate kõige väiksem, olles üksnes 10,3 MWh. Võrdluseks võib tuua, et viimase 10 aasta keskmine andmata energia kogus on 136 MWh aasta kohta. Suurima ja ainsa märkimisväärse andmata energiahulgaga sündmus toimus jaanuaris, kui purunes kantav maandusseade, millest põhjustatud lühise tagajärjel jäi toiteta mitu liitumispunkti. Kokku oli viimati nimetatud sündmuse tagajärjel andmata energiat 7,2 MWh. Ülejäänud erinevatest sündmustest põhjustatud andmata energia kogus oli marginaalne.

2020. aastal oli väljalülitumisi kokku 106. Suurimaks väljalülitumiste põhjustajaks olid erinevad keskkonnategurid 30 juhtumiga. Enim väljalülitumisi põhjustas omakorda äike 13 korraga. Ülejäänud juhtumite põhjuseks oli isolaatorite mustumine tulenevalt lindude tegevusest või muudest ümbritseva keskkonnaga seotud tingimustest. Peaaegu kõik need sündmused toimusid liinidel, ainult üks äikselöök juhtus Sindi alajaamas ja põhjustas seal seadmete hävinemise. Elektriseadmete väljalülitumise põhjust ei õnnestunud välja selgitada 20 korral. 12 korral olid väljalülitumise põhjused inimtekkelised, näiteks seotud seadistus- ja paigaldusvigadega.

Viimastel aastatel ei ole massilisi puudest tingitud väljalülitumisi esinenud, kuna liini kaitsevööndid on

järjepideva tegevuse tulemusena korrastatud. Seetõttu ei ole ka suuremad tormid põhjustanud väljalülitumisi, nagu see oli tavapärane varasematel perioodidel. Ehkki viimastel aastatel ei ole esinenud suuri torme, mis oleksid ületanud seadmete projekteerimisel aluseks olnud norme, on samas esinenud tavapärasest tugevamaid tuuleile, nagu näiteks 2019. aastal. Ent need pole kaasa toonud massilisi väljalülitumisi. See tõestab, et elektrivõrk peab tuulele edukalt vastu tänu liinirasside süsteemsele hooldusele, millega on olulisel määral vähendatud puude langemist või langetamist liinidele, mis oli aastaid üks suurimaid andmata jäänud energia põhjustajaid. Puudest puhastamata pindala elektriliinide kaitsevööndites on vaid 180 ha. Kaitsevööndite korrashoid nõuab pidevat tööd, sh liinide ja kaitsevööndite perioodilisi ülevaatusi.

Eleringis toimub üleminek riski- ja seisundipõhisele hooldusele. Liinide ülevaatused tehakse lisaks mehitatud ülevaatusetele automaatselt pildistava kaameraga varustatud helikopteriga. Tulevikus ei ole välistatud ka dronide kasutamine. Taolise tehnikaga on võimalik näha liinide seisukorda ka selliste nurkade alt, mida maapealne vaatlus ei võimalda.

Süsteemi töökindlus

Energiasüsteemi töökindlus on tagatud, kui energiasüsteem talitleb kindlaks määratud moel. Elektrisüsteemi puhul tähendab see seda, et

- sagedus on kas 50 Hz-i või sageduse kõrvalekalle 50 Hz-ist on minimaalne;
- pinged ja võimsusvood on lubatud piirides;
- on piisavalt aktiiv- ja reaktiivvõimsuse reserve, et tulla toime elektrisüsteemis juhtuda võivate häiringutega;
- elektrisüsteem jääb talitlema talitluskindluse lubatud piirides ka pärast ühe kõige suurema mõjuga häiringu juhtumist.

Gaasisüsteemi puhul tähendab see seda, et

- rõhud ja gaasivood ülekandekorustikus on lubatud piirides;
- on piisavalt piiriüleseid ülekandevõimsuseid Eesti sisemaise tarbimise katmiseks ja transiidi tagamiseks;
- gaasisüsteem jääb talitlema talitluskindluse lubatud piirides ka pärast ühe kõige suurema mõjuga häiringu juhtumist.

Energiasüsteemi töökindluse tagamist korraldab Eleringi juhtimiskeskus. Töökindluse tagamise võib suures plaanis jagada kaheks osaks – energiasüsteemi operatiivne planeerimine ja sellele järgnev energiasüsteemi talitluse reaalajas juhtimine.

Talitluse planeerimise ülesandeks on viia läbi energiasüsteemi talitluse lubatavuse koordineeritud kontroll ehk talitluskindluse analüüs ja vajadusel planeeritud talitluse viimine lubatud piiridesse ning koostada plaanid ja prognoosid talitluse juhtimise faasi jaoks. Talitluse planeerimisel lähtutakse võrgueeskirjades toodud nõuetest ning selle käigus koostatavad plaanid ja prognoosid peavad vastama võrgueeskirjades toodud töö- ja varustuskindluse nõuetele, tagama optimaalsed kaod ning võimaldama maksimaalse võimaliku piiriülese ülekandevõimsuse. Energiasüsteemi talitluse operatiivsele planeerimisele järgneb talitluse reaalajas juhtimise protsess, mis toimub ööpäevaringselt. Talitluse juhtimise ülesandeks on tagada reaalajas energiasüsteemi ohutu ja töökindel toimimine. Talitluse juhtimine on protsess, mis hõlmab kõiki energiasüsteemi reaalajas toimimiseks vajalikke tegevusi nii normaal-, häiritud ja avariitalitluse kui ka energiasüsteemi kustumise ning talitluse taastamise korral.

Juhtimisprotsessi viivad läbi vastava ettevalmistuse saanud dispetšerid, kelle teadmisi kontrollitakse perioodiliselt ja kaasajastatakse avariitreeningutel ning koolitustel. Dispetšerite ülesanneteks on korrigeerida reaalajas tekkivaid kõrvalekaldeid planeeritud bilansiplaani, tagada põhivõrgu klientidele kvaliteetne energiavarustus, juhtida põhivõrgu seadmete hooldusesse, töösse ning reservi viimist, häiritud ja avariitalitluse tuvastamine ning likvideerimine, koostöö korraldamine klientidega ja naaberriikide süsteemihaldurite juhtimiskeskustega ning turuosaliste informeerimine piiriüleste ülekandevõimsuste muutustest.

Vajalik on tagada vastavate protsesside ööpäevaringne katkematu toimimine ja nende protsesside pidev täiustamine. 2020. aasta jooksul panime rõhku mitmesuguste infotehnoloogiliste vahendite edasiarendamisele ja täiustamisele – energiasüsteemi tehnilises juhtimissüsteemis ehk SCADAs täiustati elektrisüsteemi oleku reaalajas hindamise lahendust, arendati bilansihaldustarkvara, täiustamaks andmevahetust turuosaliste ja

naabersüsteemihalduritega. Gaasisüsteemi poole pealt saab välja tuua Eesti-Läti ühise bilansitsooni tarkvara lahenduse juurutamise ja kindlasti Eesti ja Soome vahelise gaasiühenduse ehk Balticconnector'i opereerimise võimekuse tekitamise. Lisaks oli oluline fookus energiasüsteemi tehniliste juhtimissüsteemide küberturvalisuse, töökindluse ning andmekvaliteedi parandamisel. Selle eesmärgi saavutamiseks viidi läbi mitmeid katseid, mille käigus testiti juhtimissüsteemide toimimist mitmesuguste häiringute olukorras, leidmaks neis võimalikke nõrku kohti. Mandri-Euroopa sagedusalaga sünkroniseerimise ettevalmistamiseks koostati ning arutati turuosalistega läbi Balti riikide sagedusjuhtimise ala kontseptsioon, mis käsitleb uues olukorras sageduse juhtimise ja reservide hankimise põhimõtteid.

2020. aasta kokkuvõttes saab öelda, et energiasüsteemi operatiivne planeerimine ja reaalajas juhtimine oli korraldatud moel, mis võimaldas tagada Eesti energiasüsteemi kui terviku töökindluse igal ajahetkel.

Küberturvalisus

Kaugjuhtimine, suur sõltuvus digitaalsetest juhtimissüsteemidest ja andmesidest, kaugtöö ja hoogne digitaliseerimine vajavad aina keerulisemaid IT-lahendusi – kasvav keerukus omakorda suurendab võimalusi turvaaukudeks ja vigadeks, mida pahatahtlikul ründajal on võimalus ära kasutada.

Eleringi ohustavad enimlevinud küberruumi ohuvektorid, kuid samas on Elering kogu Eesti elektri- ja gaasivarustuse eest vastutajana potentsiaalselt huvipakkuv sihtmärk ka keerukatele suunatud rünnakutele. Taustsüsteem näitab ilmekalt, miks küberturvalisuse tagamine on Eleringi jaoks oluline ja miks selle tähtsus ajas tõuseb. Lisaks otseselt elektri- ja gaasisüsteemi opereerimisega seotud süsteemidele haldab Elering mitmeid infosüsteeme, mis on kriitilised elektri- ja gaasituru toimimiseks ja seetõttu on nende turvalisus ja usaldusvärsus oluline Eesti pikaajalise varustuskindluse tagamiseks.

2020. aastal tugevdas Elering küberturbe meeskonda, et tõsta küberturbe tegevuste kvaliteeti ja arendada välja uusi võimeid. Lähiaastatel elluviidavad turvalisust tõstvad projektid peavad tagama parema nähtavuse ettevõtte infrastruktuuris toimuvast ja ennetama potentsiaalseid küberrünnakuid või aitama neid paremini tuvastada.

Tervisekriisi tõttu oli aasta eriline ka küberturvalisuse seisukohast. Eriolukorra ajal tekkis vajadus kiirelt välja töötada uudeid kaugtöö lahendusi, tagada

nende turvalisus ning omada varasemast paremaid lahendusi kodukontoris olevate töötajate kaitsmiseks küberohtude eest.

Jätkame enda töötajate koolitamist küberhügieeni vallas. Viime igal aastal läbi kõigile töötajatele avatud majasisest koolitust, et hoida enda töötajaid kursis digimaailmas valitsevate ohtudega. Eleringi kontoritöötajad viibisid 2020. aastal mitme kuu vältel kodukontoris, mis loob teistmoodi väljakutsed ning soodustab era- ja tööelu segunemist. Samuti väheneb võimalus küsimuste korral kolleegilt operatiivselt nõu küsida. Küberohtude märkamine ja neist teavitamine on uues olukorras aina suurema olulisusega.

Augustis osalesid Eleringi IT-spetsialistid Riigi Infosüsteemi Ameti korraldatud koolitus-õppusel KüberSärts, mille raames omandati teadmisi küberrünnakute avastamise kohta. Pärast teadmiste täiendamist harjutati koos teiste energiaspektori ettevõtete spetsialistidega fiktiivse energiaettevõtte infosüsteemide kaitsmist. Õppus võimaldas suurendada koostööks vajalikku usaldust energiaspektori spetsialistide vahel ja harjutada käitumist kriisisituatsioonis. Elering on elutähtsa teenuse osutaja ning seetõttu järgib hoolega küberturvalisuse seaduses sätestatud kohustusi, sh koostööpõhimõtet küberturvalisuse tagamisel ja küberintsidentide lahendamisel. Seetõttu on sektorisene koostöö hädavajalik, et olla võimalikult hästi valmis potentsiaalseteks kriisiolukordadeks.

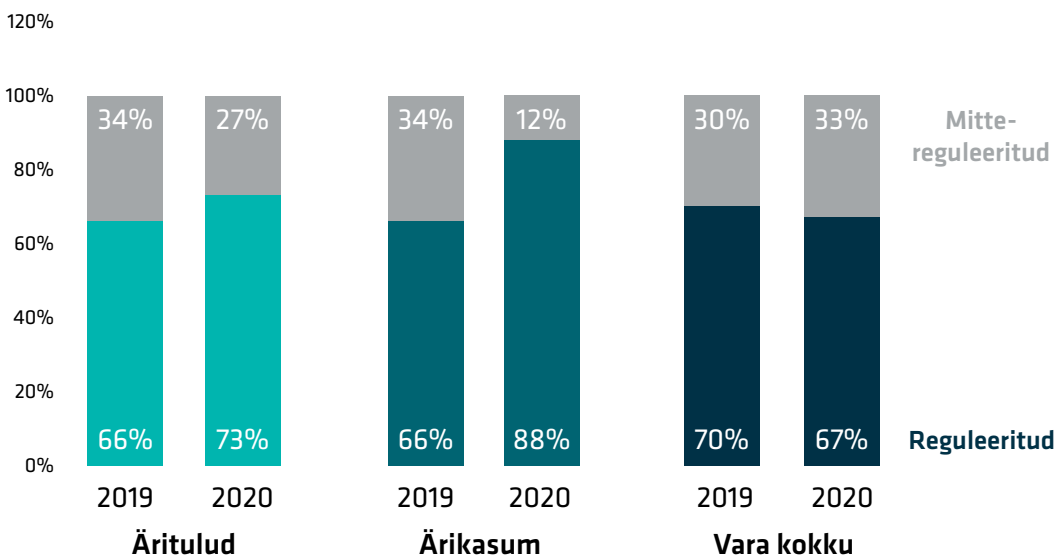
Majandustegevuse ülevaade ja 2020. aasta tulemused

Majandustegevuse olemus

Eleringi majandustegevus jaguneb suuresti kaheks:

a. Reguleeritud elektri ja gaasi võrgutegevus; **b.** Mittereguleeritud tegevusalad.

Reguleeritud võrgutegevus seisneb elektri ja gaasi ülekandmises ühingu omanduses olevate elektri ja gaasi ülekandevõrkude kaudu. Võrgutegevus on ülekaalukalt olulisem kui muud tegevusalad nii käibe, kasumlikkuse kui ka varade osas, nagu on näha järgnevalt graafikult.

Võrgutegevus on reguleeritud, millest tulenevalt kinnitab lubatud võrgutasud Konkurentsiamet. Regulaator hindab sealjuures võrgutasude taotluses esitatud kulude põhjendatust ning annab ette põhjendatud tootluse, mis on arvatud Capital Asset Pricing Model'i alusel. Võrgutasud koosnevad nii elektris kui gaasis tegevuseks vajalikest tegevuskuludest, kapitalikulust ning lubatud tulukusest. Ärikasum saadakse reguleeritud vara ja kapitali põhjendatud tootluse (WACC) korrutisena.

Ettevõttel on kokku 27 elektrivõrguteenuse klienti ning 11 gaasivõrguteenuse klienti (2019: 29 elektrivõrguteenuse klienti ning 14 gaasivõrguteenuse klienti). Suurim osa ehk 89,9% võrguteenuse tuludest (2019: 88%) tuleb klientidelt, kes on loomulike monopolidena tegutsevad reguleeritud jaotusvõrguettevõtjad. Võrguteenuse osas on suurimaks kliendiks Elektrilevi OÜ, kelle osa võrguteenuse tuludest ulatub 75,6%-ni (2019: 74,1%). Elektrilevi on Eesti riigi omanduses oleva Eesti Energia AS-i kontserni kuuluv jaotusvõrguettevõtte.

Eleringi mittereguleeritud tegevusalad seisnevad peamiselt elektri ja gaasi bilansiteenuse osutamises.

Et tagada elektrisüsteemi stabiilne elektri sagedus, peab süsteem olema tasakaalus, st tootmine peab igal ajahetkel võrduma tarbimisega. Selleks peavad ka kõik turuosalised olema samamoodi tasakaalus ning enamus neist ostabki oma elektribilansi tasakaalustamise teenust sisse bilansihalduritelt. Elering omakorda osutab bilansihalduritele nende elektribilansi tasakaalustamise teenust. Bilansihaldureid, kellele Elering teenust osutab on 15 (2019: 8).

Gaasisüsteemi tasakaalustamise põhimõtted on sarnased elektrisüsteemi tasakaalustamise põhimõtetega.

Ainuke erinevus seisneb selles, et gaasisüsteem ei pea olema igal hetkel tasakaalus. Kui gaasi tarbimine on juurdevoolest suurem, siis rõhk süsteemis alaneb ning vastupidi. Eleringi kui gaasi süsteemihalduri ülesandeks on hoida rõhk lubatud piires. Selleks Elering ostab ja müüb gaasi bilansihalduritele bilansigaasi. Bilansihaldureid, kellega bilansigaasi ost ja müük toimub, on 11 (2019: 7).

Bilansiteenuse mõju Eleringi kasumile on väheoluline, kuna bilansiteenuse hind arvutatakse selliselt, et sellest teenitav tulu kataks ära selle osutamiseks vajalikud kulud.

Majandustulemused

Olulisemad finantsnäitajad

	2020	2019	2018	2017	2016
Müügitulu	137,1	142,1	143,0	130,3	134,0
Muud äritulud	5,3	13,1	1,9	1,6	1,9
Ärikulud	109,8	113,4	113,9	98,8	98,1
Ärikasum	32,6	41,8	31,0	33,1	37,8
Kulumieelne ärikasum	72,7	78,7	65,7	67,6	76,0
Finantskulud	2,3	2,1	7,3	11,0	11,4
Tulumaks	5,0	6,8	5,0	5,0	7,8
Puhaskasum	25,3	32,8	18,6	17,1	18,7
Ärikasumi marginaal	23,8%	29,4%	21,7%	25,4%	28,2%
Kulumieelse ärikasumi marginaal	53,0%	55,4%	46,0%	51,9%	56,7%
Puhaskasumi marginaal	18,5%	23,1%	13,0%	13,1%	14,0%
Omakapitali tootlus	6,5%	8,5%	5,1%	4,9%	5,5%
Omakapitali suhe varadesse	36,0%	37,9%	40,6%	38,3%	38,6%
Neto laenukohustus / kulumieelne ärikasum	3,9	3,8	4,4	4,1	4,1
Investeeringud põhivarasse	85,0	129,8	125,0	32,2	26,7
Dividendid	25,6	29,4	20,0	20,0	31,0

Kulumieelne ärikasum = Ärikasum + kulum

Omakapitali tootlus = Puhaskasum / keskmine omakapital

Omakapitali suhe varadesse = Omakapital / Varad kokku

Neto laenukohustus = Võlakohustused - raha ja raha ekvivalendid

Tulud

Tulud kokku moodustasid 142,4 miljonit eurot (2019: 155,2 miljonit eurot). Kõige olulisem tuluallikas oli võrguteenuste müük, mis moodustas müügitulust 76,7% või 105,2 miljonit eurot (2019: 73,1% või 103,9 miljonit eurot). Võrguteenustest moodustasid 82% elektrivõrguteenuse tulud ja 18% gaasivõrguteenuste tulud (2019: 88% ja 12%). Sealjuures võrguteenuste tulust 91,9% moodustas võrgutariifidega reguleeritud tulu (2019: 92,8%).

Elektrivõrguteenuse müügi langust 4,2% ehk 3,5 miljonit eurot tasakaalustas suurenenud gaasivõrguteenuste müük, mis kasvas 31,2% võrra ehk 3,8 miljonit eurot. Nii aktiivenergia kui gaasi ülekandemahud olid 2020. aastal võrreldes 2019. aastaga madalamad vastavalt 3,5% ja 6,2%. Ülekandemahtude langust põhjustas suuresti tavapärasest soojem talv. Aasta keskmine temperatuur oli tavapärasest 2,5 kraadi võrra kõrgem.

Bilansi- ja reguleerimisteenuse tulu langes 17,6% ehk 5,9 miljonit eurot, ulatudes 27,8 miljoni euroni (2019: 33,7 miljoni euroni). Bilansiteenuse tulude vähenemise põhjuseks olid madalamad bilansienergia hinnad (ligi 20%), mis oli otseselt mõjutatud odavamatest elektribörsi hindadest varasemal aastal, Balti summaarne eabilansi vähenemine ning Eesti ja Soome reguleerimisteenuse pakkujate tarnete vähenemine Balti bilansiturul.

Langus muudes ärituludes 13,1 miljonilt eurolt 5,3 miljoni euroni on suuresti seotud 2019. aastal saadud ühekordse leppetrahviga töövõtjalt summas 10,4 miljonit eurot.

Kulud

Ärikulud ulatusid kokku 109,8 miljoni euroni (2019: 113,4 miljoni euroni). Seoses langusega bilansiteenuste müügis näeme sarnast langust ka bilansiteenuse ostukuludes ehk bilansiteenuse energia ostukulud olid 18,1% või 5,9 miljoni euro võrra väiksemad (2019: 4,7% või 1,6 miljoni euro võrra väiksemad). Samuti oli aruandeaastal madalamast elektri hinnast tulenevalt kokkuhoid ka elektrivõrgu kadudes 28,0% või 4,8 miljonit eurot (2019: 9,5% või 1,8 miljonit eurot). Tööjõukulud kasvasid võrreldes 2019. aastaga 14,8% või 1,4 miljonit eurot, ulatudes 11,0 miljoni euroni (2019: 10,0% või 0,9 miljonit eurot). Palgakulude kasv on seotud peamiselt palkade korrigeerimisega.

Seoses täiendavate oluliste investeeringutega on kasvanud ka amortisatsioonikulu 8,7% või 3,2 miljonit eurot, ulatudes 40,1 miljoni euroni (2019: 6,3% või 2,2 miljonit eurot).

Aruandeaasta ärikasumiks kujunes 32,6 miljonit eurot (2019: 41,8 miljonit eurot).

Neto finantskulud jäid suhteliselt stabiilseks, ulatudes 2,3 miljoni euroni (2019: 2,1 miljonit eurot).

Ettevõtte tulumaksu kuluks kujunes 5,0 miljonit eurot (2019: 6,8 miljonit eurot). Aruandeaasta puhaskasum ulatus 24,3 miljoni euroni (2019: 32,8 miljoni euroni).

Investeeringud

Ühingu investeeringud võib jaotada tavapärasteks ning piiriülesteks.

Tavapärased investeeringud tehakse eelkõige amortiseerunud elektri- ja gaasivõrgu osade väljavahetamiseks. Asendusinvesteeringute mahuks on keskmiselt ligikaudu 30 miljonit eurot aastas.

2020. aasta märksõnaks on kindlasti Mandri-Euroopa sagedusalaga sünkroniseerimise ettevalmistused. 2020. aastal valmis Eestit ja Lätit ühendav kolmas 300 kV ühendus, mis tõstab nii läbilaskevõimsust kui suurendab varustuskindlust. Mandri-Euroopaga sünkroniseerimise investeeringud jätkuvad ka aastatel 2021-2024.

Lisaks tavapärastele investeeringutele on Eleringil alanud ka intensiivne erakorraliste investeeringute programm. Nendeks on investeeringud piiriüleste energiavõrkude ehitusse. Piiriüleste investeeringute prognoositavad mahud on toodud järgnevas tabelis.

	Investeering kokku	kuni 2020	2021-2025	Investeering
Eesti-Läti 3. elektriliin	82	80	2	2011-2021
Sünkroniseerimine	268	5	263	2018-2025
Eesti-Soome gaasiühendus	136	125	11	2013-2021
Eesti-Läti gaasiühendus	45	36	9	2015-2021
GIPL	2	0	2	2022
Kokku	533	246	287	

(miljonit eurot)

Finantseerimine

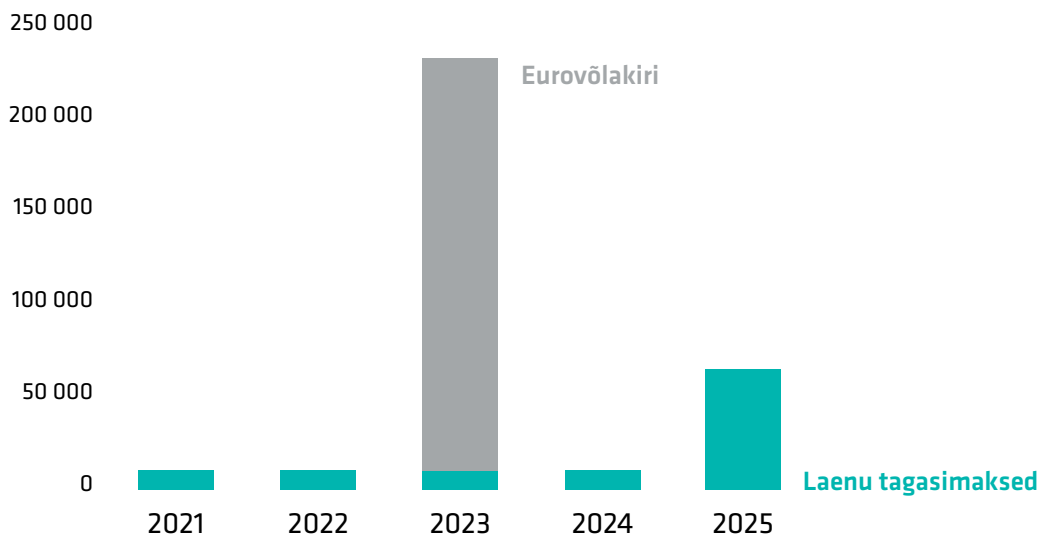
Ettevõtte on oma investeeringuid finantseerinud nii Euroopa Liidu vahenditest kui laenude ning võlakirjadega. Ühingu intressikandvad kohustused bilansipäeva seisuga on järgmised:

	2020	2019
Pikaajaliste pangalaenude amortiseeruv osa keskmise intressimääraga 0,7% (2019: 0,7%)	10,6	10,6
Kokku lühiajalised intressikandvad võlakohustused	10,6	10,6
Eurovõlakirjad kupongimääraga 0,875%		
Pikaajalised pangalaenud keskmise efektiivse intressimääraga 0,7% (2019: 0,7%)		
Kokku pikaajalised intressikandvad kohustused	322,4	332,7
Kokku intressikandvad võlakohustused	333,0	343,3

(miljonit eurot)

Elering on emiteerinud eurovõlakirju nominaalväärtuses 225 miljonit eurot. Eurovõlakirjad on noteeritud Londoni Väärtapaberibörsil lunastamistähtajaga 03.05.2023 ning kupongi intressimääraga 0,875%.

Pangalaenu on võetud Euroopa Investeeringuspangalt ning Põhjamaade Investeeringuspangalt. Seisuga 31.12.2020 on nende laenude jääk vastavalt 85,4 miljonit eurot ja 23,0 miljonit eurot (2019: 92,6 miljonit eurot ja 26,3 miljonit eurot). Nii Euroopa Investeeringuspangalt kui Põhjamaade Investeeringuspangalt võetud laenu on amortiseeruvad. Euroopa Investeeringuspangalt võetud laenu viimane tagasimakse toimub aastal 2033 ja Põhjamaade Investeeringuspangalt võetud laenu tagasimakse on planeeritud aastale 2032. Võlakohustuste tagasimaksmise graafik on järgmine:

Lisaks intressikandvatele kohustustele finantseerib Elering investeeringuid ka allikatest, millega ei kaasne intressikulu. Peamine allikas on Euroopa Liidu tagastamatu abi. Elering on sõlminud finantseerimislepingud Euroopa Liidu agentuuriga INEA (Innovation and Networks Executive Agency) järgmiste projektide finantseerimiseks:

Eesti ja Läti vaheline elektriülekanaliin	Eesti ja Soome gaasivõrke ühendav merealune gaasitoru koos kaasneva infrastruktuuriga	Eesti ja Läti gaasivõrkude vahelise ühenduse tugevdamine	Sünkroniseerimiseks vajalikud investeeringud
---	---	--	--

Kokkuvõte prognoositavast EL abist piiriülestele suurematele investeeringutele:

	kokku	kuni 2020	2021-2026
EL abi laekumine	341	140	201

(miljonit eurot)

Teine finantseerimisallikas, millega ei kaasne intressikulud, on ülekoormustulu. See tekib olukordades, kus elektribörsi erinevate hinnapiirkondade (riikide) vahel tekivad hinnaerinevused ning elektribörs kannab hinnaerinevuste tõttu laekunud raha vastavate riikide põhivõrguettevõtjatele. Vastavalt Euroopa Liidu seadusandlusele tuleb sel viisil saadud raha kasutada eelkõige piiriüleste ülekandevõimsuste suurendamiseks. Elering on 2020. aasta lõpu seisuga sel viisil kogunud 112,4 miljonit eurot (2019. aasta lõpu seisuga 87,5 miljonit eurot).

Nii EL abi kui ka ülekoormustulu eest ehitatud varasid ei lisata reguleeritud varade arvestusse, seega nende kapitalikulud ei lülitata võrgutariifidesse.

Töötajate kaasamise ja motiveerimise tegevuskava Meie Elering

Eleringi kõige suuremaks kapitaliks missiooni igapäevasel elluviimisel ja visiooni saavutamisel on meie inimesed ja nende teadmised ning oskused.

Eleringis töötas 2020. aasta lõpu seisuga 240 inimest (2019: 234 inimest). Töötajate keskmine tööstaaž on veidi üle 13 aasta ning keskmine vanus 43 eluaastat. Töötajaskonnast pea kolmveerandi moodustavad mehed.

Eleringi iseloomustab madal tööjõu voolavus, vabatahtlik voolavus oli 2020. aastal 2,4% (2019: 4,8%). Madal tööjõu voolavus on Eleringi põhitegevuseks vajaliku kõrge kompetentsitaseme hoidmiseks strateegiliselt oluline näitaja. Selle taseme hoidmiseks on oluline olla töötajatega heas dialoogis, et mõista paremini nende ootusi ja kaasata neid organisatsiooni arendamisse. Valdav enamus meie töötajatest on kõrgharidusega ning ligi pooled Eleringi töötajatest on omandanud magistri- või doktorikraadi.

Elering toetab töö ja õppimise ühendamist ning innustab spetsialiste erialasele ja isiklikule arengule.

Vabatahtlik voolavus vaid 2,4%

Hariduse omandajatele ja edasiõppijatele võimaldab Elering paindlikku töökorraldust ning täiendavaid õppepuhkuse päevi. Selleks, et hoida Eleringi kui energeetikasektori tööandjat tudengite seas paremini pildil, antakse välja Eleringi stipendiumit ja võimaldatakse tudengitel teostada Eleringis praktikat. Stipendiumiprogrammi raames saavad toetust Eesti ülikoolides õppivad bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõppe tudengid energeetikaga seotud aktuaalsete teemade uurimiseks. Stipendiumiprogramm on ühtlasi osaks Eleringi energeetika kompetentsikeskuse edendamise tegevustest. Praktikaprogrammis saavad osaleda reaalteaduste tudengid, kes on omandanud oma õppevaldkonna põhiteadmised ja soovivad end teostada energeetikas. Praktika koosneb tutvustavatest seminaridest ja väljasõitudest Eleringi objektidele (alajaamad, gaasi- ja mõõtejaamad). Senisest enam kaasame praktikategevustesse ka IT-tudengeid. Lisaks tutvustatakse õpilastele ja tudengitele Eleringi töövarjutamise raames ning koolides läbi viidavate informatiivsete tundide kaudu. Eleringi inimeste juhtimise ja personalivaldkonna tegevusi suunab Eleringi inimeste juhtimise poliitika, mis seab järgnevad fookused: ühtne ettevõtte ja tugev maine tööandjana, kaasav juhtimiskultuur ning süsteemne talendijuhtimine.

Eleringi jaoks on oluline töötajate pühendumus ning just seetõttu oleme selle väärtuse seadnud Eleringi üheks strateegiliseks eesmärgiks. Kord aastas viime läbi töötajate pühendumuse uuringut, kus uurime indeksi komponentide koosmõju üldise rahuloluga. Indeksi komponentideks on neli küsimust, mis mõõdavad töötaja rahulolu, lojaalsust ning loomulikult pühendumust.

Töötajate pühendumuse uuringu tulemuste järeltegevuste väljatöötamiseks ja koordineerimiseks on loodud Meie Elering juhtrühm. Meie Elering juhtrühm koostab uuringu tagasiside põhjal Meie Elering tegevuskava, mille eesmärgiks on tegeleda Eleringi kui tööandja tugevuste hoidmise ja arendamisega, et tagada Eleringi inimeste pühendumuse indeks vähemalt üle 70% taseme, ning tegeleda kitsaskohtade lahendamiseks, mis takistavad Eleringi inimeste pühendumust ja tööga rahulolu. 2020. aasta lõpul läbiviidud pühendumuse uuringu tulemus oli 87% (2019: 84%).

Parema sünergia loomiseks erinevate tegevussuundade vahel ning valdkondlike poliitikate elluviimiseks oleme loonud Eleringi struktuuris alalised juhtrühmad, kuhu kuulub spetsialiste ja juhte Eleringi erinevatest struktuuriüksustest ja mis võimaldavad ettevõttel luua

sünergiat erinevate teemade vahel ning laiemat vaadet ja väljakutseid töötajale. Koostööd meeskondades ja meeskondade vahel soodustame ka koostööpäevadega. Ühtse ettevõtte ja meeskonnatunde arendamiseks ja hoidmiseks on Eleringis pikaajaline koostöö- ja ühistegevuste traditsioon. Nii leiavad hea kontakti uued ja kogenud, nooremad ja vanemad erinevate tööülesannetega Eleringi töötajad, kes vahetavad kogemusi ja õpivad üksteiselt. Heaks traditsiooniks on saanud iga-aastased ühisüritused, näiteks aastaseminar, spordipäev, suveseminar ning ühendsüsteemihalduri loomist tähistav sündmus sügisel. Ürituste paremaks läbiviimiseks ja töötajate väärtustamise tagamiseks on loodud ürituskorraldusmeeskond, kelle vastutada on Eleringi siseürituste korraldamine.

Toetame tervislikke eluviise, seetõttu toimuvad lisaks spordikompensatsioonile meil ka erinevad spordiga seotud üritused ja kontorisiselased juhendatud tervisevõimlemised. Kohustuslik tervisekontroll toimub iga kahe aasta järel, mis sisaldab 40+ vanuses töötajatele ka koormustesti.

Viimase viie aasta jooksul on Eleringiga liitunud 117 uut töötajat. Töötajate valikul on oluline, et ka uued töötajad kannaksid Eleringi peamisi väärtusi, milleks on vastutustunne, pühendumus ja avatus.

Võttes arvesse meeskonna mitmekesisust, on eriti oluline järgida võrdse kohtlemise printsiipi nii töötajate värbamisel kui juhtimisel, mis tähendab kõikidele võrdse võimaluse andmist, kui see on konkreetse olukorras mõistlik ja teostatav. Meie jaoks on oluline tagada, et kedagi ei diskrimineeritaks tema ea, soo, usu, päritolu, puude, seksuaalse sättumuse, perekonnaseisu või muude asjaolude tõttu.

Uute töötajate sujuvamaks liitumiseks tähtsustame läbimõeldud sisselamise ja arendustegevuste korraldust. Sisseelamisprogrammi kestus on orienteeruvalt kaks kuud. Programmi vältel kohtub uus töötaja erinevate üksuste esindajatega ning saab ülevaate ettevõtte tegevusvaldkondadest ning üksuste tööst, ettevõtte väärtustest, kultuurist ning Eleringi rollist ja vastutusest ühiskonnas. Mentorlus ja juhendamine on osa ettevõtte kultuurist. Lisaks erialase pädevuse loomisele ja hoidmisele suunatud koolitustele pakume ka muid, üldiste kompetentside kasvatamiseks vajalikke koolitusi alates kaasaegsetest masinõppe tehnikatest ja tehisintellektist kuni ajajuhtimise meetodikateni. Fookuses on IT ja energiaetika

Viie aastaga on Eleringiga liitunud 117 uut töötajat

kompetentside ühendamine, teadmuse jagamine ettevõtte sees. Organisatsioonisisese teadmuse paremaks levitamiseks toimuvad seminarireeeded, kus ettevõttesisesed ja -välised esinejad tutvustavad oma valdkonna aktuaalseid või huvipakkuvaid teemasid.

Eleringi Akadeemia talendiprogramm on suunatud Eleringi spetsialistidele, kes soovivad laiendada oma teadmisi ning panustada ja kaasa rääkida Eleringi ja Eesti energiasüsteemi tuleviku teemadel ning omavad motivatsiooni ja valmisolekut olla Eleringis muutuste eestvedajaks. Juhtide arengu toetamiseks on sõnastatud koos juhtidega Eleringi juhtimise hea tava ning läbi viidud juhtide vastavaid koolitusi. Tegutseme töökeskkonna parandamisega püsivalt, kogudes ideid ja vajadusi jooksvalt ning samuti kaks korda aastas toimuvate koostöövestluste kaudu. Ettevõttes on loodud kõik võimalused, et erivajadustega inimesed saaksid võrdväärselt töökeskkonnas hakkama (liiftid, mugavad sisenemised tubadesse). Kõikidele kontoritöötajatele on loodud avarad, valgusküllased ja hea sisekliimaga kaasaegsed töökohad. Liinidel töötavatel inimestel on spetsiifilised riided, mugavad lisaruumid pesemiseks ja riietumiseks ning riiete kuivatamiseks. Kontoris on võimalik kasutada eraldumist võimaldavaid töökohti, ergonomilisi laudu ja toole.

Vastutustundlik tegutsemine ehk ESG

(environment, social, governance)

Eleringi jaoks on olnud pikka aega oluline kestlik lähenemine, kus meie tegevusel oleks võimalikult väike negatiivne mõju ühiskonnale ja keskkonnale. Seda ilmestab hästi, et kui 2019. aastal osalesime esimest korda CSR (Corporate social responsibility) hindamisel, pälvis Elering Vastutustundliku Ettevõtluse Foorumi korraldatud CSR indeksis kaheaastase kehtivusega vastutustundliku ettevõtluse kuldmärgise. See toob esile meie soovi panustada vastutustundlikku ettevõtlusesse rohkem kui pelgalt seaduses nõutud. Meie hetke siht on osaleda ka 2021. aasta indeksis ja hoida saavutatud taset, jätkates tegutsemist positiivse mõju suurendamise ja negatiivse vähendamise suunas.

Selleks, et jagada ja saada kestliku mõtteviisi kogemusi, liitusime 2019. aastal Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi algatatud riigi osalusega ettevõtete ja sihtasutuste ühise vabatahtliku sotsiaalse- ja keskkonnavalase vastutuse kokkuleppega, mille eesmärk on muuta Eesti ettevõtluskeskkond vastutustundlikumaks ning jätkusuutlikumaks.

2020. aasta sügisel astusime Vastutustundliku Ettevõtluse Foorumi liikmeks, et juhtida vastutustundliku ettevõtluse teemasid süvendatumalt, teha sügavamat koostööd sektori ettevõtetega ja tuua lisaväärtust töötajatele, partneritele ja ühiskonnale.

Üha enam liigub maailm selles suunas, et toetada eetilist äri ajavaid ettevõtteid – ärisid, kelle tegevus ei saasta keskkonda ega tekita kliima soojenemist, kes peavad kinni töö- ja inimõigustest ning kes ei ole seotud altkäemaksude ja korruptsiooniga. Samas ei saa me jääda paigalseisu, vaid tuleb igapäevaselt tegutseda selle nimel, et meie tegevuse mõjud oleksid olukorda, tehnoloogiad ja võimalusi arvestades parimad. Panustame Eleringis oma igapäevases tegevuses ÜRO säästva arengu eesmärkide (sustainable development goals) saavutamisse.

Töötame selle nimel, et tagada juurdepääs taskukohasele, usaldusväärsele, jätkusuutlikule ja kaasaegsele energiale. Me usume, et sotsiaalmajanduslikult odavaima energia saab tagada vaid tõhusalt toimiv läbipaistev regionaalne energiaturg, mis tugineb töökindlal ja targal energiavõrgul. Meie visioon on tagada varustuskindlus kliimaneutraalsel moel ja digitaalsete tööriistade toel.

Eleringis mõtleme kaasa ja panustame Euroopa kliimaeesmärkide saavutamisse. Oleme eestvedajaks, et muuta elektri ja gaasisüsteemid kliimaneutraalseks. Meie jaoks on oluline hinnata ettevõtte tegevuse mõju erinevatele valdkondadele, suurendada tegevuste positiivset mõju ning vähendada võimalikku negatiivset mõju meid ümbritsevale keskkonnale.

2020. aastal töötasime välja ettevõttesisesed Eleringi kliimapoliitika põhimõtted ja viisime läbi Eleringi süsiniku jalajälje kaardistuse. Oleme ettevõttena süsiniku jalajälje vähendamises võtnud Euroopa Liidust ambitsioonikama eesmärgi: **muuta Elering 2030. aastaks kliimaneutraalseks**. See võimaldab ka meie klientidel saavutada kliimaneutraalsust varem, kuna elektrienergia ja energia transport lõppkliendini mõjutab suuresti kõikide ühiskonnas pakutavate toodete ja teenuste jalajälge.

ESG tegevusplaan

Alates 2020. aastast oleme Eleringis koostanud jätkusuutlikkuse ehk ESG (Environmental, Social, Governance) tegevusplaani, mis koondab kolme suuremat mõõdet: keskkonnamõju, sotsiaalne mõju ja juhtimine, millel on oluline roll ettevõtte vastutustundlikul ja jätkusuutlikul juhtimisel. Plaan toob välja olulisemad tegevused jätkusuutliku ettevõtluse arendamiseks, mida järgneva aasta jooksul soovime ära teha.

Eleringi ESG tegevusplaan pöörab keskkonnamõõdme all erilist tähelepanu kliimapolitika, taastuvenergia, keskkonna taastamise, ohtlike jäätmete, liinide mõju ja visuaalse mõju aspektidele. Sotsiaalse mõju mõõde kätkeb endas tegevusi hariduse, maaomanike, klientide, kogukonna, sidusgruppide, töötajate, töövõtjate ja andmekaitse suunal. Juhtimise mõõde keskendub töötajate kaasamisele ja rahulolule ning läbipaistvusele.

Keskkond	Sotsiaalne mõõde	Juhtimine
Kliimapolitika	Haridus	Kaasamine ja rahulolu
Taastuvenergia	Maaomanikud	Läbipaistvus
Keskkonna taastamine	Kliendid	
Liinide mõju	Ühiskond	
Liinide visuaalne mõju	Sidusgruppid	
Prügi sorteerimine ja ohtlikud jäätmed	Töötajad	
	Tarnijad	
	Andmekaitse	

Olulisemaid ESG 2020. aasta tegevusi

Eleringi 2020. aasta ESG plaani tegevused keskkonna valdkonnas olid peamiselt seotud kliimapolitiika, liinide mõju ja ettevõtte tarbimisvalikutega.

Kliimapolitiika ja keskkond

Moodustasime eelmisel aastal kliimapolitiika juhrühma, et töötada välja Eleringi kliimapolitiika ning koordineerida ja korraldada ettevõtteüleselt ettevõtte kliimapolitiika eesmärkide elluviimist ja saavutamist. Eleringi kliimapolitiika eesmärk on tagada varustuskindlus Eestis energiasüsteemi üleminekul kliimanetraalseks ja saavutada kliimanetraalsele majandusele üleminekul Eleringi strateegilised eesmärgid. Meie eesmärk on olla kliimanetraalse energiasüsteemi eestvedaja ja muuta Elering kliimanetraalseks 2030. aastaks, kannustatuna soovist näidata ühiskonnas eeskuju, võimaldada klientidele kliimanetraalne energia ning olla silmapaistev töödandja.

2020. aastal kaardistasime Eleringi CO₂ jalajälje. Tegeleda tuleb nii otsesete kui ka kaudsete emissioonidega nii emissioonide vähendamise kui kompenseerimise vaatepunktist. Jalajälje hindamiseks kasutame üldtunnustatud meetodikat ning vähendamisel arvestame nii otseseid meetmeid kui ka mõju kompenseerivaid tegevusi. Edasistel aastatel tegeleme jalajälje vähendamise meetmete väljatöötamise ja rakendamisega. 2019. aastal oli Eleringi süsiniku jalajalg (KHG) 291,4 tonni CO₂ ekvivalenti. Ligikaudu 98 protsenti Eleringi emissioonidest olid kaudse energiatarbimisega seotud emissioonid nagu sisse ostetud elektri- ja soojusenergia ning võrgukaod.

Tarnijate suunal lisasime hanketingimustesse ehitusprügi sorteerimise juhendi töövõtjatele, et täiendavalt kindlustada ehitusest tulenevate jäätmete õige käitlemine.

2021. aastal töötame välja Eleringi süsiniku jalajälje vähendamise meetmed ja alustame nende rakendamisega. Järgnevate aastate jooksul töötame selle nimel, et Eleringi poolt kasutatav elekter, gaas, küte ja mootorikütused oleksid pärit taastuvatest allikatest või kaetud taastuvenergia päritolutunnistustega. Nõudluse suurendamiseks

taastuvenergia vastu kasvatame tarbijate teadlikkust, kasutades digitaalseid lahendusi.

Selleks, et muuta Eesti elektrisüsteem tootmisvõimsustele atraktiivseks ning aidata kaasa Euroopa ja Eesti taastuvenergia eesmärkide täitmisele, oleme alustanud rahvusvaheliselt Läänemere avamere võrgu initsiatiivi vedamist eesmärgiga arendada maismaa- ja merevõrku üheks tervikuks, et tugevdada riikidevahelisi ühendusi, anda riikidele võimalus ehitada avamere elektrijaamasid ning tagada merel toodetud energia jõudmine Eesti tarbijateni. Läänemere energiavõrk on Läänemere äärsed riike ning meres paiknevaid tuuleparke ühendav energiavõrgustik, mis aitab saavutada kliimaeesmärke kulutõhusalt ja tagades energia varustuskindlust.

Läänemere energiavõrk loob eeldused merel taastuvenergia suuremahuliseks tootmiseks, mis omakorda suurendab Eestis pikaajalist varustuskindlust ja elavdab Eesti majandust, samuti parandab Eesti konkurentsivõimet turupõhise ja kliimanetraalse energiatootmise arendamise kohana.

Arendades suuremahulist roheenergeetikat merel ning võttes arvesse elu- ja looduskeskkonnast tulenevaid ning riigikaitsepiiranguid Eesti maismaal, on otstarbekas arendada just Läänemere energiavõrku, et saavutada seotud kliimanetraalsuse eesmärgid.

2021. aastal viime läbi taastuvenergia Eesti elektrisüsteemi liitmise mahu uuringu, kus teeme kindlaks võrgu piirangud ja meetmed nende piirangute elimineerimiseks.

Soovime
2030 olla
kliima-
neutraalsed

Tegevused alajaamades

Eleringi alajaamades võivad keskkonnareostust põhjustada trafodest lekkida võivad õlid, kemikaalid ning ohtlikud jäätmed (peamiselt akupatareid). Võimalik keskkonnaoht võib tekkida ka alajaamades olevatest trafodest õliproovide ning akupatareide elektrolüüdi proovide võtmisel, mille käigus võib keskkonda sattuda väike kogus ohtlikku ainet.

Alajaamade rekonstrueerimise käigus renoveeriti 2020. aastal võimaliku keskkonna mõju vähendamiseks olemasolevad trafode õlikogumissüsteemid ja paigaldati uued õlipüüdurid Risti, Väike-Maarja, Abja ja Lihula alajaamades.

Töötavate alajaamade seadmed võivad tekitada ümbruskonda häirivat müra. Alajaamaseadmetest põhjustatud müra mõõtmised teostati 2020. aastal Kohila ja Tsiguliina alajaamades. Mõõtmise tulemused piirväärtuste ületamist ei näidanud ning vajadus täiendavate meetmete rakendamiseks müraleviku piiramiseks seal puudub.

Tegevused gaasivõrgus

2020. aastal teostasime ülekande gaasivõrgus mitmeid investeeringuid, mis suurendasid gaasivõrgu ohutust ja parandasid keskkonna üldist seisundit. Vahetasime välja Väike-Maarja, Viljandi ja Tartu gaasijaamade küttesüsteemide katlad ökonoomsemate ehk kondensatsiooni põhimõttel töötavate maagaasikatelde vastu. Asendasime uute torudega 700 meetrit amortiseerunud gaasitorusid. Ehitasime välja Värskla ja Lokuta liinikraanisõlmede kraanide kaugjuhtimise, mis tagab gaasitorustike kiirema ja ohutuma opereerimise ja kaotab lülituste teostamiseks kohapeale sõitmise vajaduse, mille võrra vähendame keskkonnajälge. Samuti vahetasime välja kümme torustiku katoodejaama, mis asendati väiksema energiatarbimisega automaatse töötuskliga jaamadega. Koos jaamade kaughaldusega kadus vajadus igakuiseks kohapeale sõitmiseks ja reguleerimiste teostamiseks.

Liinihooldustööd

Uue Harku-Lihula-Sindi 330/110kV õhuliinide ehitusega seoses demonteerisime eelmisel aastal õhuliine 83 km ulatuses. Lisaks demonteerisime 2020. aastal 22 km merekaableid, utiliseerisime 73 masti ja jalandit ning demonteerisime ja utiliseerisime 7,7 km õhuliini juhtmeid ning 35 km piksekaitsetrosse.

Elektriliinide mõju vähendamine

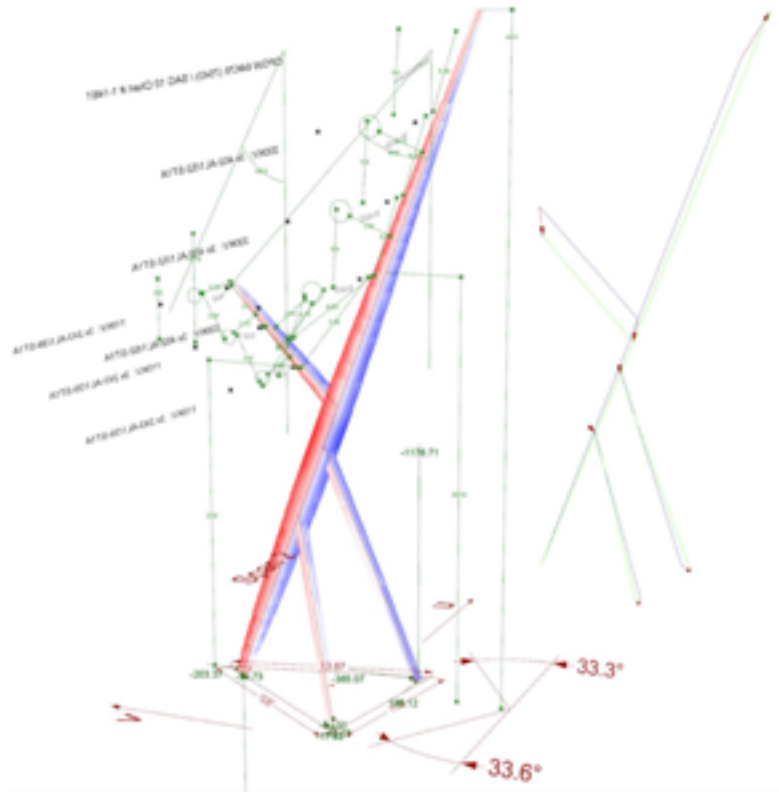
Projekt „Suurlinnad kaablisse“

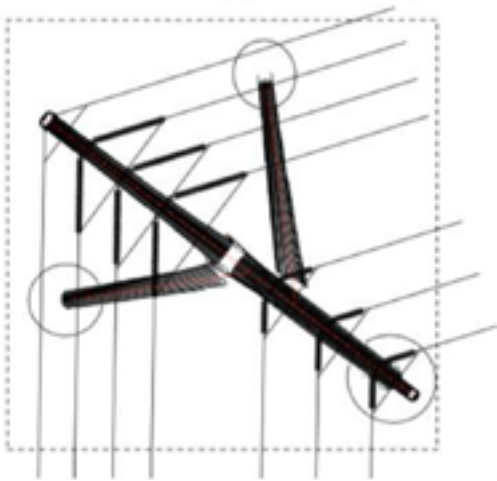
„Suurlinnad kaablisse“ projekti raames oleme viimas maakaablitesse eluea lõpetanud õhuliinid Veskimetsa-Volta ja Veskimetsa-Kopli, Harku-Veskimetsa, Harku-Kadaka ja Veskimetsa-Kadaka, nii et linnaruumist kaovad õhuliinid ja mastid ning vabanevaid liinikoridore saab linn kasutada elanike elukeskkonda parandavateks ettevõtmisteks.

Eesti esimene kõrgepinge disainmast Soorebane

Eleringi tellimusel püstitati 2020. aasta juulikuus Risti aleviku lähisteles Läänemaal Eesti esimene kõrgepingeliini disainmast Soorebane. Ääsmäe-Haapsalu ja Risti-Virtsu maanteed ristmiku piirkonda rajatud Soorebane on 45 meetrit kõrge ning kaalub 38,5 tonni. Disainmast on valmistatud COR-TEN terasest, mis annab mastile iseloomuliku roostekarva värvitooni. Masti tüve läbimõõt on kõige jämedamas kohas 1,66 meetrit ning seina maksimaalne paksus 22 millimeetrit.

Disainmasti kunstilise lahenduse leidmiseks korraldas Elering koostöös Eesti Arhitektide Liiduga 2016. aastal Eestis esimese omataolise ideekonkursi. Rahvusvahelise konkursi žürii valis 15 osaleja esitatud 18 ideelahenduse hulgast võitjaks töö „Soorebane“, mille autoriteks on Part OÜ arhitektid Sille Pihlak ja Siim Tuksam.

Masti detailid valmistati 2000 kilomeetri kaugusel Rumeenias, kust need transporditi 2020. aasta juuli alguses 11 osas kolmel veakil Eestisse. Masti valmistajatehase töötajad keevitasid masti põhidetailid kokku Risti-Virtsu maanteetaskus mõne kilomeetri kaugusel masti lõplikust asukohast. Soorebane kannab Eleringi hallatava Harku-Lihula-Sindi 330/110-kilovoldise kõrgepingeliini juhtmeid.

Disainmasti ideekavandi saamiseks korraldatud ideekonkurss pälvis 2016. aastal konkursil Eesti disainiauhinnad 2016 parima hanke tiitli. 2020. aastal Eesti Ehituskonsultantsiooniettevõtete Liidu korraldatud aasta ehitusprojekti konkursil sai Soorebane kaks auhinda. Soorebane noppis esikoha nii konkursil „Aasta digitaalse innovatsiooni projekt“ kui ka „Aasta ehitusprojekt“ rajatiste kategoorias. Kõige prestiižikama auhinna pälvis disainmast konkursil Eesti Arhitektide Liidu aastapreemiad 2020, kus see valiti aastapremia laureaadiks kategoorias „Väike“.

Liinide mõju keskkonnale

Eleringi üldine põhimõte on kõikide investeeringute puhul arvestada võimaliku mõjuga linnustikule, mistõttu teeme lindude seiret ja paigaldame vajadusel õhuliinide märgistamiseks liinimarkereid.

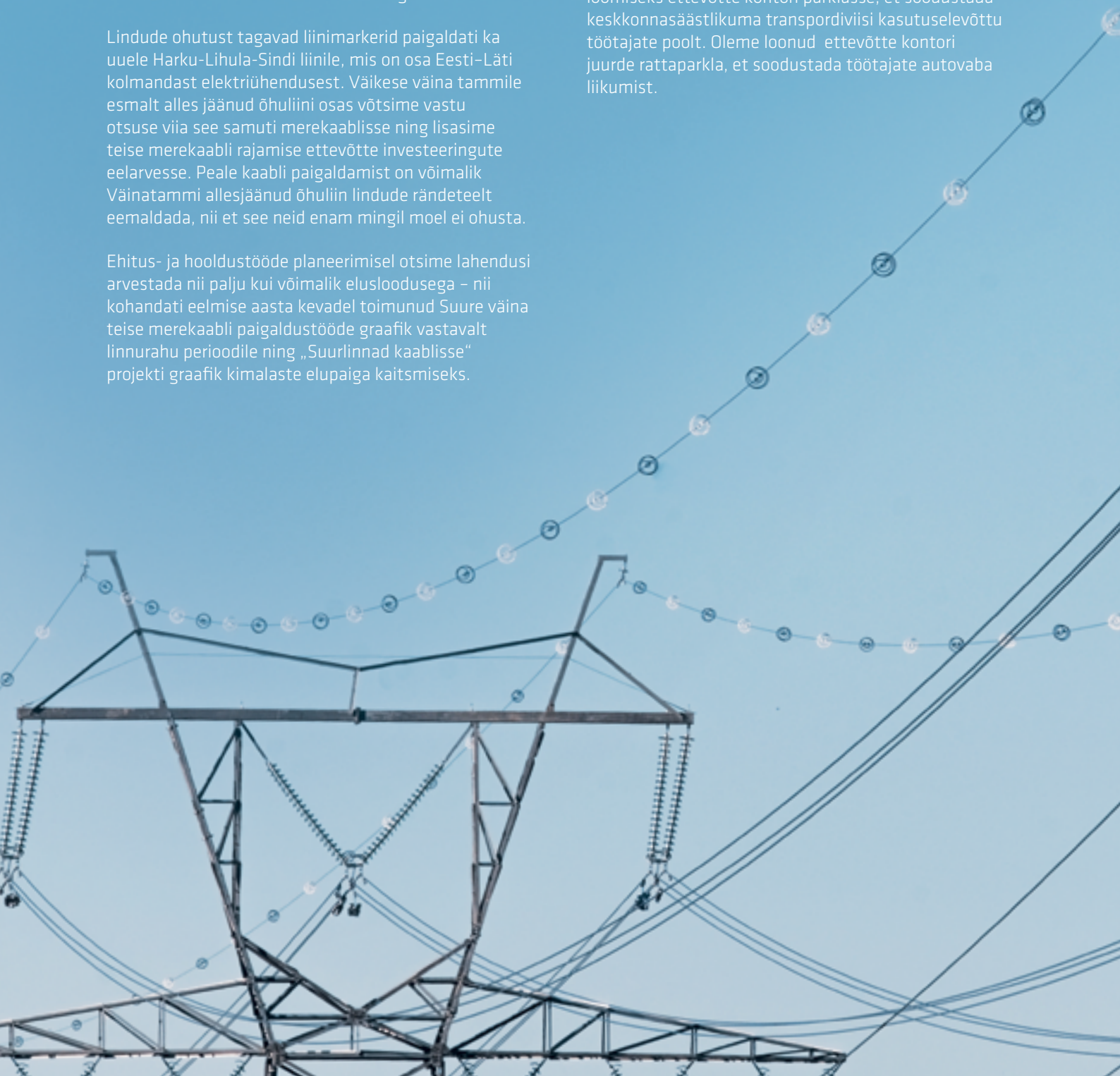
2020. aastal teostasime koostöös Eesti Ornitoloogiaühinguga kompleksuuringu Väikese väina tammil kulgevate elektrikõrgepingeliinide mõju kohta linnustikule, eemaldasime Väinatammilt ühe õhuliini ja korrastasime alles jääva liini, millele paigaldati ka liinimarkerid vastavalt läbiviidud uuringu soovitudele.

Lindude ohutust tagavad liinimarkerid paigaldati ka uuele Harku-Lihula-Sindi liinile, mis on osa Eesti-Läti kolmandast elektriühendusest. Väikese väina tammile esmalt alles jäänud õhuliini osas võtsime vastu otsuse viia see samuti merekaablisse ning lisasime teise merekaabli rajamise ettevõtte investeeringute eelarvesse. Peale kaabli paigaldamist on võimalik Väinatammi allesjäänud õhuliin lindude rändeteelt eemaldada, nii et see neid enam mingil moel ei ohusta.

Ehitus- ja hooldustööde planeerimisel otsime lahendusi arvestada nii palju kui võimalik elusloodusega – nii kohandati eelmise aasta kevadel toimunud Suure väina teise merekaabli paigaldustööde graafik vastavalt linnurahu perioodile ning „Suurlinnad kaablisse“ projekti graafik kimalaste elupaiga kaitsmiseks.

Keskkonnasäästlikum mõtteviis kontoris

2020. aastal tegime ka mitmeid parendusi ettevõttesiseste tarbimisvalikute osas nagu prügi liigiti sorteerimine. Paigaldasime töötajate kööginurkadesse prügi liigiti sorteerimist võimaldavad kogumissüsteemid, vähendame ühekordselt tarbitavaid tooteid ja plastikut. Kõik töötajad said ettevõtte poolt isiklikud klaasist korduvkasutatavad veepudelid, et vähendada plasttaarat. Samuti lõpetasime ühekordsete plastikust nõude soetamise. Tegime ka ettevalmistused elektri- ja pistikhübridautoade laadimistaristu loomiseks ettevõtte kontori parklasse, et soodustada keskkonnasäästlikuma transpordiviisi kasutuselevõttu töötajate poolt. Oleme loonud ettevõtte kontori juurde rattaparkla, et soodustada töötajate autovaba liikumist.

Sotsiaalne mõde

Haridus

Koostöös TalTechi Arengufondiga andsime eelmisel aastal välja neli Tuleviku energiasüsteemi stipendiumit bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõppe üliõpilastele, kelle lõputööde teemad on Eleringi hinnangul tuleviku energiasüsteemi, varustuskindluse tagamise ja kliimaeesmärkide täitmise vaatest väga olulised.

Vastavalt Eleringi omaniku ootusele panustame teadus- ja arendustegevusse ühe protsendi käibest.

Kogukond, ühiskond, andmekaitse

Võimalusel soodustame liinikoridoride kasutamist avalikkuse hüvanguks või koos teiste trassidega. Tallinna linn alustas 2020. aastal uue Järve kergliiklustee rajamise projektiga, mille raames rajatakse tee Eleringi kooskõlastuse alusel liinikaitsevööndi äärde.

Samuti kasutame uute liinide ehitamisel võimalusel vanu liinikoridore, et vähendada uue liini rajamisega koormust keskkonnale. Ka vastvalminud 175-kilomeetrine Harku-Lihula-Sindi liin Eesti-Läti kolmanda elektriühenduse osana on suures osas rajatud vanasse liinikoridori. Trassimuudatused on tehtud eesmärgiga arvestada tänapäevaste oludega ning võimalikult vähe häirida kohalikke elanikke ja kogukonda. Kuna uuele liinile lisandus 110-kilovoldisele liinile paralleelselt 330-kilovoldine liin, võeti kasutusele kõrgemad liinimastid, mis suurendas mastide vahemaad seniselt ligikaudu 200-250 meetrilt 350-450 meetrile ehk liinimaste jäi senisega võrreldes vähemaks. See lihtsustab liini lähedale ja kaitsevööndisse jäävate põldude harimist.

Oleme käesoleva aasta üheks eesmärgiks võtnud välja töötada põhimõtted kasutuselt maha läinud liinikoridoride taasmetsastamiseks.

Eelmise aasta jaanipäeva eel viisime teist korda läbi elanikkonnale suunatud ohutuskampaania liinide läheduses ohutuks tegutsemiseks. Ohutusalasest teavitustööst oleme märganud reaalsel kasul, saades inimestelt tagasisidet ohutusnõuetele mittevastavate sündmuste toimumisest või materjalide ladustamisest liinide kaitsevööndis. Ohutusalane teavitus on plaanitud ka 2021. aasta ESG tegevusplaanis.

Energiasüsteemi ümberkujundamise juhtimisel soovib Elering peale elektri- ja gaasivõrgu süsteemihalduri

rolli luua väärtust ka tarkvõrgu valdkonnas, arendades energietikakeskset IT-taristut.

2020. aastal alustasime uue kliendiportaali arendamise projekti, et pakkuda tarbijatele ja tootjatele hea kasutajakogemusega lahendust oma energiatarbimise ja tootmise jälgimiseks ning analüüsi ja võrdluste tegemiseks. Portaal sisaldab ka taastuenergia andmeid, mis võimaldab tõendatult taastuenergia tarbimist jälgida ja aidata seeläbi nii eraisikutel kui ettevõtetel vastutustundlikumalt toimida.

Elering jätkas regionaalse paindlikkusturu platvormi eestvedamist. Paindlikkusteenused võimaldavad tarbijatel pakkuda enda tarbimisvõimekust turul kui võrdväärset teenust elektrienergia tootmisele, mille tulemusena on vaja vähem energiat toota.

Isikuandmete töötlemisele seatud nõuete täitmiseks täiendasime eelmisel aastal Eleringi veebilehtedel ja kliendiportaalides isikuandmete töötlemise infot, küpsiste kasutamise tingimusi ja külastajate teavitusi. Samuti töötasime välja ja rakendasime ettevõttesisesel isikuandmete töötlemise korra.

Kliendid

Elering on alates 2018. aastast läbi viinud kliendirahulolu-uuringut. Uuring toimub kord aastas eesmärgiga kaardistada erinevate kliendisegmentide rahulolu seoses neid puudutavate teenustega, mida Elering pakub. Vastavalt uuringu tulemustele parendab Elering teenuseid ja protsesse, et klientide rahulolu tõsta. 2020. aasta küsitlus toimus perioodil 22. septembrist 29. oktoobrini ning hõlmas bilansiteenus, liitumisteenus ja võrguteenus kliente. Taastuenergia klientidest vastas küsitlusele 948 inimest, mis on umbes neljandik selle segmendi klientidest. Kliendirahuloluindeks paranes veidi võrguteenus segmendis ning nõrgenes bilansiteenus segmendis, teistes segmentides jäi rahulolu 2019. aastaga võrreldes samaks.

Kliendisegmendid

Võrguteenus

1. Elektri suurtootjad
2. Elektri suurtarbijad
3. Elektri võrguettevõtjad
4. Gaasi suurtarbijad
5. Gaasi võrguettevõtjad

Võrguga liitumine

1. Elektri suurtootjad
2. Elektri suurtarbijad
3. Elektri võrguettevõtjad
4. Gaasi suurtarbijad
5. Gaasi võrguettevõtjad
6. Gaasi suurtootjad

Bilansiteenus

1. Elektri bilansihaldurid
2. Gaasi bilansihaldurid
3. Reguleerimisteenus pakkujad, agregatorid

Taastuenergia toetuste maksmine ja päritolutunnistuste haldamine

1. Mikrotootjad (kuni 200kW tootjad) ja kõik päikesepaneelidega tootjad
2. Muid tehnoloogiasid kasutavad tootjad, suurtootjad
3. Elektrimüüjad
4. Elektritarbijad
5. Biometaanitootjad
6. Statistikauplejad (sh. vedelkütuse müüjad)

Energiaturgude arendamiseks korraldab Elering turuosalistele regulaarselt elektri- ja gaasituru nõukodasid, biometaaniga nõukoda, liitumise ja võrguteenuste klientide nõukoda ning elektrisüsteemi Mandri-Euroopaga sünkroniseerimise teemalist ümarlauda.

Eelmise aasta suureks tööviiduks saab lugeda liitumise protsessi lihtsustamist põhivõrguga liituda soovijatele. Lansseerisime vabade liitumisvõimsuste rakenduse e-Gridmap 2.0, mis võimaldab liitumise esmase maksumuse teada saada sekunditega. Uus nutikas tööriist elektrivõrguga liitumise kulu kiireks arvutamiseks on abiks ka ettevõtluskontaktide vahendajatele (EAS, välissaatkonnad) kui ka valdade-linnade arengu- ja planeerimisspetsialistidele tulevaste arendusprojektide planeerimisel. Rakendus annab nii taastuvenergia tootjatele kui ka energiamahukatele tööstus- või muudele arendusprojektidele vaid paari sekundiga elektri põhivõrguga liitumise info ja maksumuse kõikjal Eestis.

Kuna roheline ehk süsinikneutraalse tootmise planeerimine pole olnud kunagi nii lihtne kui nüüd, aitab rakendus kaasa ka Euroopa Roheleppe rakendamisele Eestis ja teeb Eesti kahtlemata atraktiivsemaks taastuvenergia tootjatele kogu Euroopast. Loodame, et oleme Eesti innovatiivse algatusega eeskujuks ja testkeskonnaks arendajatele mujal Euroopas, sest aeg on ka roheleppe täitmise puhul kriitiline tegur. Oleme läbi viinud juba antud rakenduse arendamise kohta teadmiste vahetamise töötubasid ka teistele Euroopa süsteemihalduritele.

Arendasime ja lansseerisime ka võrguteenuste klientidele, maaomanikele ja töövõtjatele suunatud portaali neile vajaliku info kättesaadavuse ja vahetamise lihtsustamiseks.

Juhtimine

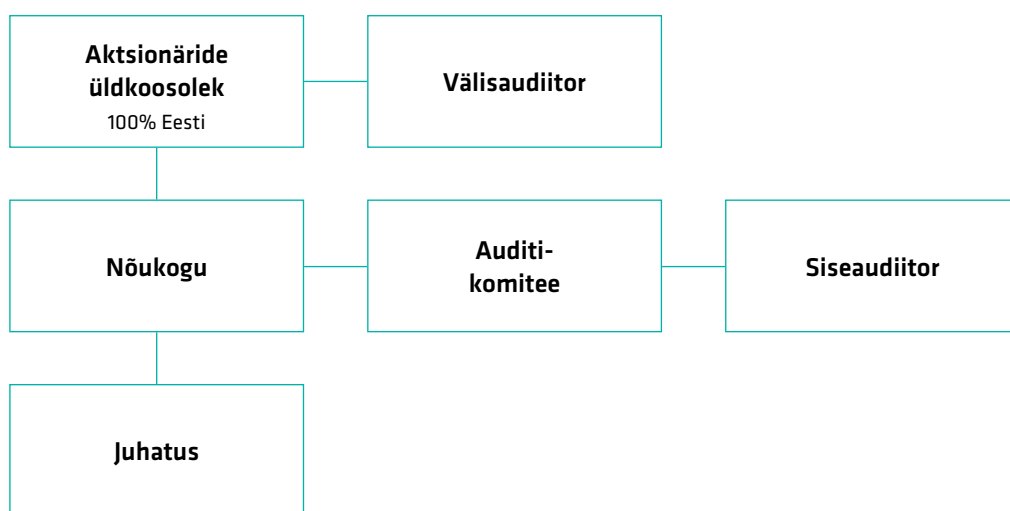
Eleringi strateegia on juhitud paljuski kliimapoliitika mõttest kui ühest trendist, mis mõjutab Eleringi tegevussuundi pikemaajaliselt.

Ühingu juhtimine

Eleringi ühingu juhtimine põhineb Äriseadustikul, Riigivaraseadusel, Eleringi põhikirjal ning Heal Ühingujuhtimise Taval (HÜT), mis on koostatud Finantsinspektsiooni ja OMX Tallinna Väärtpaberibörsi poolt.

Elering on pühendunud ühingujuhtimise heade tavade järgimisele ning soovime selles valdkonnas pidevalt edasi areneda. Peame seda eelduseks oma strateegiliste eesmärkide saavutamisel ja organisatsioonikultuuri kujundamisel. Ühingu juhtimise tava ja toimimine on Eleringis ellu viidud nii, et kõik töötajad tegutseksid Ühingu eesmärkide saavutamise nimel. Täpsem aruanne vastavusest HÜT-ile aastal 2020 on toodud Eleringi kodulehel elering.ee/investorile#tab2

Ühingu juhtimise struktuur

Aktsionäride üldkoosolek

Üldkoosolek on Eleringi kõrgeim juhtimisorgan. Üldkoosoleku pädevus hõlmab põhikirja muutmist, aktsiakapitali suurendamist ja vähendamist, nõukogu liikmete valimist ja tagasikutsumist, audiitorite valimist, erikontrolli määramist, majandusaasta aruande kinnitamist ja kasumi jaotamist, ettevõtte ühinemise, jagunemise, ümberkujundamise ja/või lõpetamise otsustamist ja muude seaduse ja põhikirjaga üldkoosoleku pädevusse antud küsimuste otsustamist. Üldkoosolek lähtub oma tegevuses (kokkukutsumine, avalikustatav teave jm) lisaks äriseadustikule ka riigivaraseadusest.

Üldkoosolekul esindab omanikku Majandus- ja taristuminister, kelleks 2020. aastal oli Taavi Aas.

Aasta jooksul toimus üks üldkoosolek 1. juulil 2020. aastal, kus kinnitati 2019. aasta majandusaasta aruanne ning kasumi jaotamine.

Nõukogu

Omaniku huvid on ettevõttes tagatud nõukogu liikmete näol. Nõukogu annab juhatusele suunised ettevõtte juhtimise korraldamiseks ning teostab järelevalvet ettevõtte juhatuse tegevuse üle. Nõukogu vaatab korrapäraselt üle ning annab hinnangu ühingu strateegiale, põhitegevustele, riskihinnangutele, aastaaruandele ja eelarvetele.

Põhikirja kohaselt toimuvad nõukogu korralised koosolekud vastavalt vajadusele, aga mitte harvemini kui üks kord kolme kuu jooksul.

Nõukogu koosseis ja tasustamine

Nõukogu koosneb kolmest kuni viiest liikmest. Nõukogu liikmete arvu otsustab ning nõukogu liikmed valib ja kutsub tagasi omaniku esindaja ehk majandus- ja taristuminister sõltumatu nimetamiskomitee soovitusel. Nõukogu tööd korraldab nõukogu

esimees. Nõukogu esimees määrab kindlaks nõukogu koosoleku päevakorra, juhatab nõukogu koosolekuid, jälgib nõukogu töö tõhusust, korraldab andmete operatiivset edastamist nõukogu liikmetele, tagab, et nõukogul oleks piisav aeg otsuste ettevalmistamiseks ja andmetega tutvumiseks ja esindab nõukogu suhtlemisel Eleringi juhatusega. Nõukogu töö korraldamiseks on üldkoosolek kehtestanud nõukogu töökorra.

2020. aastal toimus 4 korralist ja 4 elektroonilist koosolekut. Nõukogu kinnitas 2019. aasta majandusaasta aruande enne selle esitamist kinnitamiseks aktsionäride korralisele üldkoosolekule, kinnitas Eleringi strateegia aastateks 2021-2025 ning kinnitas 2021. aasta äritegevuse ning investeringute eelarved. Tavapärast käsitleb nõukogu oma koosolekutel regulatsioonidest ja seadustest tulenevaid küsimusi, finantsküsimusi, sisekontrolli ning teisi olulisi teemasid seoses Eleringi põhitegevusega.

2020. aastal kuulusid Eleringi nõukogu koosseisu järgmised liikmed:

- Timo Rajala, nõukogu esimees alates 14.06.2017 (ettevõtja), osales 4 korralisel koosolekul ning 4 elektroonilisel hääletamisel;
- Timo Tatar alates 26.03.2012 (Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi energeetika ja maavarade asekancler), osales 4 korralisel koosolekul ning 4 elektroonilisel hääletamisel;
- Indrek Kasela alates 21.08.2016 (ettevõtja), osales 4 korralisel koosolekul, ning 1 elektroonilisel hääletamisel;
- Tarmo Porgand alates 22.05.2017 (Rahandusministeeriumi riigivara osakonna juhataja asetäitja), osales 4 korralisel koosolekul ning 4 elektroonilisel hääletamisel;
- Toomas Põld alates 22.05.2017 kuni 22.05.2020 (ettevõtja), osales 1 korralisel koosolekul ja 1 elektroonilisel hääletamisel;
- Janek Stalmeister alates 22.05.2020 (ettevõtja), osales 3 korralisel koosolekul ja 3 elektroonilisel hääletamisel.

2020. aastal arvestati Elering AS-i nõukogu liikmetele tasusid koos maksudega 77,1 tuhat eurot (2019: 71,8 tuhat eurot). Lahkumishüvitusi või muid makstavaid hüvesid nõukogu liikmetele ette nähtud ei ole. 2020. aastal lahkus nõukogust Toomas Põld ning uueks nõukogu liikmeks valiti Janek Stalmeister. Nõukogu

volitused kestavad kuni 22.05.2023.

Nõukogu liikmed peavad vastama nii äriseadustikus kui ka riigivaraseaduses toodud nõukogu liikmetele esitatavatele nõuetele ning järgima liikmetele seatud kohustusi.

Juhatus

Juhatus on Eleringi juhtimisorgan, mis esindab ja juhib ühingu igapäevast tegevust kooskõlas seaduse ja ettevõtte põhikirja nõuetega ning korraldab ka ettevõtte raamatupidamist. Eleringi juhatusel on täielik otsustusvabadus ning igapäevaseid juhtimisotsuseid tehakse iseseisvalt ilma omaniku ja nõukogu sekkumiseta. Juhatus vajab nõukogu nõusolekut tehinguteks ja toiminguteks, mis väljuvad ühingu igapäevase majandustegevuse raamest. Juhatus tagab nõukogu liikmete piisava informeerituse ettevõtte majanduslikust olukorrast ning majandustegevusega seotud olulisematest asjaoludest ning informeerib nõukogu vastavalt vajadusele majandustegevuse olulisematest asjaoludest.

Juhatuse koosseis ja tasustamine

Vastavalt põhikirjale võib juhatus koosneda ühest kuni kolmest liikmest. Juhatuse liige valitakse kuni viieks aastaks nõukogu poolt. Eleringi põhikirja kohaselt võib ettevõtet kõigis õigustoimingutes esindada kaks juhatuses liiget ühiselt või juhatuses esimees üksinda.

Juhatuses liikmetega sõlmib nõukogu poolt volitatud isik lepingud, milles nähakse täpsemalt ette juhatuses liikme õigused ja kohustused ettevõtte suhtes ning tema töötasud.

Kogu 2020. aasta vältel koosnes Eleringi juhatus kolmest liikmest:

- Taavi Veskimägi, juhatuses esimehena täidab muuhulgas Eleringi tegevjuhi igapäevaseid kohustusi, s.t. juhib ja esindab ettevõtet, tagab tegevuste vastavuse lepingutele ja seadustele, korraldab juhatuses tööd, koordineerib ühingu strateegia arendamist ja on selle rakendamise eestvedaja;
- Riina Käi, juhatuses liikmena täidab muuhulgas finantsjuhi rolli, juhtides Eleringi finantstegevust, taastuenergia valdkonda ning halduse ja infotehnoloogia valdkonda;
- Kalle Kilik, juhatuses liikmena täidab muuhulgas varahaldusjuhi igapäevaseid ülesandeid.

Põhikirjale vastavalt võib juhatuse liikmele tasu maksta üksnes temaga sõlmitud juhatuse liikme lepingu alusel. Juhatuse liikmele võib ka maksta täiendavat tasu, arvestades tema töö tulemuslikkust, kuni nelja kuutasu ulatuses. Preemiat võib maksta aastatulemuste alusel või muudel alustel nõukogu otsusest lähtuvalt. Juhatuse liikmete tasud on fikseeritud ja sätestatud juhatuse liikme lepingus. Pikaajalisi preemiasüsteeme Eleringis loodud ei ole. Juhatuse liikmele võib maksta lahkumishüvitist üksnes tagasikutsumisel nõukogu algatusel enne tema volituste tähtaja möödumist kolme kuutasu ulatuses.

2020. aastal olid Elering AS-i juhatuse liikmetele arvestatud tasud koos maksudega 506,6 (2019: 494,7) tuhat eurot.

Huvide konflikti vältimine

Juhatuse liikmed ei tee otsuseid, lähtudes enda isiklikest huvidest ega kasuta Eleringile suunatud ärilisi pakkumisi isiklikes huvides. Juhatuse liige teatab nõukogule ja teistele juhatuse liikmetele huvide konflikti olemasolust enne ametilepingu sõlmimist ning samuti viivitamatult selle hilisemal tekkimisel. Juhatuse liikmele, tema lähedasele või temaga seotud isikule tehtavast ärilisest pakkumisest, mis on seotud ettevõtte majandustegevusega, teatab juhatuse liige viivitamatult teistele juhatuse liikmetele ja nõukogu esimehele.

Juhatuse liikmete huvide konflikti vältimise nõue on sätestatud juhatuse liikme lepingus.

Juhatuse liige väldib huvide konflikti tekkimist ettevõtte ja juhatuse liikme huvide vahel ning teavitab Eleringi nõukogu oma otsesest või kaudselt huvist ettevõtte poolt tehtavate tehingute suhtes ja teavitab nõukogu koheselt taolise konflikti tekkimisest või olukorrast, mis võib põhjustada taolise konflikti tekkimise. Juhatuse liikmega tehingute tegemise või tehingute tegemise, milles esineb juhatuse liikme isiklik huvi, otsustab nõukogu, määrates kindlaks ka tehingute tingimused.

Juhatuse liikmed deklareerivad endaga seotud osapooled ning nendega teostatud tehingute summad tuuakse välja majandusaasta aruandes. Elering ei ole 2020. aastal teinud juhatuse liikmetega ega nendega seotud osapooltega ühtegi tehingut (2019. aastal ei tehtud juhatuse liikmetega ega nendega seotud osapooltega ühtegi tehingut).

Auditikomitee

Nõukogu valib kuni 5-liikmelise auditikomitee, mille ülesandeks on riskijuhtimise, sisekontrolli ning finantsaruandluse üle järelevalve teostamine. Auditikomitee on nõukogu nõuandev organ raamatupidamise, finantsaruandluse, vandeaudiitori sõltumatuse kontrolli, riskijuhtimise, sisekontrolli ja -auditeerimise, järelevalve teostamise ja eelarve koostamise valdkonnas ning tegevuse seaduslikkuse osas.

Komitee liikmed valitakse tähtajaliselt kolmeks aastaks ning nad valivad endi seast esimehe, kes korraldab auditikomitee tegevust. Auditikomitee esimeheks ei või olla nõukogu esimees. 2020. aastal maksti auditikomitee liikmetele auditikomitees osalemise eest tasu 4,2 tuhat eurot (2019 kokku 5,0 tuhat eurot). 2020. aastal olid auditikomitee liikmed järgnevad:

- Timo Tatar (Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi energeetika ja maavarade asekanstler);
- Indrek Kasela (ettevõtja);
- Tarmo Porgand alates 22.05.2017 (Rahandusministeeriumi riigivara osakonna juhataja asetäitja);
- Janek Stalmeister (ettevõtja), alates 25.06.2020. 2020. aastal kogunes auditikomitee 4 korda: 23.03, 17.06, 16.09 ja 09.12 (2019. aastal 4 korda). Auditikomitee käsitles järgmisi teostatud siseauditeid: füüsiline turvalisus ja elektri elutähtsa teenuse toimepidevus. Lisaks vaadati üle auditikava, hinnati välisaudiitori tööd, käsitleti riskihindamise ning sisekontrolli teemasid ning finantsaruandluse teemasid. Siseauditi teenus on ostetud sisse välise teenuse pakkujalt. Siseaudiitorile maksti teenuste osutamise eest 2020. aastal 30,1 tuhat eurot (2019: 11,7 tuhat eurot).

Juhatuse ja nõukogu koostöö

Juhatuse ja nõukogu teevad Eleringi huvide parima kaitsmise eesmärgil tihedat koostööd. Juhatuse ja nõukogu töötavad ühiselt ettevõtte strateegia arendamisel. Juhatuse lähtub juhtimisotsuste tegemisel nõukogu poolt antud strateegilistest juhustest.

Juhatuse teavitab nõukogu korrapäraselt kõikidest olulistest asjaoludest, mis puudutavad ettevõtte tegevuse planeerimist ja äritegevust ning juhib

eraldi tähelepanu olulistele muutustele Eleringi äritegevuses. Juhatus edastab nõukogule andmed, sh. finantsaruanded piisava ajavaruga enne nõukogu koosoleku toimumist. Juhatus liige annab nõukogu nõudmisel nõukogule kas suuliselt või kirjalikult teavet juhatuse ja ühingu tegevuse kohta ning tagab nõukogule juurdepääsu juhatuse ja ettevõtte tegevust kajastavale teabele.

Ettevõtte juhtimisel lähtutakse seadusest, põhikirjast, üldkoosoleku ja nõukogu koosolekute otsustest ja püstitatud eesmärkidest.

Teabe avaldamine

Eleringi veebilehel www.elering.ee on eraldi välja toodud andmete loetelu, mis kuuluvad õigusaktidest tulenevalt avaldamisele. Veebilehel on esitatud majandusaasta aruanded, majandustulemused, tegevusnäitajad, põhitegevuse ülevaade, struktuur, strateegia kokkuvõtte, uudised ja teated ning muu informatsioon, mis on investoritele ja üldsusele vajalik. Veebilehte on võimalik lugeda ka inglise keeles. Veebilehel www.elering.ee olevat informatsiooni (sh uudiseid ja teateid) uuendatakse pidevalt.

Finantsaruandlus ja auditeerimine

Eleringi juhatus avalikustab igal aastal majandusaasta aruande ning majandusaasta jooksul kvartaalsed finantstulemused. Majandusaasta aruanne on koostatud vastavalt IFRS standarditele ning auditeeritud ISA-le vastavalt. Nõukogu koosolekul, kus vaadatakse läbi majandusaasta aruanne, osaleb nõukogu kutsel ka ettevõtte audiitor. Üldkoosolekule esitatakse kinnitamiseks majandusaasta aruanne, millele on alla kirjutanud juhatuse liikmed. Koos majandusaasta aruandega esitatakse üldkoosolekule nõukogu aruanne majandusaasta aruande kohta.

Elering valib välisaudiitori, järgides avalikku hankeprotseduuri. Pakkumisi küsitakse vaid rahvusvaheliselt tunnustatud kvaliteetseid teenuseid pakkumatelt ettevõtetelt.

Välisaudiitor määratakse üldkoosoleku otsusega, audiitoriteenuse lepingu sõlmib juhatus. Audiitoriga sõlmitavas lepingus lepatakse eelkõige kokku audiitori tööülesanded, ajakava ja tasu. Audiitoriga sõlmitav leping ei tohi seada audiitorile mingil moel takistusi ühingu tegevuse hindamisel.

2017. aasta kevadel viidi läbi uus hange audiitori leidmiseks aastateks 2017-2021. Hanke võitis AS PricewaterhouseCoopers. Ettevõtte juhendub välisaudiiti teostamisel Eesti Vabariigi õigusaktidest, rahvusvahelistest auditeerimisstandardidest ja audiitorühingu riskijuhtimise reeglitest, sealhulgas 2016. aastal jõustunud Euroopa Liidu audiitoritegevuse valdkonna alasest määrusest. 2020. aastal maksis Elering majandusaasta aruande auditeerimise eest vastavalt esitatud arvetele 14,2 tuhat eurot (2019: 12,3 tuhat eurot).

Välisaudiitori tegevuse üle teostab järelevalvet auditikomitee vastavalt audiitoritegevuse seadusele.

Lisaks Eleringi finantsaruandluse hindamisele on välisaudiitor 2020. aasta jooksul osutanud järgnevaid teenuseid:

- teostanud tegevusalade aruande kontrolli kooskõlas elektrituru seaduse §-s 17 esitatud nõuetega;
- koostanud aruande auditi tähelepanekutest Riigikontrollile;
- teostanud tehingute seaduslikkuse kontrolli vastavalt Riigikontrolli nõuetele;
- osutanud maksunõustamisteenuseid, mis on kooskõlas audiitoritegevuse seadusega.

Riskijuhtimine ja riskid

Seoses Eleringi kohustusega pakkuda elutähtsat teenust ehk osutada elektri- ning gaasivõrguteenust ülekandevõrgu kaudu üle kogu riigi, on riskijuhtimisel ettevõtte juhtimises oluline roll ning selle ulatus laiem kui tavalisel äriühingul.

Eleringi kui äriühingu riskijuhtimise eesmärgiks on viia organisatsiooni tegevusega kaasnevad riskid ühingu poolt aktsepteeritavale tasemele. Selleks kasutab ühing COSO ERM (Enterprise Risk Management) riskijuhtimise raamistikku.

Eleringi kui elutähtsa teenuse osutaja riskijuhtimise eesmärgiks on minimeerida hädaolukorrani viiva võrguühenduse katkemise tõenäosust ja ulatust võrguteenuse klientidele. Selleks kasutab ühing hädaolukorraseaduses sätestatud riskijuhtimise raamistikku.

Äriühingu riskijuhtimine

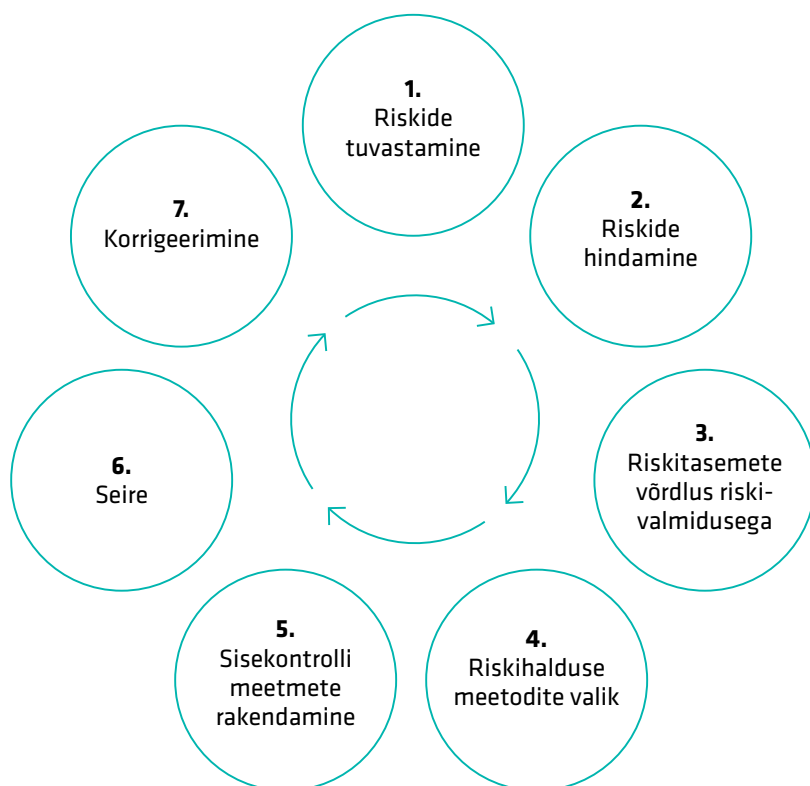
Riskijuhtimine on integreeritud nii ühingu strateegilisse kui ka igapäevasesse juhtimisse.

Iga-aastase strateegia uuendamise käigus kasutatakse olulise sisendina riskide hindamise tulemusi. Kui strateegia uuendamise tulemusena otsustatakse kaaluda uusi tegevusi, siis läbivad need enne vastuvõtmist riskianalüüsi.

Kõik ühingu töötajad osalevad igapäevaselt riskijuhtimises sellega, et arvestavad otsuste tegemisel võimalike tagajärgedega, mis võivad ühingul takistada seatud eesmärkide saavutamist.

Riskijuhtimise toimimise eest vastutab juhatuse, andes selle tulemustest aru auditikomiteele ja nõukogule. Igapäevaselt korraldavad riskijuhtimist ühingu riskijuht ja riskikomitee. Riskijuhtimise kvaliteeti hindab sõltumatu siseaudiitor, kes annab hindamise tulemustest aru auditikomiteele. Siseaudiitoriks oli aruandeaastal Ernst & Young Baltic AS.

Riskijuhtimine on pidev protsess, mida iseloomustab järgnev skeem:

1. Riskide tuvastamine – kirjeldatakse eesmärkide täitmist ohustada võivad stsenaariumid ning jagatakse need kategooriatesse;

2. Riskide hindamine – analüüsitakse riski tõenäosust ja mõju, mille alusel määratakse riski tase vastava maatriksi abil;

3. Riskide taset võrreldakse ühingu riskivalmidusega. Ühing on defineerinud riskivalmiduse taseme, mida ollakse valmis võtma ilma täiendavaid riskimaandamise meetmeid kasutusele võtmata. Ühing ei pea põhjendatuks aktsepteerida kõrge ja väga kõrge taseme jääkriske seoses oma erilise rolliga ühiskonnas, milleks on elutähtsa teenuse osutamine;

4. Riskihalduse meetodid valitakse vastavalt eelmises punktis kirjeldatud riski võrdlusele ühingu riskivalmidusega. Kui uue riski puhul on riski tase kõrgem ühingu riskivalmidusest, siis otsitakse sobivaid maandamise meetodeid, milleks võib olla riski vältimine või riski vähendamine. Kui riski tase on madal või keskmine, siis võib olla meetodiks ka riskiga leppimine;

5. Sisekontrolli meetmed tagavad ühingu eesmärkide saavutamist takistavate sündmuste ennetamise, õigeaegse avastamise, nendele kiire reageerimise ja tekkiva kahju minimeerimise.

6. Seire seisneb sisekontrollimeetmete kohta andmete kogumises, nende analüüsimises ning aruandluses juhtorganitele;

7. Korrigeerimine tähendab muudatuste sisseviimist sisekontrolli meetmetesse kohe, kui seire tulemusena selgub, et mõni meede ei saavuta seatud eesmärki või on tekkinud võimalus sama eesmärki saavutada sobivamate meetmetega.

Aastal 2020 viis ühing riskijuhtimise taseme tõstmise eesmärgil ellu järgnevad muudatused:

- Loodi riskijuhi ametikoht, mille eesmärgiks on riskijuhtimise üldine korraldamine ning arendamine. Riskijuht juhib ja korraldab ka riskikomitee tööd

- Riskikomitee koosseisus loodi 5 töörühma, mis analüüsisid oma valdkonna spetsiifilisi teemasid:

- Energiasüsteemi riskide töörühm;
- Finantsriskide töörühm;
- Tegevusriskide töörühm;
- IT-riskide töörühm;
- Vastavusriskide töörühm.

Eelmistel aastatel oli töörühmade asemel valdkondlike teemade analüüs riskihaldurite ülesandeks. Töörühmade loomise eesmärgiks on kaasata rohkem kollektiivset teadmist.

Riskide hindamise tulemusel selgus järgnev ühingu taseme jääkriside jaotus riskitasemete vahel:

Riski kategooria / riski tase	Madal	Keskmine	Kõrge	Väga kõrge	Kokku
IT risk	0	2	0	0	2
Energiasüsteemi opereerimise risk	4	5	0	0	9
Finantsrisk	5	3	0	0	8
Vastavusrisk	4	2	0	0	6
Tegevusrisk	5	5	0	0	10
Kokku	18	17	0	0	35

Ühingu riskitaluvus ei luba aktsepteerida kõrge ja väga kõrge tasemega jääkriske. Nagu tabelist näha, on hinnatud kõikide riskide maandamise meetmed piisavateks, mistõttu kõik riskid on viidud lubatud tasemele.

Aasta jooksul tehti riskiregistris mitmeid muudatusi: konsolideeriti sarnaseid riske, kustutati aktuaalsuse kaotanud riske ning lisati uusi riske. Uued riskid on järgmised:

- Elektrisüsteemi sünkroniseerimise hilinemise risk;
- Pandeemia risk;
- Andmekaitse nõuete rikkumise risk;
- Päritolutunnistuste väljaandmise nõuete rikkumise risk;
- Energiaturgude puuduliku arendamise risk.

Elutähtsa teenuse riskijuhtimine

Elutähtsa teenuse riskijuhtimine põhineb hädaolukorraseduses ning selle alamaktides sätestatud nõuetel ja põhimõtetel.

Iga elutähtsa teenuse osutaja peab koostama elutähtsa teenuse riskianalüüsi ja toimepidevuse plaani.

Riskianalüüs käsitleb:

- Elutähtsa teenuse sisu ja nõutavat taset;
- Elutähtsa teenuse osutamiseks vajalikke ressursse;
- Võimalikke ohte, mis võivad kaasa tuua elutähtsa teenuse katkemise;
- Riskistsenaariumite kirjeldusi ning nendele riskiklasside omistamist õigusaktides etteantud kriteeriumite alusel;
- Ennetavaid meetmeid, mille eesmärgiks on riskistsenaariumite realiseerumise tõenäosuse ja/või mõju vähendamine.

Toimepidevuse plaani kõige olulisemaks osaks on riskianalüüsis leitud olulisemate riskistsenaariumite taasteplaani kirjeldus. Iga riskistsenaariumile on üks või mitu taasteplaani, milles kirjeldatakse, kuidas toimub energiavarustuse taastamine olukorras, kui see riskistsenaarium on realiseerunud. Lisaks on toimepidevuse plaanis veel kirjeldatud ühingu kriisikomisjoni tööd, hädaolukorras infovahetust Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumiga, olulisemate energiavarustuse taastamisel osalevate lepingupartnerite kontaktandmed jms.

Elutähtsa teenuse riskijuhtimisel on küll palju ühist äriühingu riskijuhtimisega (riskide tuvastamine, maandavate meetmete rakendamine), kuid on ka üks oluline erinevus:

- Elutähtsa teenuse riskijuhtimise fookuses on energiavõrgu klientidele katkematu elutähtsa teenuse osutamine ja häirete korral nõuetekohase teenuse võimalikult kiire taastamine.
- Äriühingu riskijuhtimise eesmärgiks on ühingu eesmärkide saavutamine, millest kõik ei ole seotud võrguteenuse klientidega.

Juhatus on veendunud, et riskijuhtimise tulemusel on riskid hästi hallatud nii äriühingu kui ka elutähtsa teenuse klientide jaoks.

Võrdne kohtlemine

Eleringil süsteemihaldurina on vastavalt elektrituruseadusele süsteemivastutus ehk kohustus tagada igal ajahetkel elektrisüsteemi varustuskindlus ja bilanss. Süsteemihaldur teostab oma õigusi ja täidab kohustusi võrdse kohtlemise põhimõttest lähtudes.

Elering on võrdse kohtlemise tagamiseks kehtestanud sisekorrad ning tulenevalt siseriiklikest ja Euroopa Liidu õigusaktidest, sealhulgas võrgueeskirjadest, koostanud mitmesugused tüüptingimused, meetodikad ja muud reeglid, mis on avaldatud ettevõtte veebilehel ja kinnitatud Konkurentsiameti poolt.

Eetika ja korruptsioonivastane tegevus

Eleringi jaoks on oluline, et kõik tema töötajad ning juhid järgiksid kõrgeimaid eetikastandardeid. On oluline, et meie tegevus oleks läbipaistev ning järgiks kõiki seadusi ja eetikanorme. Ettevõttes on kehtestatud nii eetikakoodeks kui korruptsiooni ennetamise ja huvide konflikti vältimise juhendmaterjal. Samuti viiakse töötajate seas läbi perioodilisi koolitusi. Elering on äriühing, kus on lubamatu mistahes kujul või vormil esinev korruptsioon.

ÜRO Global Compact pakt toob välja neli peamist korruptsiooni tagajärge äriühingutele:

- **Risk rikkuda seadusi, kuna korruptsioon on selgelt seadusevastane tegevus.**

Elering soovib olla ühiskonnas õiguskõlakuse mõttes eeskujuks teistele äriühingutele ning seda saab teha ainult täites ise õigusaktide nõudeid.

- **Mainerisk**

Eleringi ülesannete hulka kuulub mitmeid tegevusi, mille mõju ulatub väljapoole tavapärast äritegevust. Me peame oma erapooletu ja läbipaistva tegevusega tagama toimivad ja efektiivsed elektri- ning gaasiturud, korraldame taastuvelektri toetuste kogumist ja väljamaksmist, soovime kaasa rääkida riigi energia- ning kliimapolitikate kujundamisel jne. Seda kõike on võimalik teha ainult omades laitmatut reputatsiooni.

- **Finantsrisk**

Korruptsiooni tagajärjena on võimalik kannatada märkimisväärselt suurt majanduslikku kahju. See võib avalduda näiteks suuremates ostukuludes, ostetud seadmete madalamas kvaliteedis jne.

- **Ühingusisese usalduse kadumine**

Kui töötajad märkavad, et ühingus võimaldatakse ebaeetilist käitumist, siis see toob kaasa tõsise usalduse kaotuse ühingu vastu, lojaalsuse vähenemise ning üldise firmakultuuri languse.

Selleks, et loetletud negatiivseid tagajärgi vältida, tuleb korruptsiooni tekkimist ennetada.

Ühingu nõukogu on kinnitanud dokumendi „Korruptsioonivastase tegevuse poliitika“, mis keskendubki eelkõige korruptsiooni ennetusele. Poliitika käsitleb järgmisi korruptsiooni ennetamise aspekte:

- **Altkäemaks/korruptiivne tulu**

Poliitika defineerib altkäemaksu ja korruptiivse tulu ning välistab juhtorganite ning töötajate igasuguse seotuse sellega.

- **Huvide konflikt**

Sätetatud on kohustus vältida igasugust huvide konflikti, defineeritud on seotud osapoolte mõiste ning tehtud kohustuslikuks huvide konfliktist teatamine.

- **Toetused ja annetused**

Eleringil on lubatud toetusi ja annetusi anda ainult kooskõlas riigivaraseadusega ning ühingu vastava korraga

- **Kingitused ja külalislahkus**

Kingitused ning külalislahkus on lubatud ainult hea äritava piires, mis on poliitikas defineeritud.

- **Kahtlustest teavitamise kohustus ja kord**

Kõik töötajad on kohustatud viivitamatult teavitama ühingut korruptsioonivastase tegevuse poliitika rikkumisest või rikkumise kahtluse korral.

Lisaks korruptsioonivastase tegevuse poliitikale on ühingu üheksas erinevas korras sätteid eesmärgiga vältida korruptsiooniohu teket.

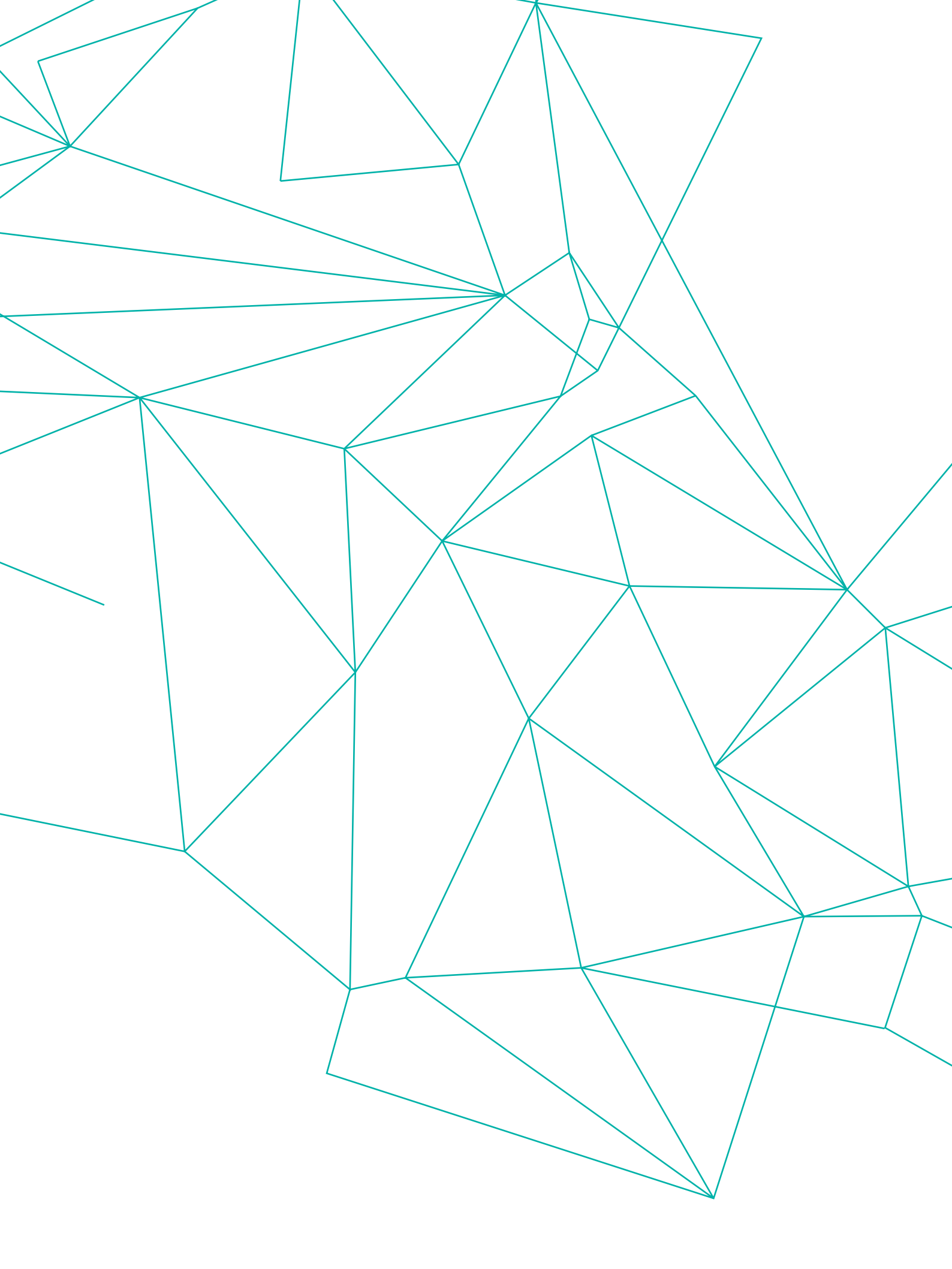
Riskianalüüsi käigus tuvastati, et kõige tõenäolisem korruptsiooniohuga kokkupuutekoht on hanked. Seetõttu on vastavas hangete korras tehtud töötajatele kohustuslikuks paljude ennetavate meetmete järgimine. Näiteks on seatud kohustus esitada juhatuse koosolekule eelnevalt hanke dokumentatsioon ning pakkumuste laekumise järel juhatus kinnitab hanke tulemused. Laekunud arvete menetlemisel on infotehnoloogiliste vahenditega tagatud „nelja silma“ printsiibi kasutamine.

Ühingu majandustarkvaras on täpne arvepidamine kõigi varade üle, ka nende varade, mis on küll kasutuses, kuid mille raamatupidamislik jääkväärtus on null. Varasid saab maha kanda ainult vastava akti koostamisel, mille peavad kinnitama nii vara omanik, tema otsene juht kui valdkonna eest vastutav juhatuse liige.

Ühingu siseveebis on rubriik „Korruptsiooni ennetamine“, milles töötajad leiavad juhendmaterjale korruptsiooni äratundmise ning vältimise kohta. Kõik töötajad on andnud elektroonilise kinnituse juhendmaterjalidega tutvumise kohta.

Aastatel 2020 ega 2019 ei tuvastatud Eleringis ühtegi korruptsioonijuhtumit ja juhatus on veendunud, et kasutuselevõetud korruptsiooni ennetavad abinõud aitavad ka tulevikus korruptsiooniriskil jääda minimaalseks.

Eelpool kirjeldatud korruptsiooni ennetamise meetmetel on küll väga tähtis roll korruptsiooni riski vähendamisel, kuid mitte vähem oluline pole töötajate enda suhtumine ning eetilised tõekspidamised. Töötajate suhtumist saab suunata nii kesk- kui tippjuhtide isikliku eeskujuga. Samuti on siseveebis saadaval ühingu eetikakoodeks. See sisaldab üldiste tõekspidamiste ja põhimõtete kirjeldusi, mida töötajatelt eeldatakse.

Raamatupidamise aastaruande sisukord

Finantsseisundi aruanne	46
Koondkasumiaruanne	47
Rahavoogude aruanne	48
Omakapitali muutuste aruanne	49
Raamatupidamise aastaruande lisad	50
Lisa 1. Elering AS ja selle äritegevus	50
Lisa 2. Ülevaade olulistest arvestuspõhimõtetest	51
Lisa 3. Arvestuspõhimõtete kasutamisel rakendatud olulised raamatupidamislikud hinnangud ja eeldused	60
Lisa 4. Uued arvestuspõhimõtted	61
Lisa 5. Finantsriskide juhtimine	62
Lisa 6. Segmendiaruandlus	67
Lisa 7. Hoiused ja deposiidid pankades	70
Lisa 8. Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	71
Lisa 9. Varud	73
Lisa 10. Materiaalne põhivara	74
Lisa 11. Immateriaalne põhivara	75
Lisa 12. Võlakohustused	76
Lisa 13. Võlad tarnijatele ja muud võlad	78
Lisa 14. Tulevaste perioodide tulud	79
Lisa 15. Omakapital	80
Lisa 16. Müügitulu	81
Lisa 17. Muud äritulud	82
Lisa 18. Kaubad, toore, materjal ja teenused	83
Lisa 19. Mitmesugused tegevuskulud	84
Lisa 20. Tööjõukulud	85
Lisa 21. Finantstulud ja -kulud	86
Lisa 22. Kasutusrent	87
Lisa 23. Saldod ja tehingud seotud osapooltega	88
Lisa 24. Tingimuslikud kohustused ja siduvad tulevikukohustused	90
Sõltumatu vandeaudiitori aruanne	91
Kasumi jaotamise ettepanek	97
Tegevjuhtkonna allkirjad 2020.aasta majandusaasta aruandele	98
Eleringi müügitulu vastavalt EMTAK 2008-le	99

Finantsseisundi aruanne

tuhandetes eurodes

Lisa

31.12.2020

31.12.2019

VARAD

Käibevara

Raha ja raha ekvivalendid	7	50 619	42 347
Investeeringud omakapitaliinstrumentidesse	2	899	1 900
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	8	38 586	39 025
Varud	9	3 535	3 687

Käibevara kokku **93 639** **86 959**

Põhivara

Materiaalne põhivara	10	961 285	919 956
Immateriaalne põhivara	11	20 812	17 441

Põhivara kokku **982 097** **937 397**

VARAD KOKKU **1 075 736** **1 024 356**

KOHUSTUSED

Lühiajalised kohustused

Võlakohustused	12	10 565	10 577
Võlad tarnijatele ja muud võlad	13	28 448	46 670

Lühiajalised kohustused kokku **39 013** **57 247**

Pikaajalised kohustused

Võlakohustused	12	322 389	332 751
Tulevaste perioodide tulud	14	327 366	246 091

Pikaajalised kohustused kokku **649 755** **578 842**

KOHUSTUSED KOKKU **688 768** **636 089**

OMAKAPITAL

Aktsiakapital	15	229 890	229 890
Ümberhindluse reserv	2	-1 047	-46
Kohustuslik reservkapital	15	16 330	14 686
Jaotamata kasum	15	141 795	143 737

OMAKAPITAL KOKKU **386 968** **388 267**

KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL KOKKU **1 075 736** **1 024 356**

Lisad lehekülgedel 50 kuni 90 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Koondkasumiaruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Lisa</i>	<i>2020</i>	<i>2019</i>
Müügitulu	16	137 068	142 115
Muud äritulud	17	5 327	13 105
Kaubad, toore, materjal ja teenused	18	-53 255	-61 700
Mitmesugused tegevuskulud	19	-5 445	-5 271
Tööjõukulud	20	-10 970	-9 559
Põhivara kulum	10;11	-40 123	-36 913
Ärikasum		32 602	41 777
Finantstulud	21	2	62
Finantskulud	21	-2 338	-2 183
Kasum enne tulumaksustamist		30 266	39 656
Tulumaks	15	-4 964	-6 769
Aruandeaasta kasum		25 302	32 887
Muu koondkasum			
Kirjed, mida ei ole võimalik edaspidi ümber klassifitseerida kasumiaruandesse			
Õiglases väärtuses muutusega läbi koondkasumiaruande olevate investeringute omakapitaalinstrumentidesse õiglase väärtuse muutus	2	-1 001	-46
Aruandeaasta kasum		24 301	32 841

Lisad lehekülgedel 50 kuni 90 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Rahavoogude aruanne

tuhandetes eurodes

Lisa

1.01.2020-
31.12.2020

1.01.2019-
31.12.2019

Rahavood äritegevusest

Kasum enne tulumaksu		30 266	39 656
Korrigeerimised:			
• Kasum materiaalse põhivara müügist	17	-100	-78
• Materiaalse põhivara kulum ja väärtuse langus, immateriaalse põhivara amortisatsioon	10,11	40 123	36 913
• Laekunud dividendid pikaajalistelt finantsinvesteeringutelt	17	-873	-94
• Kasutatud ja amortiseeritud toetused	17	-2 978	-1 359
• Intressikulud	21	2 287	2 177
• Intressitulu	21	-2	-62

Rahavood äritegevusest enne käibekapitali muutust

		68 723	77 153
• Varude muutus	9	152	249
• Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	8	1 707	-4 136
• Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	13	-1 155	4 098
• Liitumis- ja muude teenustasude tulevaste perioodide tulu muutus	14	-583	2 260

Käibekapitali muutused

		121	2 471
Makstud tulumaks	15	-6 531	-5 201
Laekunud dividendid	17	873	94
Makstud intressid	13,21	-2 319	-2 282
Saadud intressid	8, 21	2	62

Kokku rahavood äritegevusest

60 869 **72 296**

Rahavood investeerimistegevusest

Materiaalse ja immateriaalse põhivara soetused	10,11, 13	-100 214	-117 553
Põhivara soetamiseks saadud sihtfinantseerimine	14	59 477	51 657
Laekunud materiaalse põhivara müügist	10,17	264	125
Laekunud ülekoormustulu	8,13,14	24 053	13 091

Kokku rahavood investeerimistegevusest

-16 420 **-52 679**

Rahavood finantseerimistegevusest

Tagasimakstud pangalaenud	12	-10 558	-10 558
Tagasimakstud rendikohustused	12	-19	-28
Makstud dividendid	15	-25 600	-29 400

Kokku rahavood finantseerimistegevusest

-36 177 **-39 986**

Raha ja raha ekvivalentide netomuutus

8 272 **-20 369**

Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi alguses

7 **42 347** **62 716**

Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi lõpus

7 **50 619** **42 347**

Lisad lehekülgedel 50 kuni 90 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Omakapitali muutuste aruanne

tuhandetes eurodes

	Aksiakapital	Kohustuslik reservkapital	Jaotamata kasum	Ümberhindluse reserv	Kokku
Saldo seisuga 1.01.2019	229 890	13 754	141 182	0	384 826
Aruandeaasta koondkasum	0	0	32 887	0	32 887
Aruandeaasta muu koondkasum	0	0	0	-46	-46
Kokku aruandeaasta koondkasum	0	0	32 887	-46	32 841
Tehingud omanikega:					
Kohustusliku reservkapitali suurendamine	0	932	-932	0	0
Makstud dividendid	0	0	-29 400	0	-29 400
Kokku tehingud omanikega	0	932	-30 332	0	-29 400
Saldo seisuga 31.12.2019	229 890	14 686	143 737	-46	388 267
Aruandeaasta koondkasum	0	0	25 302	0	25 302
Aruandeaasta muu koondkasum	0	0	0	-1 001	-1 001
Kokku aruandeaasta koondkasum	0	0	25 302	-1 001	24 301
Tehingud omanikega:					
Kohustusliku reservkapitali suurendamine	0	1 644	-1 644	0	0
Makstud dividendid	0	0	-25 600	0	-25 600
Kokku tehingud omanikega	0	1 644	-27 244	0	-25 600
Saldo seisuga 31.12.2020	229 890	16 330	141 795	-1 047	386 968

Täpsem informatsioon aktsiakapitali ja muude omakapitali kirjete kohta on esitatud lisas 15.

Lisad lehekülgedel 50 kuni 90 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Raamatupidamise aastaruande lisad

Lisa 1

Elering AS ja selle äritegevus

Elering AS, edaspidi „Elering,“ 31. detsembril 2020 lõppenud majandusaasta raamatupidamise aastaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt. Elering AS on registreeritud Eesti Vabariigis ja juriidiline aadress on Kadaka tee 42, 12915 Tallinn, Eesti. Elering AS-i põhitegevus on elektri ja gaasi ülekanne Eesti Vabariigis.

Eleringi majandustegevust reguleerivad Eesti Vabariigi ja Euroopa Liidu seadused. Konkurentsiamet teostab järelevalvet Eleringi võrgutegevuse ning bilansiteenuse osutamise üle, sh kinnitab võrgutariifid ning vastavate lepingute tüüptingimused.

Eleringi ainuaktsionär on Eesti Vabariik.

Eleringi raamatupidamise aastaruande on juhatus kinnitanud 08.03.2021. Vastavalt Eesti Vabariigi Äriseadustikule esitatakse majandusaasta aruanne heakskiitmiseks Eleringi nõukogule ja kinnitamiseks aktsionäride üldkoosolekule.

Ülevaade olulistest arvestuspõhimõtetest

Koostamise alused

Käesolev raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega („IFRS“), nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, lähtudes soetusmaksumuse printsiibist. Käesoleva raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud peamised arvestuspõhimõtted on esitatud alljärgnevalt. Neid arvestuspõhimõtteid on rakendatud järjepidevalt kõikidele aruandes esitatud perioodidele, välja arvatud juhul, kui on viidatud teisiti.

Segmendiaruandlus

Informatsioon ärisegmentide kohta on avaldatud nii, nagu aruandeid koostatakse Eleringi siseselt kõrgeimale äritegevust puudutavate otsuste langetajale. Kõrgeim äritegevust puudutavate otsuste langetaja, kes vastutab ärisegmentidele vahendite eraldamise ning nende tegevuse tulemuste eest, on Eleringi juhatuse.

Arvestus- ja esitusvaluuta

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes, mis on arvestus- ja esitusvaluuta. Eleringi aastaaruanne on koostatud tuhandetes eurodes.

Välisvaluuta ümberarvestus

Välisvaluutas toimunud tehingud arvestatakse ümber arvestusvaluutasse tehingupäeval kehtivate Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel. Valuutakursi kasumid ja kahjumid, mis on tekkinud nende tehingute kajastamisest ning monetaarsete varade ja kohustuste valuutakursside ümberarvestamisest aastalõpu vahetuskursi alusel, kajastatakse aruandeperioodi kasumiaruandes.

Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja raha ekvivalendid rahavoogude aruandes sisaldavad lühiajalisi (kuni 3-kuulise tähtajaga soetatud) kõrge likviidsusega investeeringuid, mida on võimalik konverteerida teadaoleva summa raha vastu ning mille puhul puudub oluline turuväärtuse muutuse risk, sh. kassa, pangakontode ja lühiajaliste kuni 3-kuulise tähtajaga pangadeposiitide saldoid.

Finantsvarad

Klassifitseerimine

Elering klassifitseerib finantsvarad järgmistesse mõõtmiskategooriatesse:

- need, mida kajastatakse õiglasel väärtuses (kas muutusega läbi koondkasumiaruande või muutusega läbi kasumiaruande),
- need, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses.

Klassifitseerimine sõltub Eleringi ärimudelilist finantsvarade haldamisel ning rahavoogude lepingulistest tingimustest.

Arvele võtmine ja kajastamise lõpetamine

Tavapärastel turutingimustel toimuvaid finantsvarade oste ja müüke kajastatakse tehingupäeval ehk kuupäeval, millal Elering võtab endale vara ostmise või müümise kohustuse.

Finantsvarade kajastamine lõpetatakse, kui õigused finantsvarast tulenevatele rahavoogudele lõppevad või antakse üle ja Elering annab üle sisuliselt kõik riskid ja hüved.

Mõõtmine

Finantsvarad kajastatakse esmasel arvele võtmisel õiglasel väärtuses, millele on lisatud tehingukulud, mis on otseselt seotud finantsvara omandamisega, välja arvatud finantsvarade puhul, mida kajastatakse õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande. Õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastavate finantsvarade

tehingutasud kajastatakse kuluna kasumiaruandes.

Võlainstrumentid

Võlainstrumentide edasine kajastamine sõltub Eleringi ärimudelist finantsvarade haldamisel ning finantsvara lepingulistest rahavoogudest. Eleringi kõik võlainstrumentid on klassifitseeritud korrigeeritud soetusmaksumuse mõõtmiskategooriasse.

Varad, mida hoitakse lepinguliste rahavoogude kogumiseks ning mille rahavood on ainult põhiosa ja tasumata põhiosalt arvestatud intress, kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Nendest varadest saadav intressitulu kajastatakse finantstuludes sisemise intressimäära meetodil. Kajastamise lõpetamisel kajastatakse saadud kasum või kahjum kasumiaruandes muudes tuludes/kuludes. Valuutakursi kasumid ja kahjumid ning krediidikahjumid kajastatakse kasumiaruandes eraldi ridadel.

Seisuga 31. detsember 2020 ja 31. detsember 2019 olid järgnevad Eleringi finantsvarad klassifitseeritud selles kategoorias:

- nõuded ostjate vastu,
- pangadeposiidid,
- raha ja raha ekvivalendid.

Omakapitalinstrumentid

Elering kajastab omakapitaliinstrumentid õiglases väärtuses. Kui Elering on võtnud vastu pöördumatu otsuse kajastada mitte-kauplemise eesmärgil hoitavate omakapitaliinstrumentide õiglase väärtuse muutused läbi koondkasumiaruande, siis ei ole võimalik omakapitali instrumendi kajastamise lõpetamisel õiglase väärtuse muutuseid ümber klassifitseerida ning kajastada läbi kasumiaruande. Selliste investeeringutelt saadud dividendid kajastatakse jätkuval kasumiaruandes real muud tulud, kui Eleringil on tekkinud dividendide saamise õigus.

Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande mõõdetud omakapitaliinstrumentist saadud kasum või kahjum kajastatakse kasumiaruandes real muu tulu/kulu. Õiglases väärtuses läbi muu koondkasumiaruande kajastatud omakapitaliinstrumentide allahindluseid (ning allahindluse tühistamisi) ei kajastata eraldi õiglase väärtuse muutusest.

Järgnevad Eleringi omakapitaliinstrumentid on kajastatud õiglases väärtuses muutusega läbi koondkasumiaruande:

- Nord Pool AS (kuni 2016. a Nord Pool Spot) aktsiad. Norras registreeritud Nord Pool AS grupi tegevusalaks on peamiselt elektribörside korraldus Põhjamaades, Suurbritannias ning Baltikumis. Investeering tehti pikaajalise strateegilise eesmärgiga osalemaks Põhja-Balti regiooni elektriturust arengut puudutavate otsuste tegemisel. Kuna aktsiad ei ole soetatud kauplemiseks, siis juhtkond on otsustanud kajastada aktsiaid õiglases väärtuses muutusega läbi koondkasumiaruande. Aruandva aasta detsembris võttis Eleringi nõukogu vastu otsuse müüa kõik Eleringi omandis olevad aktsiad. Allahindlus on tehtud aktsiate neto müügihinnani. Allahindluse summa 1 001 tuhat eurot on kajastatud 2020. aasta koondkasumiaruandes ja 46 tuhat eurot 2019. aasta koondkasumiaruandes.

Väärtuse langus

Elering hindab korrigeeritud soetusmaksumuses kajastavate võlainstrumentide oodatavat krediidikahjumit tuleviku informatsiooni baasil. Rakendatav väärtuse languse meetodika sõltub sellest, kas krediidirisk on oluliselt suurenenud.

Eeldatava krediidikahju mõõtmine võtab arvesse: (i) erapooletut ja tõenäosusega kaalutud summat, mille määramisel hinnatakse mitmeid võimalikke erinevaid tulemusi, (ii) raha ajaväärtust ja (iii) aruande perioodi lõpus ilma liigsete kulude või pingutusteta kättesaadavat mõistlikku ja põhjendatud informatsiooni minevikus toimunud sündmuste, praeguste tingimuste ja tulevaste majandustingimuste prognooside kohta.

Nõuetele ostjate vastu rakendab Elering IFRS 9 järgi lubatud lihtsustatud lähenemist ning arvestab nõuete allahindlust nõuete pikkuse oodatava krediidikahjumina nõuete esmasel kajastamisel. Elering kasutab allahindluste maatriksit, kus allahindlus arvutatakse nõuetele lähtudes erinevatest aegumiste perioodidest.

Investeeringisreitinguga raha ja raha ekvivalentide ja pangadeposiitide osas on hinnatud, et krediidirisk ei ole märkimisväärselt suurenenud.

Ettemaksed

Ettemaksed kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Ettemakse liigitatakse pikaajaliseks, kui ettemaksega seotud kaupu või teenuseid saadakse pikema kui üheaastase perioodi jooksul või kui ettemakse on seotud varaga, mida liigitatakse pikaajaliseks esmasel arvelevõtmisel. Varade omandamisega seotud ettemaksed klassifitseeritakse ümber vara soetusmaksumuseks siis, kui Elering on saavutanud vara üle kontrolli ja on tõenäoline, et Elering saab vara kasutamisest tulevast majanduslikku kasu. Muud ettemaksed kajastatakse kasumiaruandes kuluna siis, kui ettemaksetega seotud kaubad või teenused on kätte saadud. Juhul, kui esineb märke selle kohta, et ettemaksega seotud varasid, kaupu või teenuseid ei saada kätte, hinnatakse ettemakse alla ja sellega seotud kahjum vara väärtuse langusest kajastatakse kasumiaruandes.

Varud

Varud võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis koosneb ostukulutustest ja muudest kulutustest, mis on vajalikud varude viimiseks nende olemasolevasse asukohta ja seisundisse.

Varude ostukulutused sisaldavad lisaks ostuhinnale varude ostuga kaasnevat tollimaksu, muid mittetagastatavaid makse ja varude soetamisega otseselt seotud transpordikulutusi, millest on maha arvatud hinnaalandid ja dotatsioonid. Varude kuluks kandmisel kasutatakse FIFO meetodit.

Varud hinnatakse bilansis lähtudes sellest, mis on madalam, kas soetusmaksumus või neto realiseerimisväärtus. Neto realiseerimisväärtus leitakse, arvates tavapärasel äritegevuses kasutatavast hinnangulisest müügihinnast maha hinnangulised kulutused, mis on vajalikud toote müügivalmidusse viimiseks ja müügi sooritamiseks.

Materiaalne põhivara

Materiaalse põhivarana käsitatakse materiaalselt vara, mida kasutatakse äritegevuses ning mille eeldatav kasulik tööiga on üle ühe aasta. Materiaalselt põhivara kajastatakse jääkväärtuses, mis on saadud vara ajaloolise soetusmaksumuse vähendamisel akumulieritud kulumise ja väärtuse languse võrra. Vara ajalooline soetusmaksumus sisaldab kulutusi, mis on otseselt seotud vara omandamisega. Ostetud põhivara soetusmaksumus sisaldab lisaks ostuhinnale ka kulutusi transpordile ja paigaldamisele ning muid soetuse ja kasutuselevõtmisega otseselt seotud väljaminekuid. Soetusmaksumus sisaldab ka laenukasutuse kulutusi, mis on tekkinud vara soetamisega otseselt seotud või üldistelt võlakohustustelt, mis finantseerivad kriteeriumitele vastavate varade ehitust. Laenukasutuse kulutuste kapitaliseerimist alustatakse hetkest, kui on tekkinud laenukasutuse kulutusi ja varaga seotud kulutusi ning vara valmistamist on alustanud. Laenukasutuse kulutuste kapitaliseerimine lõpetatakse hetkest, mil vara on valmis või selle kasutamine on pikemaks ajaks peatatud.

Hilisemad kulutused lisatakse vara bilansilisele maksumusele või kajastatakse vajadusel eraldiseisva varana ainult juhul, kui need vastavad materiaalse põhivara kriteeriumitele. Asendatud komponendi jääkväärtus kantakse maha. Muid hooldus- ja remondikulusid kajastatakse kuluna kasumiaruandes nende tekkimise perioodil.

Kui materiaalne põhivara koosneb oluliselt erineva kasuliku tööeaga koostisosadest, võetakse osad arvele iseseisvate põhivaraobjektidena.

Maad ei amortiseerita. Muude materiaalse põhivara objektide kulumise arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit, kajastamaks soetusmaksumuse ja lõppväärtuse vahet kuluna varade hinnanguliste eluigade jooksul:

	<i>Kasulik eluiga aastates</i>
Ehitised	25-40
Rajatised – elektriliinid, gaasi trassid	30-60
Masinad ja seadmed – elektriülekandeseadmed, gaasi seadmed	7-40
Muu materiaalne põhivara	3-20

Põhivara eeldatavat kasulikku eluiga inventeeritakse aastainventuuri käigus, hilisemate kulutuste arvele võtmisel ja oluliste muutuste korral arenguplaanides. Kui vara hinnanguline kasulik eluiga erineb oluliselt eelnevalt kehtestatud, kajastatakse see raamatupidamisliku hinnangu muutusena, muutes vara järelejäänud kasulikku eluiga, mille tulemusena muutub järgmistel perioodidel varale arvestatav kulum.

Varaobjekti lõppväärtus on hinnanguline summa, mida Elering saaks praegu vara realiseerimisest, millest on maha arvatud vara realiseerimisega seotud müügikulud, juhul kui vara oleks nii vana ja sellises olukorras, nagu ta eeldatavasti oma kasuliku eluea lõpus. Varade lõppväärtusi ja kasulikke eluigasid vaadatakse üle ja vajadusel korrigeeritakse igal bilansipäeval.

Müügist ja mahakandmisest saadavad kasumid ja kahjumid, mis leitakse müügist saadud tulu ja vara jääkväärtuse vahena, kajastatakse kasumiaruandes kirjel „Muud äritulud“ või „Muud ärikulud“.

Immateriaalne põhivara

Immateriaalset põhivara kajastatakse finantsseisundi aruandes ainult juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

- varaobjekt on Eleringi poolt kontrollitav;
- on tõenäoline, et Elering saab objekti kasutamisest tulevikus tulu;
- objekti soetusmaksumus on usaldusväärselt hinnatav.

Immateriaalne põhivara võetakse esmalt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast, otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara otstarbekohasesse seisundisse viimiseks, ning laenukasutuse kulutustest, mis on seotud varadega, mille kasutusvalmidusse viimine vältab pikema perioodi jooksul. Pärast esmast arvelevõtmist kajastatakse immateriaalset põhivara soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Omandatud tarkvara litsentse kapitaliseeritakse nende omandamiseks ja tööseisundisse viimiseks tehtud kulutuste põhjal.

Isiklik kasutusõigus

Immateriaalse põhivara kajastamiskriteeriumitele vastavate hoonestusõiguste ja servituutide eest tehtud maksed kajastatakse immateriaalse põhivarana. Maa kasutusõiguste kulutused amortiseeritakse lepinguperioodi jooksul, mis ei ületa 100 aastat.

Immateriaalseid põhivarasid ja isiklike kasutusõigusi amortis eeritakse lineaarsel meetodil nende kasulike eluigade jooksul:

	<i>Kasulikud eluead aastates</i>
Tarkvara litsentsid	3-5 aastat
Isiklikud kasutusõigused	50-100 aastat

Väärtuse languse korral hinnatakse immateriaalse põhivara jääkmaksumus alla kasutusväärtuseni või õiglase väärtuseni, millest on arvatud maha müügikulutused, olenevalt kumb on kõrgem.

Mittefinantsvarade väärtuse langus

Maa ja amortiseeritavate varade puhul hinnatakse väärtuse langust juhul, kui teatud sündmused või muutused olukorras viitavad sellele, et kaetav väärtus võib olla langenud alla jääkmaksumuse. Väärtuse langusest tekkinud kahjum kajastatakse summas, mille võrra vara jääkmaksumus ületab selle kaetava väärtuse. Vara kaetav väärtus on kas vara õiglase väärtus, millest on maha arvatud müügikulutused või selle kasutusväärtus, olenevalt kumb on kõrgem. Vara väärtuse languse hindamise eesmärgil grupeeritakse varad madalamal tasemel, mille puhul on võimalik eristada rahavoogusid (raha genereerivad üksused). Kord alla hinnatud mittefinantsvarade puhul tuleb igal järgmisel aruandekuupäeval hinnata, kas võib olla tõenäoline, et vara kaetav väärtus on vahepeal tõusnud.

Rendilepingud

Rendilepingud on lepingud, millega antakse üle õigus mingi vara kasutamist teatud ajavahemikul tasu eest kontrollida. Selliste lepingute puhul nõuab IFRS16 rentnikult kasutusõiguse alusel kasutatava vara ja rendikohustuse kajastamist. Kasutusõiguse alusel kasutatavat vara amortiseeritakse ja kohustuse pealt arvestatakse intressi. Erandina on rendilepingud, mille rendiperiood on 12 kuud või lühem ja ei sisalda ostuoptsioone ja rendilepingud, mille alusvara väärtus on madal (väheolulised rendilepingud). Selliste lepingute tasutud kasutusrendimakseid kajastatakse kasumiaruandes lineaarselt rendiperioodi jooksul. IFRS 16 põhimõtted rendileandjate jaoks jäävad sisuliselt samaks IAS 17 põhimõtetega, ehk et rendileandja jagab jätkuvalt oma rendilepingud kasutus- ja kapitalirentideks ning kajastab neid rendiliike erinevalt.

Finantskohustused

Finantskohustused liigitatakse järgmistesse kategooriatesse: (a) kauplemiseesmärgil hoitavad, mis hõlmab ka tuletisinstrumente ja (b) muud finantskohustused. Eleringil on ainult „Muude finantskohustuste“ kategoorias olevaid finantskohustusi.

Muud finantskohustused võetakse esmalt arvele nende õiglasest väärtusest, millest on maha arvatud tehingukulutused, ning kajastatakse hiljem korrigeeritud soetusmaksumuses. Lühiajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustusi kajastatakse finantsseisundi aruandes maksmisele kuuluvas summas. Pikaajalisi kohustusi kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Soetusmaksumuse ja lunastusmaksumuse vahe kajastatakse kasumiaruandes intressikuluna laenukohustuste lepinguperioodi jooksul, kasutades sisemise intressimäära meetodit. Tingimustele vastavate varade laenukasutuse kulutused kapitaliseeritakse varade soetusmaksumusse.

Finantskohustus liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on kaheteist kuu jooksul alates bilansipäevast või kui Eleringil ei ole tingimusteta õigust kohustuse tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast bilansipäeva. Laenukohustusi, mille tagasimakse tähtaeg on 12 kuu jooksul bilansipäevast, kuid mis refinantseeritakse pikaajaliseks pärast bilansipäeva, kuid enne aastaaruande kinnitamist, kajastatakse lühiajalistena. Samuti kajastatakse lühiajalistena laenukohustusi, mida laenuandjal on õigus tagasi kutsuda laenulepingus sätestatud tingimuste rikkumise tõttu ning see õigus on selgunud bilansipäevaks.

Eraldised ja tingimuslikud kohustused

Eraldised kohustuste või kulude katteks on mittefinantskohustused, mille realiseerumise aeg või summa ei ole kindlad. Neid kajastatakse tekkepõhiselt siis, kui Eleringil on minevikus aset leidnud sündmusest tulenev (juriidiline või faktiline) kohustus ja on tõenäoline, et selle kohustuse täitmine nõuab majanduslikke hüvesid sisaldavatest ressurssidest loobumist ning kohustuse summa on usaldusväärselt hinnatav.

Muud võimalikud või eksisteerivad kohustused, mis tulenevad minevikus aset leidnud sündmusest ja mille realiseerumine ei ole tõenäoline või mille suurust ei ole võimalik piisava usaldusväärtusega mõõta, on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohustustena.

Arendusväljaminekud

Arendusväljaminekud on kulutused, mida tehakse uurimistulemuste rakendamisel uute konkreetsete toodete või protsesside väljatöötamiseks. Arendusväljaminekuid kapitaliseeritakse juhul, kui on täidetud kõik IAS 38-s esitatud kajastamiskriteeriumid. Kapitaliseeritud arendusväljaminekuid amortiseeritakse toodete eeldatava kasutamisperioodi jooksul. Uuringutega seotud kulutusi, mida tehakse uue teadusliku või tehnilise informatsiooni kogumiseks ei kapitaliseerita.

Aktsiakapital

Eleringil puuduvad eelisaktsiad. Lisakulutused, mis on otseselt omistatavad uute aktsiate emiteerimiseks, kajastatakse omakapitali vähendamisenä. Kui saadud tasu õiglase väärtus on suurem kui nominaalväärtus, kajastatakse see vahe ülekursina omakapitalis.

Dividendid

Dividende kajastatakse kohustusena ja nad arvatakse maha omakapitalist perioodil, mil need kuulutatakse välja ja kiidetakse heaks. Dividendid, mis kuulutatakse välja pärast bilansipäeva ja enne raamatupidamise aastaaruande avaldamist, avalikustatakse aastaaruande lisades.

Kohustuslik reservkapital

Vastavalt äriseadustikule on moodustatud kohustuslik reservkapital. Reservkapital moodustatakse iga-aastastest puhaskasumi eraldistest. Igal majandusaastal tuleb reservkapitali kanda vähemalt 1/20 puhaskasumist, kuni reservkapital moodustab 1/10 aktsiakapitalist. Reservkapitali võib kasutada kahjumi katmiseks, samuti aktsiakapitali suurendamiseks. Reservkapitalist ei või teha väljamakseid aktsionäridele.

Tulude arvestus

Müügitulu on tulu, mis tekib Eleringi tavapärase äritegevuse käigus. Müügitulu kajastatakse tehinguhinnas. Tehinguhind on kogutasu, mida Eleringil on õigus saada lubatud kaupade või teenuste kliendile üleandmise eest ja millest on maha arvatud kolmandate isikute nimel kogutavad summad. Elering kajastab müügitulu siis, kui kontrolli kauba või teenuse üle antakse üle kliendile.

Elektri ülekandeteenus. Elering mõõdab ülekantud elektri koguseid kaugloetavate arvestitega klientide liitumispunktides. Nendes punktides ülekantud elektri mahtude ning reguleeritud ülekandetariifide alusel arvutatakse ülekandeteenuse maksumus. Müügitulu teenuste osutamisest kajastatakse perioodil, millal teenuseid osutatakse.

Gaasi ülekandeteenus. Elering mõõdab ülekantud gaasi koguseid kaugloetavate arvestitega klientide liitumispunktides. Nendes punktides ülekantud gaasi koguste ning reguleeritud ülekandetariifide alusel arvutatakse ülekandeteenuse maksumus. Müügitulu teenuste osutamisest kajastatakse perioodil, millal teenuseid osutatakse.

Elektri bilansiteenus. Elering koostab igatunniselt Eesti elektrisüsteemi elektribilansi, mis koosneb Eleringi enda ning Eleringiga bilansilepingu sõlminud bilansihaldurite elektribilanssidest kilovatt-tundides (kWh). Elektribilansid koostakse Eleringi enda ning jaotusvõrguettevõtjalt saadud mõõteandmete võrdlemisel bilansihaldurite bilansiplaanidega. Kauplemissperioodidel, mil bilansihaldurite bilansipiirkonnas tegelik elektri tarbimine mõõteandmete alusel ületab nende bilansiplaanides esitatud elektri koguseid, müüb Elering bilansihalduritele puudujääva energia. Kauplemissperioodidel, mil olukord on vastupidine, ostab Elering bilansihaldurilt ülejääva elektri. Bilansenergia ostu- ja müügihinnad arvutab Elering igaks kauplemissperioodiks Konkurentsiameti poolt heakskiidetud meetoodika alusel. Elering käsitleb ennast bilansenergia müües teenuse põhiosutajana, kuna Elering on vastutav Eesti elektribilansi tasakaalus hoidmise eest. Müügitulu teenuste osutamisest kajastatakse perioodil, millal teenuseid osutatakse.

Gaasi bilansiteenus. Elering koostab igapäevaselt Eesti gaasisüsteemi bilansi, mis koosneb Eleringi enda ning Eleringiga bilansilepingu sõlminud bilansihaldurite gaasibilanssidest kilovatt-tundides (kWh). Gaasibilansid koostakse Eleringi enda ning jaotusvõrguettevõtjalt saadud mõõteandmete võrdlemisel bilansihaldurite bilansiplaanidega. Kauplemissperioodidel, mil bilansihaldurite bilansipiirkonnas tegelik gaasi tarbimine mõõteandmete alusel ületab nende bilansiplaanides esitatud koguseid, müüb Elering bilansihalduritele puudujääva gaasi. Kauplemissperioodidel, mil olukord on vastupidine, ostab Elering bilansihaldurilt ülejääva gaasi. Bilansigaasi ostu- ja müügihinnad arvutab Elering igaks kauplemissperioodiks Konkurentsiameti poolt heakskiidetud meetoodika alusel. Elering käsitleb ennast bilansenergia müües teenuse põhiosutajana, kuna Elering on vastutav Eesti gaasibilansi tasakaalus hoidmise eest. Müügitulu teenuste osutamisest kajastatakse perioodil, millal teenuseid osutatakse.

Elektri põhivõrguettevõtjatevaheline piiriüleste transiidivoogude hüvitamise mehhanism. Põhivõrguettevõtjate vaheline hüvitamise mehhanism (ITC) on EL määruse nr 838/2010 kohaselt ette nähtud piiriüleste energiavoogude kompenseerimiseks, milles osalevad üle 30 Euroopa riigi põhivõrguettevõtjad. Mehhanism töötab põhimõttel, et riigi põhivõrguettevõtja hüvitab ITC fondi kaudu teistele põhivõrguettevõtjatele piiriüleste energiavoogudest põhjustatud lisakulud juhul, kui vastav riik on aruandeperioodil eksportinud või importinud elektrit ning saab fondist hüvitist, kui riiki on läbinud teiste riikide turuosaliste põhjustatud transiidivood. Vastavat arvestust peetakse selleks volitatud administraatorite poolt Šveitsis, kes esitavad andmed mehhanismi liikmetele igakuisele maksmisele kuuluvate netosummadena. Nimetatud netosummad kajastab Elering koondkasumiaruandes vastavalt sellele kas tegu on netotuluga või netokuluga „Müügitulu“ lisas muude võrguteenuste hulgas või „Kaubad, toore, materjal ja teenused“ lisas muude kulude koosseisus.

Gaasi põhivõrguettevõtjatevaheline piiriüleste transiidivoogude hüvitamise mehhanism. 01. jaanuarist 2020 alustas tegevust Eesti ja Läti gaasisüsteeme ühendav gaasitsoon mis tõi muudatused ka gaasivõrguga ülekandeteenuse pakkumise tasude osas. Seni on ülekandeteenuse eest tasu kogutud ainult ülekandesüsteemist väljuva gaasi mahu

pealt ning ülekandeteenuse tasu maksjad on olnud võrgulepingute alusel ülekandevõrguga ühendatud kliendid, enamasti jaotusvõrgud. Alates jaanuarist liigub osa ülekandeteenuse tasudest gaasivõrgu sisendpunktidesse. Sellised sisendpunktide tasud on ühtlustatud kolmes riigis: Eestis, Soomes ja Lätis. See tähendab, et turuosalise vaatest on gaasi sisestamine Soome, Eesti või Läti sisendpunktidest võrdse kuluga ning gaasi liikumine kolme riigi siseselt toimub ilma täiendavate ülekandetasudeta.

Tagamaks ülekandetulude sõltumatus turuosaliste poolt eelistatud sisendpunktist, sõlmisid Eesti, Soome ja Läti põhivõrguettevõtjad omavahelise kompensatsioonilepingu (gaasi ITC). Kompensatsioonileping sätestab, et kolme riigi sisendpunktide kogutud ülekandetulu kuulub omavahelisele jaotamisele proportsionaalselt riigi gaasitarbimisega. See tagab põhivõrguettevõtjate sisendtulude suhtelise stabiilsuse olenemata sellest, millist sisendpunkti gaasiturg mingil konkreetsel ajaperioodil eelistab. Nimetatud summad kajastab Elering koondkasumiaruandes netotuluna „Müügitudulu“ lisas muude võrguteenuste hulgas.

Liitumistasude kajastamine. Elektrivõrguga liitumisel peavad kliendid tasuma liitumistasu, mille määramise aluseks on võrguga liitumiseks ehitatavale infrastruktuurile tehtavad tegelikud kulutused. Juhatus on jõudnud järeldusele, et liitumistasud ei kujuta endast võrguteenuse osutamisest eraldiseisvat teostamiskohustust ja seega ei kajastata müügitudulu liitumistasudelt koheselt. Klientidelt saadud liitumistasud kajastatakse edasilükkunud tuluna ja kajastatakse ühtlaselt tuluna kliendisuhete hinnangulise kestvuse jooksul, milleks on 25 aastat. Edasilükkunud liitumistasudest tulenev lepinguline kohustus kajastatakse finantsseisundiaruandes pikaajaliste tulevaste perioodide tuludena.

Intressitulu kajastatakse tekkepõhiselt, kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Ülekoormustulu

Olukordades, kus riikidevaheliseks elektri ülekandeks on turuosalistelt soove rohkem kui on tehniliselt võimalik elektrit üle kanda, müüakse piiriülese elektri ülekandeõigusi vastavatel oksjonitel. Kõigi oksjonitulude jagamisel on kasutusel printsiip, mille kohaselt 50% neto oksjonituludest kuulub kummagi riigi põhivõrguettevõtjale. Oksjonite liigid on:

1. Järgmise päeva turu oksjoni tulu on sisuliselt elektribörsi Nord Pool Eesti ja naaberhinnapiirkondade börsihindade vahe igal tunnil. Elektribörs kogub oma kauplemiss mehhanismi kaudu nimetatud hinnavahe ja kannab selle üle vastavatele põhivõrguettevõtjatele.
2. Pikaajalise ülekandevõimsuse oksjon, mille eesmärgiks on ülekandevõimsuse puudujäägist tuleneva piirkondade vahelise hinnariski maandamine. Eesti ja Läti süsteemihaldurid Elering AS ja AS „Augstprieguma tikls“ pakuvad rahalist ülekandeõigust optiooni kujul FTR- Forward Transmission Rights (kuni 31.12.2018 PTR- Physical Transmission Right) aasta, kvartali ja kuu ette. FTR ostnud turuosalisel on õigus samas mahus järgmise-päeva turu (vt. p.1) tunnioksjoni tulule. Oksjoneid korraldab ja tulu jaotab süsteemihaldurite volitusel üle-Europline ühtne jaotamiskeskus (Singel Allocation Platform- SAP), mida opereerib Joint Allocation Office (JAO). Vastavalt regulaatorite otsusele Soome piiril pikaajalisi oksjoneid 2020 ja 2019 aastatel ettenähtud ei ole.

Järgmise päeva turu ja FTR (kuni 31.12.2018 PTR) oksjonitelt laekunud tulude netosumma kajastamisel võetakse arvesse EL määruse 714/2009 artikkel 16 nõudeid, mille kohaselt tuleb ülekoormustulu kasutada eelkõige uute riikidevaheliste ühendusvõimsuste ehitamiseks ja jaotatud ülekandevõimsuse tegeliku kättesaadavuse tagamiseks; kui nendel eesmärkidel ei ole võimalik saadud tulu kasutada, võetakse tulu arvesse võrguteenuse tariifi vähendamisel.

Kui saadud tulu kasutatakse uute ühendusvõimsuste ehitamiseks, kajastatakse seda analoogselt sihtfinantseerimisega algselt bilansis edasilükkunud tuluna, mis hiljem amortiseeritakse tulusse soetatud vara kasuliku eluea jooksul. Kui saadud tulu kasutatakse tariifide vähendamiseks, kajastatakse tulu ülekoormuse tekkimise perioodis, ehk perioodis, mil ettevõtte tekkis nõudeõigus järgmise päeva turu ja FTR oksjonitel tekkiva netotulu osas. Alates 1.07.2014 kasutab Elering saadud tulu ainult uute ühendusvõimsuste ehitamiseks. Vt lisa 3.

Sihtfinantseerimine

Sihtfinantseerimine võetakse arvele selle õiglasel väärtuses, kui eksisteerib piisav kindlus, et Elering vastab sihtfinantseerimisega seotud tingimustele ning sihtfinantseerimine leiab aset. Kulude kompenseerimiseks ette nähtud sihtfinantseerimise tulu kajastatakse vastavate kulude kajastamise perioodil.

Varade sihtfinantseerimist kajastatakse finantsseisundi aruandes brutomeetodil, mille kohaselt võetakse vara üles selle soetusmaksumuses, juhul kui sihtfinantseerimine on saadud mitterahalise vara üleandmise teel, siis kajastatakse sihtfinantseerimine õiglasel väärtusel. Saadud sihtfinantseerimine võetakse arvele kohustusena kui edasilükkunud tulu sihtfinantseerimisest. Soetatud vara amortiseeritakse kulusse ja sihtfinantseerimise kohustus tulusse soetatud vara kasuliku eluea jooksul.

Toetused elektritootjatele

Vastavalt seadusele peab Elering osalema seaduses sätestatud tingimustele vastavate elektritootjate (eelkõige taastuvaid energiaallikaid kasutavate elektrijaamade) toetamise skeemis. Elering kogub toetusi tarbijatelt ning jaotusvõrguettevõtjatelt ja maksab need tingimustele vastavatele elektritootjatele välja.

Vastavalt regulatsioonile koostab Elering hinnangu toetuste suuruse kohta järgmise kalendriaasta jooksul, lähtudes hinnangutest, millised on nende tootjate poolt toodetava elektri hulk ning milline on lõpptarbijatele osutatavate võrguteenuste maht Eestis. Elering kasutab seda hinnangut, et määrata järgmise kalendriaasta toetusesumma tarbitava võrguteenuse ühe kWh (kilovatt-tunni) kohta, võttes arvesse ka erinevused prognoositud ja tegelike makstud toetuste summade vahel eelmisel perioodil (novembrist oktoobrini), ülelaekunud summalt teenitud intressi või alalaekunud summalt tasutud intressi ning toetuste haldamiseks tehtavaid põhjendatud kulutusi.

Erinevatel põhjustel erineb klientidelt saadud taastuvenergia tasu alati väljamakstud toetuste summast. Väljamakstavast summast rohkem või vähem kogutud tasude summad kajastatakse bilansis kas real „Võlad tarnijatele ja muud võlad“ (ülejäägi korral) või real „Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded“ (puudujäägi korral). Need saldod võetakse arvesse järgmise perioodi tasumäära arvestamisel, nagu eelpool kirjeldatud. Toetuste kogumine ja maksamine ei mõjuta oluliselt Eleringi koondkasumit. Vaata ka lisa 8 ja 13.

Toetused biogaasi tootjatele

Vastavalt seadusele peab Elering osalema seaduses sätestatud tingimustele vastavate biogaasi tootjate toetamise skeemis. Biogaasi toetused kompenseerib Eleringile Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium. Elering kui süsteemihaldur, organiseerib biogaasi tootjatega lepingute sõlmimist, toetuste kasutamise järelevalvet ja toetuste väljamaksmist.

Lepingu elluviimiseks vajalike tegevuste rahastamine toimub ettemaksena Eleringi poolt esitatud kvartaalsete kulude prognoosi alusel. Erinevatel põhjustel erineb biogaasi tootjalt saadud tegelike kulude summad kulude prognoosist. Saadud ettemakse summast rohkem või vähem väljamakstavad toetuse summad kajastatakse bilansis kas real „Võlad tarnijatele ja muud võlad“ (ülejäägi korral) või real „Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded“ (puudujäägi korral). Toetuste kogumine ja maksamine ei mõjuta oluliselt Eleringi koondkasumit. Vaata ka lisa 8 ja 13.

Hüvitised töötajatele

Töötajate lühiajalised hüvitised hõlmavad palka ja sotsiaalmakse, töölepingu ajutise peatumisega seotud hüvitisi (puhkusetasud või muud seesugused tasud). Need hüvitised kajastatakse kasumiaruandes sellel aastal, mil Eleringi töötajad osutasid nendega seotud teenuseid. Bilansipäevaks tasumata summad kajastatakse kohustusena.

Kui aruandeperioodi jooksul on töötaja osutanud teenuseid, mille vastutasuks on põhjust eeldada hüvitise maksmist, moodustab Elering prognoositava hüvitiste summa ulatuses kohustuse (viitvõla), millest arvatakse maha kõik juba tasutud summad.

Maksustamine

Eestis kehtiva tulumaksuseaduse kohaselt ei maksustata Eestis Eleringi aruandeaasta kasumit. Tulumaksu makstakse dividendidelt, erisoodustustelt, kingitustelt, annetustelt, vastuvõtukuludelt, ettevõtlusega mitteseotud väljamaksetelt ning siirdehinna korrigeerimistelt.

Dividendidena jaotatud kasumi maksumääraks on 20/80. Alates 2019. aastast on võimalik dividendide väljamaksetele rakendada maksumäärana 14/86. Seda soodsamat maksumäärana saab kasutada dividendimaksele, mis ulatub kuni kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendide väljamakseni, mis on maksustatud 20/80 maksumääraga. Kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendimakse arvestamisel on 2018. aasta esimene arvesse võetav aasta.

Dividendide väljamaksmisega kaasnevat tulumaksu kajastatakse kohustusena ja kasumiaruandes tulumaksukuluna samal perioodil kui dividendid välja kuulutatakse, sõltumata sellest, millise perioodi eest need on välja kuulutatud või millal need tegelikult välja makstakse. Tulumaksu tasumise kohustus tekib dividendide väljamaksele järgneva kuu 10. kuupäeval.

Maksustamissüsteemi omapärast lähtuvalt ei teki Eestis registreeritud ettevõttel erinevusi vara maksuarvestuslike ja bilansiliste jääkväärtuste vahel ning sellest tulenevalt ka edasilükkunud tulumaksunõudeid ega -kohustusi. Bilansis ei kajastata tingimuslikku tulumaksukohustust, mis tekiks jaotamata kasumist dividendide väljamaksmisel. Maksimaalne tulumaksukohustus, mis kaasneks jaotamata kasumi dividendidena väljamaksmisel, on esitatud aastaaruande lisas 15.

Maksumäärad

Aastal 2020 kehtisid järgmised maksumäärad:

<i>Maks</i>	<i>Maksumäär</i>
Sotsiaalmaks	33% töötajatele tehtud väljamaksetelt ja erisoodustustelt
Töötuskindlustusmaks	0,8% töötajatele tehtud väljamaksetelt
Erisoodustuste tulumaks	20/80 töötajatele tehtud erisoodustustelt
Maamaks	1,0-2,5% maa maksustatavalt väärtuselt aastas
Aktsiisimaks elektrilt	1 eurot/MWh elektrienergia kohta (kuni 30.04.2020: 4,47 eurot/MWh)
Aktsiisimaks gaasilt	40 eurot/tuhat m ³ (kuni 30.04.2020: 79,14 eurot/tuhat m ³)
Ettevõtja tulumaks ettevõtlusega mitteseotud kuludelt	20/80 ettevõtlusega mitteseotud kuludelt

Arvestuspõhimõtete kasutamisel rakendatud olulised raamatupidamislikud hinnangud ja eeldused

Elering kasutab hinnanguid ja eeldusi, mis mõjutavad raamatupidamise aastaaruandes kajastatud summasid ning varade ja kohustuste bilansilist maksumust järgmisel majandusaastal. Hinnanguid ja eeldusi vaadatakse pidevalt üle ja need põhinevad juhtkonna kogemusel ja muudel teguritel, kaasa arvatud eeldatavatel tulevastel sündmustel, mida peetakse mõistlikuks antud olukorras. Lisaks hinnangutele kasutab juhtkond eeldusi ka arvestuspõhimõtete rakendamise protsessis. Eeldused, millel on kõige olulisem mõju raamatupidamise aastaaruandes kajastatud summadele, ja hinnangud, mis võivad põhjustada olulisi korrigeerimisi varade ja kohustuste bilansilises maksumuses järgmisel majandusaastal, hõlmavad:

Materiaalse põhivara kasulikud eluead

Materiaalsete põhivara (lisa 10) objektide hinnangulised kasulikud eluead põhinevad juhtkonna hinnangutel vara kasutamise perioodi kohta. Majanduslike eluigade hinnang põhineb ajaloolisel kogemusel ning võtab arvesse kasutatavust äritegevuses ja varade füüsilist seisundit. Aruandeaastal oli materiaalse vara kulum 37 960 tuhat eurot (2019: 35 249 tuhat eurot). Kui amortisatsioonimäärasid suurendatakse/vähendatakse 10% võrra, suureneks/väheneks amortisatsioonikulu aastas 3 796 tuhande euro (2019: 3 525 tuhat eurot) võrra.

Ülekoormustulu kajastamine

Vastavalt lisa 2 kirjeldatud arvestuspõhimõttele sõltub ülekoormustulu kajastamine sellest, kummal EL määruse 714/2009 artiklis 16 toodud eesmärgil saadud tulu tulevikus kasutatakse - kas uute ülekandevõimsuste ehitamiseks (sel juhul kajastatakse seda tulevaste perioodide tuluna kuni ehituse lõpuleviimiseni) või võrgutariifide jooksvaks vähendamiseks (sel juhul kajastatakse tulu kasumiaruandes). Ülekoormustasude raamatupidamislik kajastamine nõuab juhtkonna hinnangute tegemist. Juhtkond on hinnanud, et alates 1. juulist 2014 kasutatakse saadud ülekoormustulu uute ühendusvõimsuste ehitamiseks. 2020. aastal tekkinud ülekoormustulu summas 25 320 tuhat eurot (2019. a 12 708 tuhat eurot) on kajastatud tulevaste perioodide tuluna (lisa 14). Alates 1. juulist 2014 kogutud summasid kasutatakse ülepiirilise ülekandevõimsuse suurendamise finantseerimiseks, näiteks Eesti ja Läti vahelise kolmanda elektri ülekandeliini ehitamiseks.

Uued arvestuspõhimõtted

Uute või muudetud standardite ja tõlgenduste rakendamine

Järgmised uued või muudetud standardid ja tõlgendused muutusid Eleringile kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2020:

Finantsaruandluse kontseptuaalse raamistiku muudatused (rakendub 1. jaanuaril 2020 või hiljem algavatele aruandeperioodidele).

Muudetud kontseptuaalne raamistik sisaldab uut peatükki mõõtmise kohta, juhiseid finantstulemuse raporteerimise kohta, täiendatud mõisteid ja juhiseid (nt kohustuse mõiste) ning selgitusi oluliste valdkondade rolli kohta finantsaruandluses, näiteks juhtkonna kätte usaldatud ressursside kasutamise hoolsus, konservatiivsus, mõõtmise ebakindlus. Muudatus ei avaldanud olulist mõju Elering poolt avalikustatava informatsiooni ulatusele.

„Olulisuse mõiste“ – IAS 1 ja IAS 8 muudatused (rakendub 1. jaanuaril 2020 või hiljem algavatele aruandeperioodidele).

Muudatused selgitavad olulisuse mõistet ning seda, kuidas mõistet rakendada, kaasates mõistesse need juhised, mis seni olid kirjas muudes standardites. Samuti on täiendatud mõistega kaasneva selgitusi. Muudatuste tulemusena on olulisuse mõiste kõikides IFRS standardites järjepidev. Info on oluline, kui selle avaldamata jätmise, valesti avaldamine või varjamine võib mõistlikult eeldades mõjutada otsuseid, mida ettevõtte üldotstarbeliste finantsaruannete peamised kasutajad nende aruannete põhjal teevad. Muudatus ei avaldanud olulist mõju Elering poolt avalikustatava informatsiooni ulatusele.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis hakkasid esmakordselt kehtima 1. jaanuaril 2020 alanud aruandeaastal, ei olnud olulist mõju Eleringile.

Uued standardid, tõlgendused ja nende muudatused

Välja on antud uusi või muudetud standardeid ja tõlgendusi, mis muutuvad Eleringile kohustuslikuks alates 1.01.2021 või hilisematel perioodidel ja mida Elering ei ole rakendanud ennetähtaegselt:

„Kohustuste liigitamine lühi- või pikaajaliseks“ – IAS 1 muudatused (rakendub 1. jaanuaril 2022 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt).

Piiratud ulatusega muudatused selgitavad, et kohustused liigitatakse kas lühiajalisteks või pikaajalisteks sõltuvalt aruandeperioodi lõpus kehtivatest õigustest. Kohustused on pikaajalised, kui ettevõttel on aruandeperioodi lõpus oluline õigus lükata edasi arveldust rohkem kui kaheteistkümneks kuuks. Juhised ei nõua enam sellisel juhul tingimusteta õigust. Juhtkonna kavatsus järgnevalt arvelduste edasilükkamise õigust kasutada või mitte ei mõjuta kohustuste liigitamist. Õigus edasilükkamiseks on olemas vaid siis, kui ettevõtte täidab aruandeperioodi lõpu seisuga asjakohased tingimused. Kohustus liigitatakse lühiajaliseks, kui tingimust rikutakse aruandeperioodi lõpus või enne seda, isegi kui laenuandja nõustub pärast aruandeperioodi lõppu sellest tingimusest loobuma. Vastupidi, laen liigitatakse pikaajaliseks, kui laenulepingu eritingimusi rikutakse alles pärast aruandekuupäeva. Lisaks sisaldavad muudatused selgitust sellise võla liigitamise nõuete kohta, mida ettevõtte võib rahuldada, muutes seda omakapitaliks. 'Arveldus' on defineeritud kui kohustuse tasumine sularahaga, muude majanduslikku kasu sisaldavate ressurssidega või ettevõtte enda omakapitaliinstrumentidega. Konverteeritavate instrumentide puhul, mida võib konverteerida omakapitaliks, on olemas erand, kuid ainult nende instrumentide puhul, kus vahetusõigus liigitatakse liitfinantsinstrumendi eraldi komponendina omakapitaliinstrumentis.

„Kohustuste liigitamine lühi- või pikaajalisteks, jõustumiskuupäeva edasilükkamine“ – IAS 1 muudatused (rakendub 1. jaanuaril 2023 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt). IAS 1 muudatus kohustuste lühi- või pikaajaliseks liigitamise kohta anti välja 2020. aasta jaanuaris algse jõustumiskuupäevaga 1. jaanuar 2022. Kuid reageerides COVID-19 pandeemiale lükati jõustumiskuupäev ühe aasta võrra edasi, et anda ettevõtetele rohkem aega muudetud juhustest tulenevate liigituste muudatuste rakendamiseks.

Elering hindab muudatuste mõju ebaoluliseks. Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis veel ei kehti, ei ole eeldatavasti olulist mõju Eleringile.

Lisa 5

Finantsriskide juhtimine

Eleringis teostatakse riskijuhtimise funktsiooni vastavalt rahvusvaheliselt tunnustatud Enterprise Risk Management Model'i metoodikale, mis on välja töötatud Treadway komisjoni toetavate organisatsioonide komitee (COSO) poolt. Eleringi riske hinnatakse neljas kategoorias: strateegia-, tegevus-, finants-, ja väliste riskide suhtes. Finantsriskid hõlmavad tururiski (sh elektri ja gaasi hinna risk, valuutarisk, intressimäära risk), krediidiriski ja likviidsusriski. Finantsriskide juhtimise funktsiooni peamised eesmärgid on kehtestada riskidele avatud positsioonide piirmäärad ja seejärel tagada, et avatus riskidele jääb nende piirmäärade raamesse. Riskijuhtimist jälgitakse juhatuse tasemel ning tulemustest kantakse ette auditikomiteele. Eleringi finantsriske juhitakse Eleringi finantsosakonnas.

Alljärgnevas tabelis on toodud Eleringi finantsvarade ja finantskohustuste klassid vastavalt IFRS 9 mõõtmiskategooriatele:

Finantsvarad

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31.12.2020</i>	<i>31.12.2019</i>
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses		
Raha ja raha ekvivalendid (lisa 7)	50 619	42 347
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded (lisa 8)	38 120	35 624
Kokku finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses	88 739	77 971
Finantsvarad õiglasel väärtusel muutusega läbi koondkasumiaruande		
Investeeringud omakapitaliinstrumentidesse (lisa 2)	899	1 900
Kokku finantsvarad õiglasel väärtusel muutusega läbi koondkasumiaruande	899	1 900
Finantsvarad kokku	89 638	79 871

Finantskohustused

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31.12.2020</i>	<i>31.12.2019</i>
Finantskohustused korrigeeritud soetusmaksumuses		
Võlad tarnijatele ja muud võlad (lisa 13)	23 069	41 602
Võlakohustused (lisa 12)	332 954	343 328
Finantskohustused kokku	356 023	384 930

Krediidirisk

Elering on avatud krediidiriskile, mis seisneb selles, et finantsinstrumendi üks pool võib põhjustada finantskahju teisele poolele oma kohustuse täitmatajätmise tõttu. Avatus krediidiriskile tuleneb Eleringi müügitgevusest krediitingimustel ja vastaspooltega tehtavatest muudest tehingutest, mille tulemusena Elering kajastab finantsvarasid. Eleringi riskijuhtimise põhimõtete kohaselt on Eleringi lühiajaliselt vabu rahalisi vahendeid lubatud paigutada järgmistesse finantsinstrumentidesse: kriteeriumitele vastavate krediidasutuste üleöö deposiidid ja tähtajalised deposiidid. Lühiajaliselt vabade rahaliste vahendite paigutamisel juhendatakse järgmistest printsiipidest: likviidsuse tagamine, kapitali säilitamine, intressi tulu teenimine.

Krediidiriskile avatud finantsvarad olid bilansipäevadel järgmised:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31.12.2020</i>	<i>31.12.2019</i>
Raha ja raha ekvivalendid (lisa 7)	50 619	42 347
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded (lisa 8)	38 120	35 624
Finantsseisundi aruandes kajastatud varade avatus krediidiriskile kokku	88 739	77 971

Elering struktureerib enda poolt võetavat krediidiriski taset, kehtestades tehingupartneritele või tehingupartnerite rühmadele aktsepteeritavad riski piirangud või abinõud krediidiriski maandamiseks. Elering on kehtestanud kriteeriumid krediidasutustele finantsvarade hoidmiseks. Nimetatud kriteeriumid sätestavad maksimaalsed lubatavad limiidid sõltuvana krediidasutuse krediidireitingust, kapitali adekvaatsusest ning omakapitalist. Krediidiriski taseme piirangud kinnitatakse regulaarselt juhtkonna poolt. Selliseid riske jälgitakse jooksvalt ning aruanne esitatakse juhatusele üks kord aastas.

Eleringi raamatupidamistalitus koostab laekumata nõuete aruande iganädalaselt ning esitab selle Eleringi finantsjuhile. Informatsioon krediidiriski kohta on avalikustatud lisas 8.

Oodatava krediidikahjumi mõõtmiseks rühmitatakse nõuded ostjatele lähtudes krediidiriski ühistest tunnustest ning aegumise perioodist. Oodatavad krediidikahjumi määrad põhinevad viimase 12 kuu kuni 31. detsember 2020 või vastavalt kuni 31. detsember 2019 makse-discipliinil ning vastavatel perioodidel esinenud ajaloolistel krediidikahjumitel. Ajaloolised kahjumid on korrigeeritud eesmärgiga kajastada jooksvat ning tuleviku informatsiooni, mis puudutab makromajanduslikke faktoreid ning ostjate võimet nõuete maksmiseks. Elering on hinnanud, et SKP ja töötuse määr riikides, kus toimub selle kaupade ja teenuste müük, on kõige relevantsemad näitajad ning korrigeerib vastavalt ajaloolisi kahjumäärasid, lähtudes nende näitajate oodatavast muutusest.

Ülevalpool kirjeldatud põhimõtete alusel nõuete allahindlus 31. detsembri 2020 ja 31. detsembri 2019 seisuga oli ebaoluline. Kuigi raha ja raha ekvivalendid ja pangadeposiidid kuuluvad samuti IFRS 9 oodatava krediidikahjumi mudeli alla, siis tuvastatud väärtuse langus oli ebaoluline 31. detsembri 2020 ja 31. detsembri 2019 seisuga.

Krediidiriski kontsentratsioon

Elering on avatud krediidiriski kontsentratsioonile. Juhtkond jälgib ja avalikustab krediidiriski kontsentratsiooni aruannete põhjal, kus on loetletud riskid seoses vastaspoolega, mille puhul nõuete saldode kogusumma ületab 5% Eleringi omakapitalist. Seisuga 31.12.2020 oli Eleringil üks vastaspool (31.12.2019: üks vastaspool), mille puhul nõuete saldode kogusumma oli 19 646 tuhat eurot (31.12.2019: 18 016 tuhat eurot) ehk 63% ostjate laekumata arvetest (31.12.2019: 64%). Nii 2020 kui ka 2019 oli kõige suurema nõuete summaga vastaspooleks 100% riigile kuuluva grupi tütarfirma, mis on loomuliku monopolina tegutsev elektri jaotusvõrguettevõtja. Seega ei pea juhatuse krediidiriski kontsentratsioonist tulenevaid riske kuigi olulisteks.

Raha on paigutatud nelja pank. Informatsioon pankade krediidireitingute kohta on toodud lisas 7.

Tururisk

Elering on avatud tururiskile. Tururisk tuleneb peamiselt elektri hinna muutusest, avatud positsioonidest välisvaluutades ning intressikandvates varades ja kohustustes. Juhtkond kehtestab aktsepteeritavate avatud positsioonide piirmäärad, mida jälgitakse igapäevaselt. Selle meetodi kasutamine ei välista aga täielikult kahjumeid, vaid ainult piirab nende maksimaalset ulatust.

Sensitiivsus allpool loetletud tururiskide suhtes põhineb ühe teguri muutusel, eeldades, et kõik ülejäänud tegurid jäävad konstantseks. Praktikas on see ebatõenäoline ja muutused mõnedes tegurites võivad olla omavahel seotud, näiteks intressimäära muutused ja valuutakursside muutused.

Elektri hinnarisk

Elering ostab elektrit võrgukadude kompenseerimiseks peamiselt elektribörsilt. Võrgutasude arvutamisel kasutatakse eelmise perioodi keskmist elektri börsihinda. Olukorras, kus börsihind erineb tariifide arvutamisel kasutatust, ei kompenseerita vahet järgmisel tariifiperioodil. Eleringi hinnangul ei ole risk võimaliku kahju tekitamiseks suur ja seetõttu ei ole selle riski maandamiseks kasutatud finantsinstrumente.

Gaasi hinnarisk

Elering ostab gaasi võrgukadude kompenseerimiseks. Olukorras, kus võrgutariifide arvutamisel eeldatud gaasi hind erineb tegelikust hinnast, ei kompenseerita vahet järgmisel tariifiperioodil. Tulemuseks on olukord, kus gaasi hinna muutudes võib Elering saada kas kasu või kahju gaasi ostul lühiajalises perspektiivis. Eleringi hinnangul ei ole risk võimaliku kahju tekitamiseks suur ja seetõttu ei ole selle riski maandamiseks kasutatud finantsinstrumente.

Valuutarisk

Valuutarisk on risk, et finantsinstrumentide õiglane väärtus või rahavood kõiguvad tulevikus vahetuskursi muutuste tõttu. Kuna enamike Eleringi tehingute ja saldode alusvaluutaks on euro, ei ole Elering avatud olulisele valuutariskile. Eleringis on seatud eraldi piirmäärad avatud valuutaposisioonidele sõltuvalt valuutast ning kestvusest. Tehingud muudes valuutades on ebaolulise suurusega: seisuga 31.12.2020 kui ka 31.12.2019 ei olnud Eleringil finantsinstrumente muudes valuutades.

Intressimäära risk

Muutuva intressimääraga finantsinstrumendid tekitavad Eleringile rahavoogude intressimäära riski, st riski, et turuintressimäärade suurenedes kasvavad Eleringi intressikulud. Samas, lühiajaliste deposiitide puhul mõjutab turuintressimäärade muutus Eleringi intressitulu vabade vahendite investeerimisel uutesse deposiitidesse. Elering on seadnud minimaalseks fikseeritud intressiga võlakohustuste piirmääraks 50% kõigist võlakohustustest. Elering on teataval määral kaitstud intressimäärade muutuse vastu tänu sellele, et vastavalt regulatsioonile arvestatakse tariifide arvutamisel viimase viie aasta turu keskmist intressimäära. Kuna Elering ei kajasta intressikandvaid finantsinstrumente õiglases väärtuses, ei mõjuta turuintressimäärade muutus olemasolevate varade ega kohustuste bilansilist väärtust ega nendest tulenevat intressitulu ega -kulu.

Seisuga 31. detsember 2020 moodustasid 67% (31.12.2019: 65%) Eleringi võlakohustustest korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud fikseeritud intressimääraga võlakirjad ja 33% (31.12.2019: 35%) korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud muutuva intressimääraga pikaajalised pangalaenud. Laenukohustuste kirjeldus on toodud lisas 12.

Pangalaenude ujuv intress põhineb 6 kuu Euriboril ning see fikseeritakse kaks korda aastas.

Seisuga 31.12.2020 moodustasid muutuva intressiga pangalaenud 108 379 eurot (31.12.2019: 118 920 tuhat eurot).

Kui seisuga 31.12.2020 oleks Eleringi võlakohustuste, mis on avatud rahavoogude intressimäära riskile, intressimäärad olnud 50 baaspunkti (2019: 50 baaspunkti) võrra kõrgemad ja kõik teised muutujad oleksid jäänud konstantseks, oleks majandusaasta kasum olnud 542 tuhande euro (2019: 595 tuhande euro) võrra väiksem.

Eleringi intressikandvateks finantsvaradeks on üleöödeposiidid ja tähtajalised deposiidid. Üleöödeposiitidel fikseeritakse intress iga päev, tähtajalistel deposiitidel fikseeritakse intress kogu deposiidi perioodiks. Seetõttu ei ole Elering avatud finantsvaradest tuleneva intressimäära muutuse riskile.

Eleringil ei olnud muid intressimäära muutusele avatud riskiga finantsinstrumente.

Likviidsusrisk

Likviidsusrisk on risk, et Eleringil võib tekkida raskusi finantskohustuste täitmisel. Eleringil on igapäevane vajadus vabade rahaliste vahendite järele. Eleringi eesmärk on saavutada stabiilne finantseerimisbaas, mis koosneb peamiselt kohustustest pankade ees ja võlakirjadest. Likviidsusriski juhivad Eleringi finantsosakond, jälgides likviidsuspositsiooni ning teostades regulaarseid likviidsuse stressiteste erinevate stsenaariumite korral, mis hõlmavad nii tavapäraseid kui ka keerulisemaid turutingimusi.

Järgnevas tabelis esitatakse kohustused seisuga 31.12.2020 ja 31.12.2019 nende lepinguliste tähtaegade järgi. Likviidsustabelis avaldatud summad on lepingulised diskonteerimata rahavood. Järgnevate perioodide laenude rahavoogude arvestuse aluseks on kasutatud bilansipäeva seisuga kehtivaid laenuintressimäärasid.

Finantskohustuste likviidsusanalüüs seisuga 31.12.2020 on alljärgnev:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Nõudmiseni ja kuni 1 kuu</i>	<i>1 kuni 12 kuud</i>	<i>12 kuud kuni 5 aastat</i>	<i>Üle 5 aasta</i>	<i>Kokku</i>
Kohustused*					
Võlad tarnijatele ja muud võlad (lisa 13)	16 234	5 489	0	0	21 723
Võlakohustused (lisa 12)*	0	12 732	269 852	56 198	338 782
Tulevased maksed kokku	16 234	18 221	269 852	56 198	360 505

* Koos intressidega

Finantskohustuste likviidsusanalüüs seisuga 31.12.2019 on alljärgnev:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Nõudmiseni ja kuni 1 kuu</i>	<i>1 kuni 12 kuud</i>	<i>12 kuud kuni 5 aastat</i>	<i>Üle 5 aasta</i>	<i>Kokku</i>
Kohustused*					
Võlad tarnijatele ja muud võlad (lisa 13)	39 682	605	0	0	40 287
Võlakohustused (lisa 12)	0	12 721	275 589	66 653	354 963
Tulevased maksed kokku	39 682	13 326	275 589	66 653	395 250

* Koos intressidega

Elering hoiab raha likviidsetel pangadeposiitidel ja hoiustel. Seisuga 31.12.2020 oli Eleringil raha ja raha ekvivalente mahus 50 619 tuhat eurot (31.12.2019 seisuga 42 347 tuhat eurot). Lisainformatsioon on toodud lisa 7.

Kapitali juhtimine

Eleringi peamiseks eesmärgiks kapitaliriski juhtimisel on tagada Eleringi jätkusuutlikkus, et kindlustada tulu aktsionärile ja tagada kindlustunne kreditoridele ning säilitada seejuures optimaalne kapitali struktuur, vähendamaks kapitali hinda. Selleks, et säilitada või parandada kapitali struktuuri, on Eleringil võimalik reguleerida aktsionäridele makstavaid dividende, tagastada aktsionäridele osa sissemakstud aktsiakapitalist, emiteerida uusi aktsiaid või võlakirju ning võtta uusi laene.

Vastavalt majandusharus levinud praktikale kasutab Elering kapitali struktuuri jälgimiseks omakapitali ja varade suhet, mis saadakse jagades omakapitali kogusumma varade kogusummaga bilansipäeva seisuga. Eleringi eesmärgiks on säilitada omakapitali ja varade suhe vahemikus 35 - 45%. Omakapitali osakaal koguvaradest on toodud järgnevas tabelis:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31.12.2020</i>	<i>31.12.2019</i>
Omakapital	386 968	388 267
Varad kokku	1 075 736	1 024 356
Omakapitali ja varade suhe	36%	38%

Finantsinstrumentide õiglane väärtus

Õiglane väärtus on summa, mille eest võib finantsinstrumenti vahetada huvitatud osapoolte vahelises jooksvas tehingus, mis ei ole sundmüük või likvideerimine ning mida väljendab kõige paremini aktiivne noteeritud turuhind.

Alljärgnevalt on toodud õiglase väärtuses kajastatavate finantsinstrumentide analüüs väärtuse hindamise meetodi järgi. Erinevaid tasemeid defineeritakse sõltuvalt hindamisel kasutatavatest sisenditest järgmiselt:

Tase 1. Identsete varade või kohustuste (korrigeerimata) noteeritud hinnad aktiivsetel turgudel.

Tase 2. Muud sisendid kui 1. tasemele liigitatavad noteeritud hinnad, mis on vara või kohustuse puhul kas otseselt või kaudselt jälgitavad.

Tase 3. Vara või kohustuse puhul mittejälgitavad sisendid.

Finantsinstrumentide hinnangulised õiglased väärtused on määratud kindlaks Eleringi poolt, kasutades kättesaadavat turuinformatsiooni selle olemasolu korral ja asjakohaseid hindamismetodoloogiasid. Lisaks kasutatakse hinnanguid turuandmete tõlgendamiseks, et määrata kindlaks õiglane väärtus.

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsvarad

Ostjate vastu nõuete ja muude finantsnõuete bilansilised maksumused on ligilähedased nende õiglastele väärtustele (tase 3).

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud kohustused

Tarnijatele võlgnevuste ja muude võlgade bilansilised maksumused on ligilähedased nende õiglastele väärtustele (tase 3).

Võlakirjade hinnanguline õiglane väärtus määratakse kindlaks, kasutades börsil noteeritud võlakirjade turuhinda (tase 1). Muutuva intressimääraga pikaajaliste laenukohustuste (tase 3) õiglane väärtus määratakse kindlaks, kasutades hindamistehnikaid, mis põhinevad eeldatavatel rahavoogudel, mis on diskonteeritud sarnase krediidiriski (0,36%) ja järelejäänud lunastustähtajaga instrumentide turuintressimääradega.

Finantskohustuste õiglase väärtuse analüüs seisuga 31.12.2020 on alljärgnev:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Õiglane väärtus</i>	<i>Jääkväärtus</i>
Võlakirjad	228 922	224 561
Pangalaenu	105 683	108 379

Finantskohustuste õiglase väärtuse analüüs seisuga 31.12.2019 on alljärgnev:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Õiglane väärtus</i>	<i>Jääkväärtus</i>
Võlakirjad	227 626	224 376
Pangalaenu	115 032	118 920

Lisa 6

Segmendiaruandlus

Eleringi juhatus on kõrgeim äritegevust puudutavate otsuste langetaja. Elering on määranud põhitooded ja teenused, mis toodavad tulusid ja kasumit, ning on üles ehitanud metoodika, mille alusel jaotatakse tulud ja kulud ning varad toodetele.

Juhatus kasutab juhtimisotsuste tegemiseks ning Eleringi majandustulemuste hindamiseks tootepõhist segmendiarvestust.

Eleringis on eristatud kolm toodet ja teenust, mida esitatakse eraldi avalikustatavate segmentidena, ja mitmed väiksemad tooted ja teenused, mis on esitatud koos kui „Muud tulud ja kulud“:

1. reguleeritud elektrivõrguteenus, mis seisneb regulaatori (Konkurentsiamet) poolt eelnevalt kooskõlastatud tariifidega elektri võrguteenuse osutamises ja põhivõrguettevõtjate vahelise hüvitamise mehhanismi (ITC) kaudu saadud hüvitistes;
2. reguleeritud gaasivõrguteenus, mis seisneb regulaatori (Konkurentsiamet) poolt eelnevalt kooskõlastatud tariifidega gaasi võrguteenuse osutamises ja põhivõrguettevõtjate vahelise hüvitamise mehhanismi (ITC) kaudu saadud hüvitistes;
3. bilansiteenus (kuigi arvestust peetakse eraldi elektri- ja gaasibilansi teenuste vahel, on need kaks koondatud ühte avalikustatavasse segmenti, kuna neil on ühised äriprotsessid ning sarnased omadused, kliendid ja sarnane regulatiivne keskkond);
4. muud tulud ja kulud.

Muud segmendid sisaldavad mitmeid väiksemaid tooteid ja teenuseid (nt liitumistasud, välisabi, ülekoormusetulu, renditulu jm), mille osakaal üksikult nii Eleringi müügitulust kui ka EBITDA-st on ebaoluline ja mida ei võeta Konkurentsiameti poolt võrguteenuse tariifide ja bilansiteenuse hinnametoodika kujundamisse arvesse. Ükski nendest toodetest ja teenustest ei ületa kvantitatiivseid kriteeriume, mille puhul oleks nõutav nende kohta eraldi informatsiooni avalikustamine.

Juhatusel esitatakse segmendiaruanded samade raamatupidamispõhimõtete alusel ning vormis, mida on kasutatud käesolevas raamatupidamise aastaaruandes. Tulumaksukulu on kajastatud ainult reguleeritud elektrivõrguteenuste segmendis, kuna dividendid makstakse välja elektri tegevusalast.

Juhatus hindab segmentide majandustegevust peamiselt müügitulu, EBITDA (puhaskasum, millele on liidetud tulumaks, netofinantskulu ja põhivara kulum) ning puhaskasumi alusel.

Elering on registreeritud Eesti Vabariigis ja selle põhivara asub samuti Eestis. Eleringil oli aruandeperioodil üks klient, kellega tehingutelt teenitav tulu on rohkem kui 10% Eleringi tulust. Suurima kliendi tulu on seotud elektri ülekande segmendiga ja moodustab aruandeperioodil 73 678 tuhat eurot (2019: 76 476 tuhat eurot).

Müügitulu klientide asukoha põhisel on ära toodud allpool.

**Segmendiaruanne,
1.01.2020-31.12 2020**

tuhandetes eurodes

	<i>Reguleeritud elektri võrguteenus</i>	<i>Reguleeritud gaasi võrguteenus</i>	<i>Bilansiteenus</i>	<i>Muud</i>	<i>Tehingud segmentide vahel</i>	<i>Kokku</i>
Müügitulu kolmandatelt osapooltelt	84 305	18 886	27 838	6 039	0	137 068
Tehingud segmentide vahel	-24	75	-51	0	0	0
Müügitulu kokku	84 281	18 961	27 787	6 039	0	137 068
Muud äritulud	0	0	0	5 327	0	5 327
Tulud kokku	84 281	18 961	27 787	11 366	0	142 395
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-22 616	-3 407	-26 697	-535	0	-53 255
Mitmesugused tegevuskulud ja tööjõukulud	-9 651	-4 124	-1 046	-1 594	0	-16 415
EBITDA	52 014	11 430	44	9 237	0	72 725
Kulum ja amortisatsioon (lisa 10,11)	-30 038	-4 846	-117	-5 122	0	-40 123
Neto finantstulud (-kulud) (lisa 21)	-1 726	-136	-10	-464	0	-2 336
Tulumaks (lisa 15)	-4 964	0	0	0	0	-4 964
Aruandeaasta kasum	15 286	6 448	-83	3 651	0	25 302
Vara kokku	612 043	114 691	5 580	343 422	0	1 075 736
Kohustused kokku	314 322	49 458	4 471	320 518	0	688 769
Lisandumised materiaalsesse põhivarasse (lisa 10)	30 155	8 711	235	40 352	0	79 453
Lisandumised immateriaalsesse põhivarasse (lisa 11)	3 121	1 021	433	959	0	5 534

1.01.2019-31.12.2019

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Reguleeritud elektri võrguteenus</i>	<i>Reguleeritud gaasi võrguteenus</i>	<i>Bilansiteenus</i>	<i>Muud</i>	<i>Tehingud segmentide vahel</i>	<i>Kokku</i>
Müügitulu kolmandatelt osapooltelt	89 910	12 323	33 746	6 136	0	142 115
Tehingud segmentide vahel	-17	51	-34	0	0	0
Müügitulu kokku	89 893	12 374	33 712	6 136	0	142 115
Muud äritulud	0	0	0	13 105	0	13 105
Tulud kokku	89 893	12 374	33 712	19 241	0	155 220
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-26 027	-2 228	-32 559	-886	0	-61 700
Mitmesugused tegevuskulud ja tööjõukulud	-9 447	-3 387	-955	-1 041	0	-14 830
EBITDA	54 419	6 759	198	17 314	0	78 690
Kulum ja amortisatsioon (lisa 10,11)	-29 306	-4 263	-86	-3 258	0	-36 913
Neto finantstulud (-kulud) (lisa 21)	-1 832	-48	-10	-231	0	-2 121
Tulumaks (lisa 15)	-6 769	0	0	0	0	-6 769
Aruandeaasta kasum	16 512	2 448	102	13 825	0	32 887
Vara kokku	607 872	107 422	5 159	303 903	0	1 024 356
Kohustused kokku	299 841	48 636	3 966	283 647	0	636 089
Lisandumised materiaalsesse põhivarasse (lisa 10)	16 578	24 550	0	82 528	0	123 656
Lisandumised immateriaalsesse põhivarasse (lisa 11)	2 218	987	227	2 703	0	6 135

Müügitulu klientide asukoha järgi, 1.01.2020-31.12.2020

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Reguleeritud elektri võrguteenus</i>	<i>Reguleeritud gaasi võrguteenus</i>	<i>Bilansiteenus</i>	<i>Muud</i>	<i>Kokku</i>
Eesti	80 506	18 271	12 553	4 320	115 650
Norra	1 233	0	0	0	1 233
Läti	0	411	3 804	9	4 224
Soome	11	204	1 969	1 495	3 679
Leedu	0	0	9 512	146	9 658
Venemaa	0	0	0	0	0
Muud	2 555	0	0	69	2 624
Müügitulu kokku	84 305	18 886	27 838	6 039	137 068

Müügitulu klientide asukoha järgi, 1.01.2019-31.12.2019

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Reguleeritud elektri võrguteenus</i>	<i>Reguleeritud gaasi võrguteenus</i>	<i>Bilansiteenus</i>	<i>Muud</i>	<i>Kokku</i>
Eesti	84 049	11 756	15 950	3 465	115 220
Norra	0	0	0	0	0
Läti	0	0	3 709	0	3 709
Soome	405	0	4 060	2 656	7 121
Leedu	0	8	10 027	12	10 047
Venemaa	0	559	0	0	559
Muud	5 456	0	0	3	5 459
Müügitulu kokku	89 910	12 323	33 746	6 136	142 115

Lisa 7

Hoiused ja deposiidid pankades

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31.12.2020</i>	<i>31.12.2019</i>
Raha ja raha ekvivalendid	50 619	42 347

Hoiused ja deposiidid pankades:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31.12.2020</i>	<i>31.12.2019</i>
Hoiused ja deposiidid pankades:		
mis omavad Moody 'se krediitreitingut Aa2	2 107	24 120
mis omavad Moody 'se krediitreitingut Aa3	48 447	0
mis omavad Moody 'se krediitreitingut A3	65	18 227
Kokku hoiused ja deposiidid pankades	50 619	42 347

Lisa 8

Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded

tuhandetes eurodes

31.12.2020

31.12.2019

Nõuded ostjate vastu

Ostjatelt laekumata arved	30 963	28 295
▪ sh nõuded FTR tehingute eest	1 284	18
▪ sh ebatõenäoliselt laekuvate nõuete reserv	-8	0

Muud nõuded

	7 157	7 329
▪ sh saamata kompensatsioon*	5 700	5 700
▪ sh kogutud ettemaksud elektrienergia tootjatele (lisa 2,13)	0	1 354
▪ sh potentsiaalsed nõuded ITC maksjate vastu	1 358	175
▪ sh tagatistasud	99	99
▪ sh intressinõuded	0	1

Finantsvarad kokku finantsseisundi aruande saldol „nõuded ostjate vastu ja muud nõuded“ **38 120** **35 624**

Maksunõuded	88	3 248
▪ sh tagastatav käibemaks	0	2 645
Ettemaksud	378	153

Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded kokku **38 586** **39 025**

* Vastavalt Eesti ja Soome reguleerivate vahel sõlmitud kokkuleppe „Cross-Border Cost Allocation Agreement between the Estonian Competition Authority and Energy Authority of Finland“ hüvitab Baltic Connector Oy Eleringile 5,7 miljonit eurot, mis ületab gaasitaristu rajamiseks Euroopa abirahastusest finantseeritavat osa. Antud hüvitis on kajastatud nõuete hulgas seisuga 31.12.2019. Hüvitise laekumist oodati 2020. aastal. Seisuga 31.12.2020 kajastatakse hüvitist endiselt nõudena. Eelpool nimetatud summa laekumist eeldame parima teadmise alusel 2021.

Ostjate vastu esitatud nõuete krediidikvaliteedi analüüs:

tuhandetes eurodes

31.12.2020

31.12.2019

Ostjate laekumata arved, mille tähtaeg ei ole veel saabunud

• Jaotusvõrguettevõtjad	23 765	21 124
• Muud kliendid	6 603	7 125
Ostjate laekumata arved kokku, mille tähtaeg ei ole veel saabunud	30 368	28 249

Ostjate laekumata arved, mille laekumistähtaeg on möödas, kuid mis ei ole ebatõenäoliselt laekuvad

• laekumistähtajast on möödas 1 kuni 90 päeva	595	46
Ostjate laekumata arved kokku, mille laekumistähtaeg on möödas, kuid mis ei ole ebatõenäoliselt laekuvad	595	46

Ostjate laekumata arved, mille laekumistähtaeg on möödas, kuid mis ei ole ebatõenäoliselt laekuvad

• laekumistähtajast on möödas 1 kuni 90 päeva	5	0
• laekumistähtajast on möödas enam kui 90 päeva	3	0
Ostjate laekumata arved kokku, mille laekumistähtaeg on möödas ning mis on ebatõenäoliselt laekuvad	8	0

Ostjate laekumata arved kokku, mille laekumistähtaeg on möödas **603** **46**

Ebatõenäoliselt laekuvate arvete reserv **-8** **0**

Nõuded ostjate vastu kokku **30 963** **28 295**

Eleringi arvestuspõhimõtete kohaselt hinnatakse reeglina nõuded, mille maksetähtajast on möödunud üle 90 päeva, alla täies ulatuses. Üle 90 päeva maksetähtaega ületavate nõuete allahindluse kogusummat korrigeeritakse tuginedes varasemale kogemusele selle kohta, kui palju ebatõenäoliselt laekuvaks hinnatud nõuetest hilisemal perioodil laekub ning kui palju nõuetest, mille maksetähtajast polnud aruandeperioodi lõpu seisuga möödunud üle 90 päeva, jääb hilisemal perioodil laekumata. Samuti võetakse nõuete hindamisel arvesse muid individuaalseid ja erakorralisi mõjusid nagu globaalne majandusolukorra halvenemine.

Aruandeaastal on tehtud nõuete allahindlusi summas 8 tuhat EUR. Seisuga 31.12.2019 nõuetele allahindlusreservi moodustatud ei olnud.

Andmed seotud osapooltele esitatud nõuete kohta on avalikustatud lisas 23

Lisa 9

Varud

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31.12.2020</i>	<i>31.12.2019</i>
Diislikütus	2 447	2 503
Mahuvarugaas	344	477
Muu materjal ladudes	744	707
Varud kokku	3 535	3 687

Elering hoiab avariireservelektrijaamade jaoks reservkütuse varu, gaasi võrguteenuste osutamise jaoks mahuvarugaasi varu, gaasi bilansiteenuse jaoks bilansigaasi varu ja muid gaasi seadmete ja gaasi torustiku remondiks kasutatavaid materjale.

Lisa 10

Materiaalne põhivara

tuhandetes eurodes

	Maa	Ehitised	Rajatised	Masina- ja seadmed	Muu	Lõpetamata ehitus	Kokku
Materiaalne põhivara 1.01.2019							
Soetusmaksumus 1.01.2019	6 138	49 520	510 041	512 341	515	83 461	1 078 555
Akumuleeritud kulum	0	-9 969	-178 545	-177 474	-215	0	-366 203
Jääkmaksumus 1.01.2019	6 138	39 551	331 496	334 867	300	0	712 352
Ettemaksud	0	0	20 729	14 991	0	0	35 720
Materiaalne põhivara kokku 01.01.2019	6 138	39 550	352 226	349 858	300	83 461	831 533
Liikumised 1.01.2019-31.12.2019							
Lisandumised	4	0	0	0	0	153 929	153 933
Ümberliigitatud lõpetamata ehitusest	0	2 591	96 977	31 669	18	-131 254	0
Vara kasutusõiguse arvele võtmine (lisa 12)	0	0	0	61	0	0	61
Kapitaliseeritud laenukulutused (lisa 21)	0	0	0	0	0	218	218
Müük ja mahakandmine jääkväärtuses	-16	0	0	-30	0	0	-46
Ettemaksud	4	0	-19 905	-10 594	0	0	-30 495
Arvestatud kulum	0	-1 412	-14 267	-19 464	-105	0	-35 248
Liikumised kokku 1.01.2019-31.12.2019	-8	1 180	62 805	1 642	-87	22 893	88 423
Soetusmaksumus 31.12.2019	6 126	51 889	604 622	538 425	488	106 354	1 201 550
Akumuleeritud kulum	0	-11 158	-190 417	-191 322	-276	0	-393 173
Jääkmaksumus 31.12.2019	6 126	40 731	414 205	347 103	212	0	808 377
Ettemaksud	4	0	824	4 397	0	0	5 225
Materiaalne põhivara kokku 31.12.2019	6 130	40 731	415 029	351 500	212	106 354	919 956
Liikumised 1.01.2020-31.12.2020							
Lisandumised	76	0	0	0	0	80 384	80 460
Ümberliigitatud lõpetamata ehitusest	0	704	20 343	22 835	16	-43 898	0
Kapitaliseeritud laenukulutused (lisa 21)	0	0	0	0	0	264	264
Müük ja mahakandmine jääkväärtuses	-27	0	0	-137	0	0	-163
Ettemaksud	5	0	-824	-453	0	0	-1 272
Arvestatud kulum	0	-1 439	-15 995	-20 420	-106	0	-37 960
Liikumised kokku 1.01.2020-31.12.2020	55	-735	3 523	1 824	-90	36 750	41 329
Materiaalne põhivara 31.12.2020							
Soetusmaksumus 31.12.2020	6 179	52 541	611 275	557 404	504	143 100	1 227 904
Akumuleeritud kulum	0	-12 546	-192 722	-208 023	-382	0	-413 673
Jääkmaksumus 31.12.2020	6 179	39 995	418 554	349 381	122	0	814 231
Ettemaksud	9	0	0	3 944	0	0	3 953
Materiaalne põhivara kokku 31.12.2020	6 189	39 995	418 554	353 325	122	143 100	961 285

Lõpetamata ehitus sisaldab peamiselt alajaamade, elektrienergia ülekandeliinide ja gaasitorustiku ehitusi. Lõpetamisel kantakse nende varade maksumus masinate ja seadmete, ehitiste ja rajatiste soetusmaksumuse hulka.

Lõpetamata ehituse lisandumised sisaldavad kapitaliseeritud laenukulutusi aruandeaastal summas 264 tuhat eurot (2019: 218 tuhat eurot). Kapitaliseerimismäär oli 0,76% (2019: 0,69%).

Informatsioon materiaalse vara kasutusrendi kohta on toodud lisa 22.

Lisa 11

Immateriaalne põhivara

tuhandetes eurodes

	Omandatud tarkvara, litsentsid	Maa kasutusõigus	Kokku
Immateriaalne põhivara 1.01.2019			
Soetusmaksumus 1.01.2019	11 778	4 235	16 013
Akumuleeritud amortisatsioon	-5 064	-187	-5 251
Jääkmaksumus 1.01.2019	6 714	4 049	10 763
Kasutusele võtmata immateriaalne põhivara	2 207	0	2 207
Immateriaalne põhivara kokku 1.01.2019	8 921	4 049	12 970
Liikumised 1.01.2019-31.12.2019			
Lisandumised	3 794	2 340	6 134
Amortisatsioonikulu	-1 610	-54	-1 664
Liikumised kokku 1.01.2019-31.12.2019	2 184	2 287	4 471
Immateriaalne põhivara 31.12.2019			
Soetusmaksumus 31.12.2019	11 822	6 580	18 402
Akumuleeritud amortisatsioon	-5 862	-244	-6 106
Jääkmaksumus 31.12.2019	5 960	6 336	12 296
Kasutusele võtmata immateriaalne põhivara	5 146	0	5 146
Immateriaalne põhivara kokku 31.12.2019	11 105	6 336	17 441
Liikumised 1.01.2020-31.12.2020			
Lisandumised	5 035	499	5 534
Amortisatsioonikulu	-2 092	-71	-2 163
Liikumised kokku 1.01.2020-31.12.2020	2 943	428	3 371
Immateriaalne põhivara 31.12.2020			
Soetusmaksumus 31.12.2020	19 670	7 078	26 748
Akumuleeritud amortisatsioon	-7 671	-314	-7 985
Jääkmaksumus 31.12.2020	11 999	6 764	18 763
Kasutusele võtmata immateriaalne põhivara	2 049	0	2 049
Immateriaalne põhivara kokku 31.12.2020	14 048	6 764	20 812

Lisa 12

Võlakohustused

tuhandetes eurodes

31.12.2020 31.12.2019

Lühiajalised võlakohustused

Pikaajalise pangalaenu lühiajaline osa	10 558	10 558
Rendikohustused	7	19
Lühiajalised võlakohustused kokku	10 565	10 577

Pikaajalised võlakohustused

Pikaajaline pangalaen	97 821	108 362
Emiteeritud võlakirjad	224 562	224 376
Rendikohustused	6	13
Pikaajalised võlakohustused kokku	322 389	332 751

Ettevõtte võlakohustuste alusvaluutad on järgmised:

Võlakohustused eurodes	332 954	343 328
Võlakohustused kokku (Lisa 5)	332 954	343 328

Võlakohustuste liikumine

tuhandetes eurodes

	Pikaajalise pangalaenu lühiajaline osa	Pikaajaline pangalaen	Emiteeritud võlakirjad	Rendikohustuste lühiajaline osa	Rendikohustuste pikaajaline osa	Kokku
Saldo seisuga 01.01.2019	10 558	118 901	224 259	0	0	353 718
Kapitalirendina kajastatud rendikohustused	0	0	0	28	32	60
Võlakohustuste tagasimakse	-10 558	0	0	-28	0	-10 586
Ümberklassifitseerimine	10 558	-10 558	0	19	-19	0
Mitterahalised liikumised	0	19	117	0	0	136
Saldo seisuga 31.12.2019	10 558	108 362	224 376	19	13	343 328
Võlakohustuste tagasimakse	-10 558	0	0	-19	0	-10 577
Ümberklassifitseerimine	10 558	-10 558	0	7	-7	0
Mitterahalised liikumised	0	17	186	0	0	203
Saldo seisuga 31.12.2020	10 558	97 821	224 562	7	6	332 954

Laenukapitali keskmine efektiivne intress oli 2020. aastal 0,70% (2019: 0,69%).

Elering on finantseerimiseks kasutanud järgmiseid vahendeid:

- Pangalaenud Euroopa Investeerimis pangalt**

Eleringil on kaks amortiseeruvat laenu jääkväärtuses 85 422 tuhat eurot. Tagastamise tähtajad on 2030 ja 2033, intress koosneb 6 kuu Euriborist, millele lisandub marginaal. Aruandeaasta tagastati laene Euroopa Investeerimis pangale 7 209 tuhat eurot (2019. aastal 7 209 tuhat eurot).

- **Pangalaenu Põhjamaade Investeerimispankalt**

Eleringil on kaks amortiseeruvat laenu jääkväärtuses 23 034 tuhat eurot tagasimaksmise tähtaegadega aastatel 2025 ja 2032. Intress koosneb 6 kuu Euriborist, millele lisandub marginaal. Aruandeaastal tagastati laene Põhjamaade Investeerimispankale summas 3 349 tuhat eurot (2019. aastal 3 349 tuhat eurot).

- **Eurovõlakirjad**

Elering emiteeris aastal 2011 Eurovõlakirju nominaalväärtuses 225 miljonit eurot tähtajaga 2018 ning noteeris need Londoni börsil. Võlakirjade kupong oli fikseeritud 4,625% ning intressimaksed toimusid üks kord aastas. Nimetatud võlakirjad lunastati 12.07.2018.

03.05.2018 emiteeris Elering Eurovõlakirjad nominaalväärtuses 225 miljonit eurot, millega refinantseeriti eelmised Eurovõlakirjad. Uued võlakirjad emiteeriti kupongimääraga 0,875% ning lunastamistähtajaga 03.05.2023. Võlakirja intressimaksed toimuvad kord aastas.

- **Laenud Eurovõlakirjade refinantseerimise riski vähendamiseks**

Eleringi poolt sõlmitud laenulepingutes on kehtestatud piirmäärad Eleringi finantsnäitajatele (omakapitali suhe kogu varadesse ja netovõlg/EBITDA). Piirmäärasid ei ole ületatud. Eleringil on sõlmitud refinantseerimisriski maandamiseks neli arvelduskrediidi lepingut kogusummas 70 miljonit eurot, intressimarginaaliga 1 kuu EURIBOR pluss 0,36-0,55% marginaal. Laene ei ole 31.12.2020 seisuga välja võetud. Arvelduskrediidilepingud on sõlmitud kuni aastani 2023. jaanuar-veebruar.

Lisa 13

Võlad tarnijatele ja muud võlad

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2020	31.12.2019
Võlad tarnijatele	11 967	19 924
Võlad ostenud materiaalse ja immateriaalse põhivara eest	4 267	19 758
Saadud ettemaks biogaasi tootjatele	4 193	283
Kogutud ettemaksed elektrienergiatootjatele	807	0
Muud võlad	489	322
Finantskohustused kokku finantsseisundi aruande saldol „Võlad tarnijatele ja muud võlad“ ilma kogunenud intressideta	21 723	40 287
Korrigeeritud soetusmaksumuses võlakohustuste kogunenud intressid	1 346	1 315
Finantskohustused kokku finantsseisundi aruande saldol „Võlad tarnijatele ja muud võlad“	23 069	41 602
Maksuvõlad:		
Käibemaks	2 286	0
Sotsiaalkindlustusmaks	448	482
Üksikisiku tulumaks	254	286
Töötuskindlustusmaks	29	32
Kohustusliku kogumispensioni sissemaksed	22	23
Ettevõtte ja erisoodustuste tulumaks	5	1 574
Aktsiisimaks	113	525
Maksuvõlad kokku	3 157	2 922
Viitvõlad - töötajate hüvitised:		
Palk	512	478
Preemia	834	761
Puhkusetasu	292	233
Sotsiaalkindlustuse ja töötuskindlustuse maks	381	336
Viitvõlad - töötajate hüvitised kokku	2 019	1 808
Muud võlad	203	338
Võlad tarnijatele ja muud võlad kokku	28 448	46 670

Andmed seotud osapooltele võlgade kohta on avalikustatud lisas 23.

Lisa 14

Tulevaste perioodide tulud

Liitumis- ja muudest teenustasudest tulenev lepinguline kohustus

<i>tuhandetes eurodes</i>	2020	2019
Tulevaste perioodide tulud liitumis- ja muudelt teenustasudelt perioodi algul	35 020	32 425
Saadud liitumis- ja muud teenustasud	1 784	4 265
Tuludena kajastatud liitumis- ja muud teenustasud (lisa 16)	-1 949	-1 670
Tulevaste perioodide tulud liitumis- ja muudelt teenustasudelt perioodi lõpul	34 855	35 020

Sihtfinantseerimine

<i>tuhandetes eurodes</i>	2020	2019
Sihtfinantseerimise edasilükkunud tulu perioodi algul	123 573	73 275
Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	59 385	51 657
Saadud sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	297	209
Kasutatud sihtfinantseerimine tegevuskuludeks (lisa 17)	-168	-209
Sihtfinantseerimise amortiseerimine (lisa 17)	-2 978	-1 359
Sihtfinantseerimise edasilükkunud tulu perioodi lõpul	180 109	123 573

Ülekoormustulu

<i>tuhandetes eurodes</i>	2020	2019
Ülekoormustulu perioodi algul	87 498	75 125
Saadud perioodi jooksul	25 320	12 708
Arvestatud tuludesse (lisa 17)	-416	-335
Ülekoormustulu perioodi lõpul	112 402	87 498
Tulevaste perioodide tulud kokku	327 366	246 091

Omakapital

Eleringi aktsiakapital koosneb 229 890 aktsiast nimiväärtusega 1 000 eurot (31.12.2019: 229 890 aktsiat nimiväärtusega 1 000 eurot). Aktsiate eest on täielikult makstud.

Aruandval aastal ei ole ainuosanik teinud otsuse aktsiakapitali suurendamise kohta.

2020. aastal maksti dividende summas 25,6 miljonit eurot, dividendid aktsia kohta olid 111 eurot (aastal 2019 29,4 miljonit eurot, dividendid aktsia kohta olid 128 eurot).

Dividendide maksmisega kaasnes tulumaksukulu summas 5 miljonit eurot (2019. aastal 6,8 miljonit eurot, millest 5,2 miljonit eurot maksti 2019.aastal ja 1,6 miljonit eurot 2020.aastal).

Seisuga 31.12.2020 moodustas Eleringi kohustuslik reservkapital 16 330 tuhat eurot (31.12.2019: 14 686 tuhat eurot). Seisuga 31.12.2020 on Eleringil kohustus kanda täiendavalt kohustuslikku reservkapitali 1 265 tuhat eurot (31.12.2019: 1 644 tuhat eurot). 2020. aastal kandis Elering täiendavalt kohustuslikku reservkapitali 1 644 tuhat eurot (2019. aastal 932 tuhat eurot).

Seisuga 31.12.2020 oli Eleringi jaotamiseks kõlbulik jaotamata kasum 140 530 tuhat eurot (31.12.2019: 143 737 tuhat eurot). Alates 2019. aastast on võimalik dividendide väljamaksetele rakendada maksumäär 14/86. Seda soodsamat maksumäärat saab kasutada dividendimaksele, mis ulatub kuni kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendide väljamakseni, mis on maksustatud 20/80 maksumääraga. Kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendimakse arvestamisel on 2018. aasta esimene arvesse võetav aasta (2018. aasta maksumäär: 20/80). Seisuga 31.12.2020 on võimalik jaotada 107 578 tuhat eurot netodividendidena (31.12.2019: 108 006 tuhat eurot) ja vastav tulumaks oleks 32 952 tuhat eurot (31.12.2019: 34 087 tuhat eurot), võttes arvesse kohustust kanda osa jaotamata kasumist kohustuslikku reservkapitali. Soodsama määraga arvutatav tulumaksu summa on 4 070 tuhat eurot.

Müügitulu

Müügitulu analüüs tegevusvaldkondade lõikes

tuhandetes eurodes

2020

2019

Bilansi- ja reguleerimisteenuste müük

Bilansienergia	22 397	24 134
Bilansigaas	3 329	4 863
Reguleerimisteenused	2 061	4 715
Bilansi- ja reguleerimisteenuste müük kokku	27 787	33 712

Elektrivõrgu ja gaasivõrgu teenuste müük

Elektrivõrgu teenuste müük	80 483	84 031
Gaasivõrgu teenuste müük	16 232	12 374
Müügitulu liitumistasudest (lisa 14)	1 949	1 670
Muud elektrivõrguteenused	6 527	5 862
Elektrivõrgu ja gaasivõrgu teenuste müük kokku	105 191	103 937

Muude kaupade ja teenuste müük

Ülekandeseadmete rent (lisa 22)	917	917
Muude teenuste müük	2 956	3 469
Muude kaupade müük	217	80
Muude kaupade ja teenuste müük kokku	4 090	4 466
Müügitulu kokku	137 068	142 115

Lisa 17

Muud äritulud

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>2020</i>	<i>2019</i>
Põhivara soetamiseks saadud sihtfinantseerimine (lisa 14)	2 978	1 359
Dividendid pikaajalistelt finantsinvesteeringutelt	873	94
Saadud viivised, trahvid ja hüvitised*	788	10 584
Ülekoormustulu amortisatsioon (lisa 14)	416	335
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks (lisa 14)	168	209
Kasum materiaalse põhivara müügist	104	78
Muud äritulud	0	446
Kokku	5 327	13 105

**2019.aastal jaanuaris sai Elering tulu leppetrahvist summas 10 440 tuhat eurot seoses koostööpartneripoolse lepingu rikkumisega. Leppetrahv määrati ICC rahvusvahelise vahekohtus.*

Lisa 18

Kaubad, toore, materjal ja teenused

tuhandetes eurodes

2020

2019

Ostetud elektrienergia ja gaas bilansiteenuse osutamiseks

Ostetud bilansienergia	20 188	24 221
Ostetud võimsuse reguleerimise teenus	3 293	3 906
Ostetud bilansigaas	3 103	4 378
Avarii elektriijaama kulud elektribilansi tagamiseks	39	10
Bilansiteenuse osutamiseks ostetud elektrienergia kokku	26 623	32 515

Süsteemiteenused

Reaktiivenergia	438	368
Avarielektriijaama püsikulud	39	844
Süsteemiteenuste kulud kokku	477	1 212

Elektrivõrgu ja gaasivõrgu kaod

Elektrivõrgu kaod	12 193	16 943
Gaasivõrgu kaod	158	343
Elektrivõrgu ja gaasivõrgu kaod kokku	12 351	17 286

Hooldus- ja remonditööd

Põhitegevuse rajatistele ja seadmetele	9 485	6 985
Demontaažitööd ja jäätmete käitlemine	1 122	464
Tootmishoonetele ja -territooriumitele	1 086	1 024
Muud kulud	538	510
Hooldus- ja remonditööd kokku	12 231	8 983

Muud kulud

Muud kulud	1 195	1 339
Operatiivkäidu- ja dispetšerjuhtimiskulud	378	365
Muud kulud kokku	1 573	1 704

Kaubad, toore, materjal ja teenused kokku	53 255	61 700
--	---------------	---------------

Lisa 19

Mitmesugused tegevuskulud

<i>tuhandetes eurodes</i>	2020	2019
Uurimistöõde ja konsultatsioonide kulud	1 199	1 314
Infotehnoloogia kulud	1 169	901
Telekommunikatsioonikulud	1 026	1 005
Valve-, kindlustus- ja töökaitsealased kulud	616	288
Koolitus- ja muud tegevuskulud	599	976
Bürookulud	388	400
Teadus- ja arendustegevuse kulud (R&D)	270	86
Muud tegevuskulud	92	182
Transpordi- ja töövahendite kulud	86	119
Mitmesugused tegevuskulud kokku	5 445	5 271

Eleringi koondkasumiaruandes on kajastatud lühiajaliste rendilepingute ja väikese väärtusega rentidega seotud kulu summas 248 tuhat eurot (2019 aastal summas 275 tuhat eurot).

Lisa 20

Tööjõukulud

<i>tuhandetes eurodes</i>	2020	2019
Põhitasud, lisatasud, preemiad, puhkusetasud	7 841	6 932
Töölepingu lõpetamise hüvitised	44	7
Muud tasud	305	195
Töövõtjatele arvestatud kokku	8 190	7 134
Sotsiaalmaks	2 714	2 371
Töötuskindlustusmaks	66	54
Tööjõukulud kokku	10 970	9 559
sh hüvitised juhatuse ja nõukogu liikmetele		
Põhitasud, lisatasud, preemiad, puhkusetasud	439	430
Sotsiaalmaks	162	153
Erisoodustused	41	28
Erisoodustuste tulumaks	10	7
Hüvitised juhatuse ja nõukogu liikmetele kokku	653	618
Töötajate keskmine arv	234	246
Keskmine töötajate arv töötamise liikide kaupa:		
Töölepingu alusel töötavad isikud	230	239
Võlaõigusliku lepingu alusel teenust osutavad isikud	4	7
Juhtimis- või kontrollorgani liikmed	8	8
Töötajate keskmine töötasu kuus	3 080	2 682

Kolmele juhatuse liikmetele makstakse teenistuslepingu ennetähtaegse lõpetamise eest hüvitist, mis võrdub kolme kuu teenistustasuga.

Lisa 21

Finantstulud ja -kulud

tuhandetes eurodes

2020

2019

Finantstulud

Intressitulu	2	62
Kokku finantstulud	2	62

Finantskulud

Intressikulu	-2 552	-2 395
Kahjum valuuta kursi muutustest	-2	-3
Muud finantskulud	-48	-3
Kokku finantskulud	-2 603	-2 401

Miinus: Kapitaliseeritud finantskulud (lisa 10) 264 218

Koondkasumiaruandes kajastatud finantskulud kokku -2 338 -2 183

Neto finantstulud (-kulud) -2 336 -2 121

Kasutusrent

Elering kui rendileandja

Kasutusrendi tulud

<i>tuhandetes eurodes</i>	2020	2019
Ehitised	82	84
Rajatised	917	917
Muu vara rent	2	2
Kasutusrendi tulu kokku	1 001	1 003

Rajatised

Eleringil on kasutusrendileping, mille kohaselt renditakse välja liinimastidele kinnitatud kiudoptilise kaabli vabu kiude. See kaabel toimib ka liinide piksekaitsetrossina ja Elering kasutab kiude oma tehniliseks sideks. Vabad kiud on antud rendile Tele2 Eesti AS-le. Rendileping sisaldab piirangut, mille kohaselt ei tohi Elering anda oma ülekandeseadmeid kasutuseks teistele telekommunikatsioonivaldkonnas tegutsevatele ettevõtetele. Leping kehtib kuni 31.03.2025. Iga-aastane rendimaksete suurus sõltub aasta jooksul väljarenditud kiudude hulgast.

Andmed varade (rajatiste) kohta, mis on antud rendile kasutusrendi tingimustel

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2020	31.12.2019
Soetusmaksumus	5 567	5 718
Akumuleeritud kulum perioodi lõpus	-4 970	-4 850
Jääkmaksumus	597	868

Arvestatud kulum

<i>tuhandetes eurodes</i>	2 020	2 019
Arvestatud kulum	141	156

Hinnanguline järgmiste perioodide renditulu kasutusrendi lepingutest

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2020	31.12.2019
sh kuni 1 aasta	916	916
1-5 aastat	2 977	3 664
üle 5 aasta	0	229
Järgmiste perioodide rendimaksed kokku	3 893	4 809

Lisa 23

Saldod ja tehingud seotud osapooltega

Üldjuhul loetakse seotud osapoolteks osapooli, kui nad on ühise kontrolli all või kui ühel osapoolel on võime kontrollida teist osapoolt või tal on oluline mõju või ühine kontroll teise osapoolle üle finantsiliste ja tegevusalaste otsuste tegemisel. Iga võimaliku seotud osapoolte suhet käsitledes pööratakse tähelepanu suhte sisule, mitte üksnes juriidilisele vormile.

Majandusaasta aruande koostamisel olid seotud osapoolteks:

- I Riik ja riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted;
- II Eleringi juhatus ja nõukogu;
- III Eespool loetletud isikute lähedased pereliikmed ja nende poolt kontrollitavad või nende olulise mõju all olevad ettevõtted.

Tasumata saldod seotud osapooltega olid järgmised:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31.12.2020</i>	<i>31.12.2019</i>
Nõuded ostjate vastu		
Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	21 441	19 982
Nõuded ostjate vastu kokku	21 441	19 982
sh võrguettevõtjad	19 692	18 059
Võlad tarnijatele ja muud võlad		
Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	2 104	6 553
Võlad tarnijatele ja muud võlad kokku	2 104	6 553

Tulud ja kulud seotud osapooltega tehingutest:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Seotud osapool</i>	<i>2020</i>	<i>2019</i>
Tulu kaupade müügist	Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	5 430	8 431
Tulu teenuste müügist	Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	82 311	79 131
Tulu kaupade ja teenuste müügist kokku		87 741	87 562
Kaupade ost	Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	5 224	5 046
Teenuste ost	Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	2 150	4 729
Kaupade ja teenuste ost		7 374	9 775
Investeeringud põhivarasse	Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	345	1 115

- Tulu kaupade müügist on saadud bilansienergia ja bilansigaasi müügist.
- Tulu teenuste müügist on saadud peamiselt elektri ja gaasivõrguteenuste müügist.
- Kulu kaupade ostust tuleneb bilansienergia ja gaasi ostust.
- Teenuste ost sisaldab peamiselt reguleerimisteenuseid, operatiivkäidu- ja dispetšerjuhtimise teenuseid ning hooldus ja -remonditeenuseid.

Tehinguid äriühingutega, milles nõukogu ja juhatuse liikmed või nende lähedased omavad olulist mõjuvõimu, aruandval aastal ei olnud.

Tegevjuhtkonnale ja juhatuse liikmetele arvestatud kompensatsioonid on avalikustatud lisas 20.

Seotud osapoolte vastu olevate nõuete osas ei ole 2020. aastal nii nagu ka 2019. aastal moodustatud allahindluseid.

Tingimuslikud kohustused ja siduvad tulevikukohustused

Siduvad tulevikukohustused investeeringuteks

Võrguettevõtjal on kohustus arendada võrku viisil, mis tagab oma teeninduspiirkonnas võimaluse järjepidevalt osutada ettenähtud tingimuste kohast võrguteenust. Seisuga 31.12.2020 oli Eleringil materiaalse põhivara suhtes lepingujärgsed siduvad tulevikukohustused kapitalikulutusteks summas 93 459 tuhat eurot (31.12.2019: 85 700 tuhat eurot).

Covid-19-l ettevõtte majandustegevusele olulist mõju ei ole.

Maksualased kohustused

Maksuhalduril on õigus kontrollida Eleringi maksuarvestust kuni 5 aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma, intress ja trahvid. Eleringi juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata Eleringile olulise täiendava maksusumma.

Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

Elering AS-i aktsionärile

Aruanne raamatupidamise aastaaruande auditi kohta

Meie arvamus

Meie arvates kajastab raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt Elering AS-i (Ettevõtte) finantsseisundit seisuga 31. detsember 2020 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Meie auditi arvamus on kooskõlas auditikomitee 5. märtsil 2021 esitatud täiendava aruandega.

Mida me auditeerisime

Ettevõtte raamatupidamise aastaaruanne sisaldab:

- finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2020;
- koondkasumi aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta; ja
- raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad olulisi arvestuspõhimõtteid ja muud selgitavat infot.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (ISA-d). Meie kohustused vastavalt nendele standarditele on täiendavalt kirjeldatud meie aruande osas „Audiitori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga“.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Sõltumatus

Oleme Ettevõttest sõltumatud kooskõlas Rahvusvaheliste Arvestusekspertide Eetikakoodeksite Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestusekspertide rahvusvahelise eetikakoodeksiga (sealhulgas rahvusvahelised sõltumatuse standardid) (IESBA koodeks). Oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt IESBA koodeksile.

Oma parima teadmise ja veendumuse kohaselt kinnitame, et meie poolt Ettevõttele osutatud auditivälised teenused on olnud kooskõlas Eesti Vabariigis kehtivate seaduste ja regulatsioonidega ning et me ei ole osutanud auditiväliseid teenuseid, mis on keelatud Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduse §-i 59¹ poolt.

Meie poolt 2020. aasta jooksul Ettevõttele osutatud auditivälised teenused on avalikustatud tegevusaruandes lk 39.

Ülevaade meie auditist

Kokkuvõte

Olulisus

Auditi olulisus on 1 800 tuhat eurot, mis on määratud kui ligikaudu 2,5% kasumist enne intresse, tulumaksu ja kulumit (EBITDA).

Peamised auditi teemad

- Juhtkonna hinnangud materiaalse põhivara objektide kapitaliseerimise ja nende kasulike eluigade määramise kohta
- Ülekoormustulude raamatupidamislik kajastamine

Oma auditi kujundamisel määrasime me olulisuse ja hindasime olulise väärkajastamise riske raamatupidamise aastaaruandes. Erilist tähelepanu pöörasime valdkondadele, kus juhatuse on kasutanud subjektiivseid hinnanguid, näiteks oluliste raamatupidamislike hinnangute puhul, mis tuginesid eeldustele ja tulevikusündmustele, mis on oma olemuselt ebakindlad. Nagu kõikides oma auditites, tegelesime riskiga, et juhtkond eirab sisekontrollisüsteemi, hinnates muu hulgas seda, kas on asjaolusid, mis viitavad pettusest tuleneda võivale olulise väärkajastamise riskile.

Kujundasime oma auditi ulatuse eesmärgiga teha piisavalt tööd, võimaldamaks meil avaldada arvamust raamatupidamise aastaaruande kui terviku kohta, võttes arvesse Ettevõtte struktuuri, raamatupidamisprotsesse ja kontrollprotseduure, ning tööstusharu, milles Ettevõtte tegutseb.

Ettevõtte auditi meeskond on teostanud Ettevõttele täismahus auditi.

Olulisus

Meie auditi ulatust mõjutas meie poolt määratud olulisus. Auditi eesmärgiks on omandada põhjendatud kindlustunne selle kohta, et raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda olulisi väärkajastamisi. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast. Neid loetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Tuginedes oma professionaalsele hinnangule määrasime olulisusele, sealhulgas raamatupidamise aastaaruande kui terviku olulisusele, teatud numbrilised piirmäärad, mis on toodud alljärgnevas tabelis. Need numbrilised piirmäärad koos kvalitatiivsete kaalutlustega aitasid meil määrata meie auditi ulatust ja meie auditiprotseduuride olemust, ajastust ja mahtu ning hinnata väärkajastamiste mõju raamatupidamise aastaaruandele kui tervikule nii eraldiseisvalt kui summeerituna.

Auditi olulisus

1 800 tuhat eurot

Kuidas me selle määrasime

2,5% kasumist enne intresse, tulumaksu ja kulumit (EBITDA), mis on avalikustatud aastaaruande lisas 6. EBITDA on juhtkonna määratletud ja arvutatud finantsaruandluse raamistikus defineerimata tulemuslikkuse näitaja, mille eest juhtkond vastutab. EBITDA määratlus ja arvutamine võib ettevõtetel olla erinev.

Rakendatud olulisuse kriteeriumi põhjendus

Olulisuse arvestuse aluseks oleme valinud EBITDA, kuna nagu kirjeldatud aastaaruande lisas 6, on see üheks olulisemaks mõõdikuks Ettevõtte tulemuslikkuse hindamisel Ettevõtte juhtkonna poolt.

Peamised auditi teemad

Peamised auditi teemad on valdkonnad, mis olid meie professionaalse hinnangu kohaselt käesoleva perioodi raamatupidamise aastaaruande auditis kõige olulisemad. Neid valdkondi käsitleti raamatupidamise aastaaruande kui terviku auditeerimise ja sellele arvamuse avaldamise kontekstis ning me ei avalda nende valdkondade kohta eraldi arvamust.

Peamine auditi teema	Kuidas me tegelesime peamise auditi teemaga oma auditis
<p><i>Juhtkonna hinnangud materiaalse põhivara objektide kapitaliseerimise ja nende kasulike eluigade määramise kohta (täiendav info aastaaruande lisas 2 „Ülevaade olulistest arvestuspõhimõtetest“, lisas 3 „Arvestuspõhimõtete kasutamisel rakendatud olulised raamatupidamislikud hinnangud ja eeldused“ ja lisas 10 „Materiaalne põhivara“).</i></p> <p>2020. aastal kajastas Ettevõtte materiaalse põhivara soetusi summas 80,5 miljonit eurot, mis on peamiselt seotud elektri ja maagaasi ülekandevõrgu ehitamisega.</p> <p>Kulutused kapitaliseeritakse, kui nende tulemusena luuakse uusi või täiustatakse olemasolevaid varasid, ja kajastatakse kuludes, kui need on seotud varade remontimise või hooldamisega. Kulutuste kajastamine vara või kuluna on hinnanguline.</p> <p>Materiaalse põhivara objektide kasulikud eluead tuginevad juhtkonna hinnangutel vara või vara oluliste komponentide äritegevuses kasutamise perioodi kohta. Hinnangud põhinevad ajaloolisel kogemusel ja turu praktilikal ning võtavad arvesse varade füüsilist seisundit.</p> <p>Kuigi materiaalse põhivara kapitaliseerimine ei ole meie auditi jaoks kõrge riskiga valdkond, nõuab selle auditeerimine tehingute suure mahu tõttu märkimisväärse osa auditi ajast ja ressurssidest, mistõttu on see auditi üheks peamiseks teemaks.</p>	<p>Hindasime, kas Ettevõtte arvestuspõhimõtted materiaalse põhivara investeringute kapitaliseerimise kohta on kooskõlas IFRSiga.</p> <p>Saime aru investeringutega seotud kontrollidest ja hindasime nende toimimist.</p> <p>Hindasime ettevõtte poolt määratud kasulike eluigade sobivust arvestades vara olemust, äri- ja tegevuskeskkonda.</p> <p>Saime nimekirja aasta jooksul materiaalse põhivara soetusmaksumusse kapitaliseeritud kulutustest ja testisime valimi alusel soetustega seotud ostuarveid kontrollimaks kapitaliseerimise korrektsust.</p> <p>Samuti saime nimekirja aasta jooksul tehtud remondi- ja hoolduskuludest ning testisime valimi alusel seotud ostuarveid kontrollimaks kuluna klassifitseerimise korrektsust.</p> <p>Saime nimekirja aasta jooksul lõpetamata ehitusest materiaalse põhivara gruppi ümber klassifitseeritud objektidest. Testisime valimi alusel objektide õigeaegset amortiseerimise alustamist võrreldes amortisatsiooni alguskuupäeva põhivara valmimise kuupäevaga.</p> <p>Samuti hindasime, kas nendele objektidele määratud kasulik eluiga oli kooskõlas ettevõtte arvestuspõhimõtetega.</p>
<p><i>Ülekoormustulude raamatupidamislik kajastamine (täiendav info aastaaruande lisas 2 „Ülevaade olulistest arvestuspõhimõtetest“, lisas 3 „Arvestuspõhimõtete kasutamisel rakendatud olulised raamatupidamislikud hinnangud ja eeldused“ ja lisas 14 „Tulevaste perioodide tulud“).</i></p> <p>2020. aastal sai Ettevõtte ülekoormustasusid</p>	<p>Hindasime, kas Ettevõtte arvestuspõhimõtted ülekoormustulude kajastamise kohta on kooskõlas IFRSiga.</p> <p>Analüüsisime juhtkonna poolt teostatud hinnanguid, kas ja millal on Ettevõttel kavatsus ülekoormustasusid kasutada uute ülekandevõimsuste ehitamiseks. Viisime saadud info kokku juhatuse ja nõukogu koosolekute</p>

summas 25,3 miljonit eurot ning bilansis seisuga 31. detsember 2020 tulevaste perioodide tuluna kajastatud ülekoormustasude saldo oli kokku 112,4 miljonit eurot.

Saadud ülekoormustasude kajastamine sõltub nende kasutuseesmärgist. Ülekoormustasud, mida kasutatakse uute ülekandevõimsuste ehitamiseks, kajastatakse sarnaselt sihtfinantseerimisele kuni ehituse valmimiseni bilansis kohustuste all tulevaste perioodide tuluna. Ülekoormustasud, mida kasutatakse tariifide vähendamiseks, kajastatakse ülekoormuse tekkimise perioodil tuluna.

Ülekoormustasude raamatupidamislik kajastamine nõuab hinnangute tegemist. Nende olulisuse ja hindamisega kaasneva ebakindluse tõttu on see üheks auditi peamiseks teemaks

protokollides kirja pandud otsustega tulevikus tehtavate investeeringute kohta ning investeeringute eelarvega.

Saime kolmandalt osapoolelt kinnituskirja, mille abil kinnitasime aasta jooksul saadud ülekoormustasude kogusumma.

Lisaks hindasime ülekoormustulude kajastamise kohta avalikustatud info piisavust raamatupidamise aastaaruandes.

Muu informatsioon

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab peatükke „Juhatusesimehe pöördumine, Eleringi missioonist strateegiliste eesmärkideni, Eleringi tegevused varustuskindluse tagamisel, Majandustegevuse ülevaade ja 2020. aasta tulemused, Töötajate kaasamise ja motiveerimise tegevuskava Meie Elering, Vastutustundlik tegutsemine ehk ESG, Ühingu juhtimine, Eleringi müügitulu vastavalt EMTAK 2008-le“ (kuid ei hõlma raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeaudiitori aruannet).

Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei avalda muu informatsiooni kohta kindlustandvat arvamust.

Raamatupidamise aastaaruande auditeerimise käigus on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon sisaldab olulisi vasturääkivusi raamatupidamise aruandega või meie poolt auditi käigus saadud teadmistega või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud. Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud selle info oma aruandes välja tooma. Meil ei ole sellega seoses midagi välja tuua.

Juhatusesimehe ja nende, kelle ülesandeks on Ettevõtte valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, ja sellise sisekontrollisüsteemi rakendamise eest, nagu juhatus peab vajalikuks, võimaldamaks pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist. Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama Ettevõtte jätkusuutlikkust, avalikustama vajadusel infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse printsiipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatses Ettevõtte liikvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub realistlik alternatiiv eelnimetatud tegevustele.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Ettevõtte finantsaruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Audiitori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja audiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Kuigi põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISA-dega kooskõlas läbiviidud audit garantiid, et oluline väärkajastamine alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Kooskõlas ISA-dega läbiviidud auditi käigus kasutame me kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi. Samuti me:

- tuvastame ja hindame riske, et raamatupidamise aastaaruandes võib olla olulisi väärkajastamisi tulenevalt pettusest või veast, kavandame ja teostame auditiprotseduure vastavalt tuvastatud riskidele ning kogume piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali meie arvamuse avaldamiseks. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mittevastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada varjatud kokkuleppeid, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, vääresitiste tegemist või sisekontrollisüsteemi eiramist;
- omandame arusaama auditi kontekstis asjakohasest sisekontrollisüsteemist, selleks, et kujundada auditiprotseduure sobivalt antud olukorrale, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust Ettevõtte sisekontrollisüsteemi tõhususe kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute ja nende kohta avalikustatud info põhjendatust;
- otsustame, kas juhatuse poolt kasutatud tegevuse jätkuvuse printsiip on asjakohane ning kas kogutud auditi tõendusmaterjali põhjal on olulist ebakindlust põhjustavaid sündmusi või tingimusi, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust Ettevõtte jätkusuutlikkuses. Kui me järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud oma audiitori aruandes juhtima tähelepanu infole, mis on selle kohta avalikustatud raamatupidamise aastaaruandes, või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused tuginevad audiitori aruande kuupäevani kogutud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski põhjustada Ettevõtte tegevuse jätkumise lõppemist;
- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab toimunud tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis;

Me vahetame infot nendega, kelle ülesandeks on Ettevõtte valitsemine, muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

Samuti kinnitame neile, kelle ülesandeks on valitsemine, et oleme järginud sõltumatust puudutavaid eetikanoodeid ning edastame neile info kõikide suhete ja muude asjaolude kohta, mis võivad tekitada põhjendatud kahtlust meie sõltumatuse riivamise kohta, ja vajadusel ohtude kõrvaldamiseks rakendatud meetmete või kaitsemehhanismide kohta.

Neile, kelle ülesandeks on valitsemine, edastatud auditiga seotud teemade seast valime välja need teemad, mis olid käesoleva perioodi raamatupidamise aastaaruande auditi kontekstis kõige olulisemad ja on seega peamised auditi teemad. Me kirjeldame neid teemasid audiitori aruandes, välja arvatud juhul, kui seaduse või regulatsiooni kohaselt on keelatud antud teema kohta infot avalikustada või kui me äärmiselt erandlikel juhtudel otsustame, et antud teema kohta ei peaks meie aruandes infot esitama, kuna võib põhjendatult eeldada, et antud info esitamisega kaasnevad kahjulikud tagajärjed ületavad avaliku huvi rahuldamisest saadava kasu.

Aruanne muude seadustest ja regulatsioonidest tulenevate nõuete kohta

Audiitoriks määramine ja audiitorteenuse osutamise periood

Meid määrati esmakordselt Ettevõtte kui avaliku huvi üksuse audiitoriks 31. detsembril 2011 lõppenud majandusaasta suhtes. Meid on uuesti audiitoriks määratud vastavalt vahepealsetel aastatel toimunud konkurssidele ja aktsionäri otsustele; meie audiitorteenuse katkematu osutamise periood Ettevõttele kui avaliku huvi üksusele on kokku 9 aastat. Vastavalt Eesti Vabariigi audiitortevuse seadusele ja Euroopa Liidu määrusele 537/2014 on võimalik meie volitusi Ettevõtte audiitorina pikendada kuni 31. detsembril 2030 lõppeva majandusaastani.

AS PricewaterhouseCoopers

Lauri Past
Vastutav vandeaudiitor, litsents nr 567

8. märts 2021

Kasumi jaotamise ettepanek

Eleringi jaotamata kasum seisuga 31.12.2020 oli 141 795 tuhat eurot.

Elering AS juhatus teeb ainuaktsionärile ettepaneku jaotada Eleringi jaotamata kasum järgmiselt:

Maksta aktsionärile dividendidena 20 600 tuhat eurot

Kohustuslikku reservkapitali 1 265 tuhat eurot

Jaotamata kasumisse 119 930 tuhat eurot

Tegevjuhtkonna allkirjad 2020. aasta majandusaasta aruandele

Elering AS 2020.a. majandusaasta aruande allkirjastamine 08.03.2021

Taavi Veskimägi
Juhatusesimees

Riina Käi
Juhatuseliige

Kalle Kilik
Juhatuseliige

Eleringi müügitulu vastavalt EMTAK 2008-le

Eleringi müügitulu jaguneb suuremate tegevusalade lõikes järgnevalt:

<i>EMTAK* Tegevusala</i>	<i>2020</i>	<i>2019</i>
35121 Ülekande teenus- edastamine põhivõrgu kaudu	87 901	94 218
35221 Maagasi ülekanne	18 962	11 697
35141 Elektrienergia müük (bilansienergia)	24 457	28 849
35231 Bilansigaasi müük	3 329	4 863
77399 Mujal liigitamata masinate ja seadmete rentimine	919	917
49501 Torustransport	0	678
47770 Muude kasutatud kaupade jaemüük	217	80
68201 Enda või renditud kinnisvara üürile andmine ja käitus	84	84
46699 Muu müük	1 199	729

* EMTAK - Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator

Fotod ja illustratsioonid:

Ain Köster, Andres Treial, Empower AS, Part OÜ,
Estfilm Productions OÜ, Mart Landsberg,
Nikolai Dorovatovski, Tõnu Tunnel, Valmar Voolaid.